

Programmabegroting

2014 - 2017

Gemeente Brummen

*Sober
Veerkrachtig
Toekomstgericht*

Inhoudsopgave

2014

2017

Inhoudsopgave.....	1
Aanbieding van de programmabegroting.....	3
Deel 1 – Begroting	
De programma's	
1. Bestuur en veiligheid.....	9
2. Ruimtelijke ontwikkeling.....	15
3. Ruimtelijk beheer.....	19
4. Werk en inkomen.....	25
5. Maatschappelijke ondersteuning.....	29
6. Samenleving.....	35
7. Financiering.....	39
De paragrafen	
A. Lokale heffingen.....	45
B. Weerstandsvermogen.....	51
C. Onderhoud kapitaalgoederen	55
D. Financiering	59
E. Bedrijfsvoering	63
F. Verbonden partijen	71
G. Grondbeleid	81
Deel 2 – Financiële overzichten	
Totaaloverzicht van de lasten en baten per programma in 2014.....	85
Saldobepaling en saldobestemming in 2014.....	87
De meerjarige uitkomst van alle programma's.....	89
Bijlagen	
1. Investerings.....	93
2. Subsidieplafonds 2014.....	95
3. Reserves en voorzieningen.....	97
4. Financiële uitgangspunten begroting 2014.....	99

Programmabegroting 2014-2017
Kenmerk : INT 13.1564
Vastgesteld :

Aan de leden van de gemeenteraad,

Voor u ligt de programmabegroting 2014, inclusief het meerjarig financieel perspectief voor de jaren 2015 tot en met 2017.

Uitgangspunten

De in juni 2013 door u vastgestelde Kadernota 2014-2017 is de basis voor de nu voorliggende programmabegroting 2014 - 2017. Bij de Kadernota was er geen sprake van nieuw aangenomen moties, wel zijn er tijdens de behandeling enkele duidelijke uitspraken gedaan. Bovenop de opdracht vanuit de Kadernota is in de programmabegroting de informatie uit de meicirculaire 2013 van het gemeentefonds verwerkt. Deze circulaire is pas na het opstellen van de Kadernota beschikbaar gekomen, waarbij in de Kadernota al wel op basis van eerdere signalen van de Kadernota is gewerkt. De adviesnota bij de meicirculaire is u als raad ter kennisname beschikbaar gesteld.

Het bestuursakkoord, met de daarin opgenomen speerpunten, is onverminderd leidend voor de inhoud van de programmabegroting. Bij de speerpunten denken wij aan het ingezette beleid van het benutten van de capaciteiten van de inwoners, van het uitgangspunt van duurzaamheid, van de menselijke maat bij de taken als maatschappelijke ondersteuning en participatiebeleid, het stimuleren van het toerisme, het bevorderen van een goede dorpskernontwikkeling in zowel Eerbeek als Brummen, het realiseren van het huisvestingsprogramma onderwijs en dit alles binnen een beleid van minimale lastenverzwaring.

Tegelijkertijd zijn de uitkomsten van belangrijke ontwikkelingen om ons heen nog niet geheel concreet. Dat het rijk nog verder gaat bezuinigen is duidelijk. Ook duidelijk is dat het rijk drie grote decentralisaties wil doorvoeren; hoe wordt steeds verder uitgewerkt. Verder zal de woningmarkt zich op korte termijn niet beduidend verbeteren. De provincie zal streng blijven toezien dat de gemeente haar proces van verbetering van de financiële positie voortzet. Al deze zaken geven aan dat de gemeente beleidsvrijheid heeft binnen beperkte (financiële) mogelijkheden.

Hoe een ieder ook tegen de huidige situatie aan kijkt, het is in ieder geval een situatie waarbij er weldegelijk perspectief is. Financieel is dit echter zeer beperkt: door het financieel positieve boekjaar 2012 leek het financieel weer op orde zijn binnen afzienbare tijd zwaar, maar reëel te noemen. Door de verslechtingen van de rijksbijdragen sinds het opstellen van de begroting 2013 heeft het op orde brengen van de hoogte van de vrije reserve vertraging opgelopen. Omdat de overschotten die we aankomende jaren creëren voor een deel bestaan uit structurele besparingen zal er na de periode van herstel weer meer ruimte ontstaan voor nieuw beleid. Dit structurele perspectief geeft in ieder geval de ruimte om de tariefsaanpassing van de OZB zo laag mogelijk te houden. Dit heeft er toe geleid dat de reguliere verhoging van de opbrengst OZB met inflatie, voor 2014 wordt verlaagd met 0,5%. Dit als een eerste compensatie voor de in 2013 incidenteel doorgevoerde extra verhoging met 5%. Voor de jaren na 2014 willen we deze "terugploegregeling" handhaven.

Effect Kadernota

Op basis van hetgeen tijdens de behandeling van de Kadernota door de gemeenteraad naar voren is gebracht is er voor gekozen om bij het aantal wethouders-formatieplaatsen in de financiële raming uit te gaan van 2,75 fte.

Tot en met 2014 worden subsidiebudgetten, oa. voor de Stichting Welzijn Brummen niet gecorrigeerd voor inflatie. Vanaf 2015 zal wel weer inflatiecorrectie worden toegepast.

Financieel

De jaren 2014 t/m 2017 laten alle jaren een positief resultaat zien. Dit bedrag wordt aan de algemene vrije reserve toegevoegd. In onderstaand model is dit af te lezen aan de regel: "Toevoeging algemene vrije reserve ter versterking reservepositie" (regel 5).

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2014	V/N	2015	V/N	2016	V/N	2017	V/N
Uitkomst begroting <i>voor bestemming</i>	71	N	-156	V	-393	V	-1.281	V 1
Voorgestelde toevoeging aan reserves, bestaand beleid *	1.056	N	521	N	722	N	1.082	N 2
Voorgestelde onttrekking aan reserves, bestaand beleid *	-1.643	V	-690	V	-874	V	-446	V 3
Uitkomst begroting <i>na bestemming</i>	-516	V	-325	V	-545	V	-644	V 4
Toevoeging algemene vrije reserve ter versterking reservepositie	516	N	325	N	545	N	644	N 5
Uiteindelijk begrotingsresultaat	0	V	0	V	0	V	0	V 6

Regel 5 in bovenstaand model laat voor 2014 tot en met 2017 een relatief bescheiden overschot zien. In ieder geval fors lager dan in de programmabegroting 2013-2016. De oorzaak van deze verslechtering ligt in het voorgenomen rijksbeleid dat bekend is geworden na het opstellen van de programmabegroting 2013-2016, die nog gebaseerd was op de gemeentefonds circulaire van juni 2012. De verslechtering is met uw raad gecommuniceerd via de adviesnota bij de decembercirculaire 2012, via de kadernota van juni 2013 en via de adviesnota bij de meicirculaire 2013. In grote lijnen zijn in de nu voorliggende begroting de volgende rijksbezuinigingen verwerkt:

1. Korting bij de onderwijshuisvesting;
2. Korting als gevolg van het BTW compensatiefonds;
3. Lagere accresontwikkeling dan ten tijde van de begroting 2013 werd verwacht;
4. Een ingeschat aandeel van € 186.000 voor Brummen in de door het rijk nog in te vullen bezuiniging van 6 miljard;
5. Ook de aangekondigde korting op het WMO-budget is in de begroting 2014-2017 verwerkt, maar dit nadeel wordt opgevangen door verlaging van het uitgavenbudget voor de WMO.

Het effect van de begrotingsvoordelen op de hoogte van het eigen vermogen wordt in navolgend overzicht duidelijk gemaakt:

Aard van de reserve bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2012	Saldo 31-12-2013	Saldo 31-12-2014	Saldo 31-12-2015	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2017
Algemene reserves						
Weerstandsreserve	€ 3.031	€ 3.078	€ 3.078	€ 3.078	€ 3.078	€ 3.078
Algemene vrije reserve	-€ 4.770	-€ 4.572	-€ 4.006	-€ 3.685	-€ 3.144	-€ 2.504
<i>Totaal algemene reserves</i>	-€ 1.739	-€ 1.494	-€ 928	-€ 607	-€ 66	€ 574

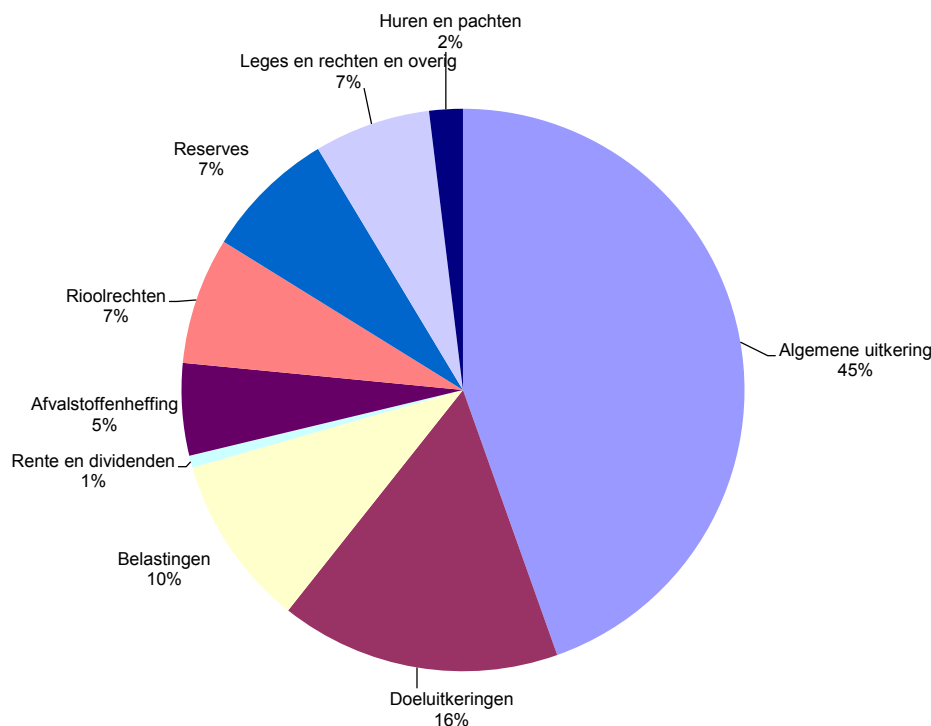
De verwachting is dat per eind 2017 de totale algemene reserve weer positief zal zijn. Maar per eind 2017 is de algemene reserve nog niet op het gewenst niveau ter grootte van een volledig aanwezige weerstandsreserve, aangevuld met zeker een miljoen aan algemene vrije reserve. Vandaar dat er ook in de eerste jaren na 2017 begrotingsoverschotten nodig zijn. Daarna ontstaat het eerder aangehaalde perspectief van meer ruimte voor nieuw beleid, omdat dan een begrotingsoverschot niet meer nodig is voor herstel van het eigen vermogen.

Risico's en ontwikkelingen

Hoe serieus elke begroting ook weer tot stand komt, het risico dat zaken in de loop van de tijd er financieel toch anders uit komen te zien blijft altijd aanwezig. Positieve veranderingen zullen omarmt worden, negatieve ontwikkelingen zullen tot te nemen maatregelen moeten leiden. Voor het opvangen van de eerste gevolgen van negatieve ontwikkelingen is de weerstandsreserve het in te zetten instrument. Daarmee komt de weerstandsreserve onder het noodzakelijk te achten niveau en zal dus in de jaren die volgen weer aangesterkt moeten worden. Qua mogelijke ontwikkelingen kan gedacht worden aan de volgende zaken:

1. Bij de drie decentralisaties is het uitgangspunt dat de te ontvangen rijksmiddelen de te maken kosten moeten afdekken. De decentralisaties gaan gepaard met efficiency kortingen;
2. Het herijken van het gemeentefonds is weliswaar vertraagd maar hangt nog steeds in de lucht. Deze herijking kan voor de gemeente zowel negatief als positief uitpakken;
3. Verdere besparingen op rijksniveau die via de systematiek van samen de trap af of op leiden tot een lager gemeentefonds. Denk hierbij aan de landelijk al eerder benoemde 6 miljard. Via de kadernota heeft Brummen hiervoor al met een aandeel van € 186.000 in de programmabegroting rekening gehouden;
4. Overschrijding van het plafond in het BTW Compensatiefonds (BCF) leidt tot korting van het gemeentefonds;
5. Het jaar 2012 laat zien dat het rijk financiële problematiek op de korte termijn ook deels oplost door minder uit te geven dan was geraamd. Deze zogenoemde "onderbesteding" door het rijk leidt tot negatieve afrekeningen van het gemeentefonds achteraf;
6. Open-eind regelingen zoals leerlingenvervoer;
7. (hogere) bijdrage in gemeenschappelijke regelingen zoals werkvoorzieningsschap Delta;
8. Risico dat opgenomen taakstellingen niet of maar deels gehaald kunnen worden. Denk hierbij aan de beoogde budgettaire neutraliteit van het opzetten van nieuwe organisaties als de brandweer cluster IJsselstreek en de omgevingsdienst OVIJ, maar ook aan het daadwerkelijk realiseren van geraamde taakstellingen binnen de Brummense organisatie zelf;
9. Nog in 2013 krijgt de gemeenteraad een voorstel ter vaststelling van de verordening voorgelegd, op basis waarvan de mogelijkheid ontstaat tot het gaan heffen van precariorechten. Deze mogelijkheid is financieel te beschouwen als een positief risico.

Overzicht herkomst van de baten 2014.

Het voorgaande diagram geeft nog eens aan hoe afhankelijk Brummen is van rijksmiddelen (61%) en hoe klein de mogelijkheden zijn om een gemeentelijk inkomstenbeleid te voeren.

Vormgeving

Na de bij de programmabegroting 2013 – 2016 doorgevoerde veranderingen in de vormgeving is er nu nauwelijks sprake van veranderingen. Bij paragraaf F is meer aandacht besteed aan de risico's die de gemeente loopt bij de verbonden partijen. Verder zijn er twee bijlagen met daarin de effecten van de Kadernota 2013-2016 en de begrippenlijst komen te vervallen. Daarnaast kan de steeds verdergaande automatisering vanaf de programmabegroting 2015-2018 tot gevolg hebben dat het boekwerk een iets andere lay-out gaat krijgen.

Tot slot:

De laatste begroting gebaseerd op het programma-akkoord 2010-2014 ligt nu voor aan u ter beoordeling en ter vaststelling. Een einde van een periode die ook weer het begin van een nieuwe periode aankondigt. Het woord is nu aan u.

Brummen, september 2013
Burgemeester en wethouders

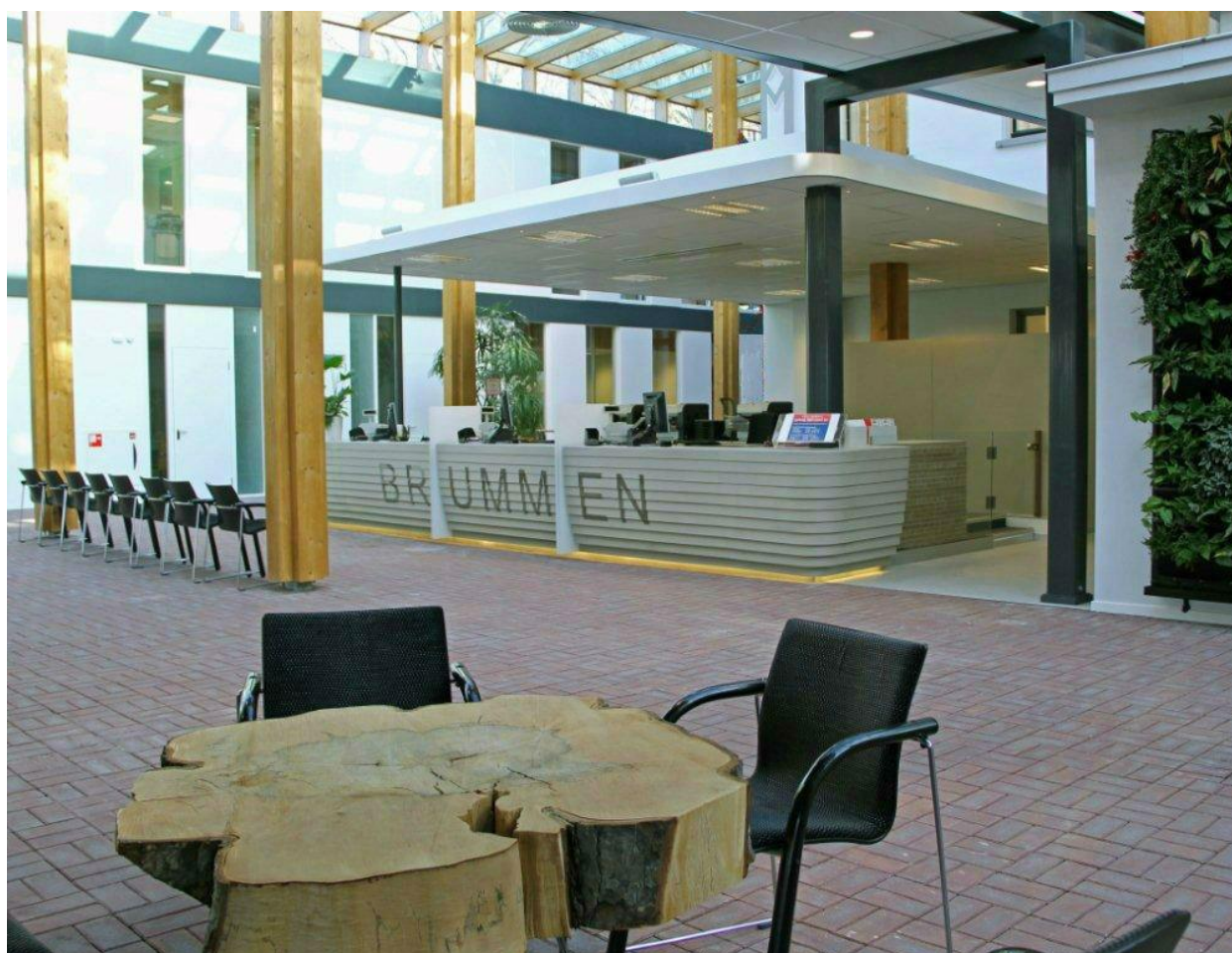
De programma's

Portefeuillehouders: N.E. Joosten, J.A.C.M. Elbers en H. Beelen

Korte omschrijving van het programma

Het programma bevat het bestuur van de gemeente, de externe dienstverlening, communicatie en rechtsbescherming. Daarnaast omvat het programma de verantwoordelijkheid van de gemeente op het vlak van de integrale veiligheid zoals openbare orde, brandweer en rampenbestrijding.

Wat is onze visie

In onze visie staan onze inwoners en klanten centraal. Klachten en bezwaren worden voorkomen door direct in overleg te treden met bezwaarmakers. Burgers hebben een grote rol bij de totstandkoming van beleid en de uitvoering daarvan. Op het gebied van openbare orde en veiligheid staat de overheid garant voor de basisveiligheid. Iedereen moet veilig zijn en zich veilig kunnen voelen. Bij activiteiten die door de samenleving zelf worden geïnitieerd wordt verantwoordelijkheid van de initiatiefnemers gevraagd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan handhaving van de openbare orde en veiligheid bij evenementen. Integriteit en zorgvuldigheid zijn hierbij basiswaarden.

Deze visie vertaalt zich in de volgende uitgangspunten:

1. De gemeente is er voor de samenleving met toewijding en professionaliteit. Burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen hebben op een eenvoudige en klantgerichte wijze toegang tot de gemeentelijke dienstverlening. De gemeente respecteert de privacy van burgers.
2. De gemeente betreft burgers en andere belanghebbenden op passende wijze bij besluitvorming, bij belangrijke beleidsontwikkelingen en bij de uitvoering en externe (co)financiering van taken. Integriteit, openheid en samenwerken kenmerken elk proces van burgerparticipatie. Dit zorgt voor duurzame verankering van gemeentelijk beleid in de samenleving. Korte lijnen bevorderen ook de slagvaardigheid van de gemeente.
3. De gemeente communiceert op professionele wijze. Eigentijdse communicatiemiddelen faciliteren het contact tussen gemeente en samenleving.
4. De openbare orde wordt effectief gehandhaafd en criminaliteit wordt effectief voorkomen en bestreden.

Beleidsontwikkelingen

Communicatie

In de lijn van de Communicatiebeleidsnota zetten wij communicatie doelgericht in als strategisch instrument om onze ambities als duurzame en proactieve regiegemeente te realiseren. Samen optrekken met inwoners en partners is hierbij van groot belang. Een tijdige en heldere informatievoorziening blijft onverminderd van belang. Hierbij verschuift het accent steeds meer naar de digitale informatiemiddelen. Denk hierbij aan het door ontwikkelen van onze website, digitale nieuwsbrieven en de inzet van social media. Dit overigens zonder traditionele middelen zoals de gemeentelijke huis-aan-huispagina GemeenteThuis, perscontacten en folders uit het oog te verliezen. Meer dan in het verleden is het van belang om verschillende middelen in te zetten om inwoners en andere belanghebbenden te betrekken om mee te praten bij beleidsontwikkelingen en te informeren over besluiten. En om de kwaliteiten van onze mooie gemeente beter dan voorheen over het voetlicht te brengen.

(Elektronische) dienstverlening

Eén digitale overheid: betere service, meer gemak is het motto van de overheid brede invoeringsagenda voor dienstverlening en e-overheid: i-NUP (Nationale Uitvoering Programma elektronische dienstverlening). Doelstelling van het kabinet is dat een groot deel van de totale publieke dienstverlening via het internet moet kunnen verlopen. Het digitaal ontsluiten van informatie is hierbij van groot belang. Gebruik van het digitale loket wordt gestimuleerd. Hiernaast blijven de overige kanalen beschikbaar en heeft de burger keuzevrijheid via welk kanaal de dienstverlening wordt afgenomen.

Brandweer

In de samenwerking met de korpsen Lochem en Zutphen zal actief gezocht worden naar harmonisatie van de kwaliteit. In 2014 zal verder gewerkt worden aan de inrichting van de brandweertaak.

Rampenbestrijding

Op 1 oktober 2010 is de Wet op de Veiligheidsregio's in werking getreden. Zowel van de operationele diensten (politie, brandweer en GHOR) als van de gemeenten wordt regionale samenwerking verwacht. Dit houdt in dat iedere gemeente op gelijk opleidings- en uitvoeringsniveau moet komen te staan. Het initiatief voor de regionale samenwerking ligt bij de veiligheidsregio. In 2012 zijn we gestart met het gezamenlijk oppakken van regionale of gemeentelijke taken. Het doel hierbij is dat gemeenten bij een ramp of groot ongeval efficiënter en kwalitatief beter kunnen functioneren. In 2014 zal de samenwerking nog verder vorm krijgen en worden uitgewerkt. Het begrip bevolkingszorg wordt nader uitgewerkt vanuit de wet zelfredzaamheid.

Handhaving

In 2013 is officieel de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) van start gegaan. Brummen maakt onderdeel uit van de Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ). Vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu wordt voortaan door de OVIJ uitgevoerd. In de bijdrage 2014 aan de OVIJ is rekening gehouden met een vereveningsbijdrage van de 'gastheer' Apeldoorn. Gedurende twee jaar ontvangen deelnemers deze bijdrage ter dekking van de achterblijvende overhead.

Toezicht en handhaving op bestemmingsplannen, APV, bouw, drank en horeca, en dergelijke blijft een taak van de gemeentelijke toezichthouders. Controles zullen integraal worden uitgevoerd. Dat betekent dat de gemeentelijke toezichthouders bij een controle alle verschillende wetten en regels in ogenschouw nemen. Voor zowel de partij waar de controle plaatsvindt als voor de gemeente, biedt dit grote voordelen: in één keer goed! Waar nodig en waar mogelijk vinden controles gelijktijdig plaats met andere instanties, zoals bijvoorbeeld politie en OVJ.

Duurzaamheid en veerkracht

- Preventie, schadebeperking en hulpverlening vormen het begin van een veerkrachtige respons op ramp en tegenspoed.
- Wanneer mensen de gemeente ervaren als een prettige plek om te wonen, te werken en te verblijven, dan draagt dit duurzaam bij aan hun welzijn. Wanneer mensen zich veilig voelen, verhoogt dit bovendien hun persoonlijke weerstandsvermogen en creativiteit.
- Handhaving van de openbare orde vergroot ook het wederzijdse sociale vertrouwen binnen de gemeente. Dit is een kernelement van duurzame relaties. Sociaal vertrouwen is bovendien essentieel voor een eerlijk en snel proces op weg naar een samenleving waarin we duurzaam omgaan met energie en grondstoffen.
- Gemeentelijke dienstverlening ondersteunt onder andere de persoonlijke veerkracht van burgers.
- Bij vergunningverlening voor evenementen kan de gemeente naast veiligheidsvoorwaarden ook duurzaamheidsvoorwaarden stellen.
- Burgerparticipatie verhoogt het gevoel van betrokkenheid binnen de gemeente, waardoor mensen de uitdagingen op weg naar een meer toekomstvatbare samenleving slagvaardiger zullen aanpakken.
- Ook goede communicatie versterkt het saamhorigheidsgevoel tussen gemeente en samenleving en versterkt de onderlinge samenwerking. Goede en toegankelijke digitale informatievoorziening vermindert bovendien het papiergebruik en het aantal autoritten naar de balie.

Wat gaan we doen in 2014 en wanneer zijn we tevreden

Toekomstvisie

- Het jaar 2014 staat in het teken van de uitvoering van de toekomstvisie 2030. Bij de visie is ook een uitvoeringsprogramma gepresenteerd wat tal van projecten kent, experimenten en werkzaamheden die de leefbaarheid van de gemeente Brummen in de toekomst gaan behouden, verbeteren en versterken. Hierbij hebben we het over onder andere energie, sociale verbanden, duurzaamheid, economie, cultuur en ruimtelijke ordening. Door de totale programmabegroting heen loopt het uitvoeringsprogramma en deze visie en daarmee is het de leidraad geworden van politiek en bestuurlijk handelen van de gemeente Brummen.
- Deze documenten zijn opgesteld in co-creatie met de samenleving. Bewoners, organisaties, ondernemers zijn in diverse bijeenkomsten uitgenodigd hieraan mee te doen en hebben meegedaan. De samenleving van onze gemeente heeft een visie gecreëerd die op een breed draagvlak kan rekenen. Op deze methode van co-creatie zijn we trots en zien dit als een manier die naar de toekomst toe bestendig is en bij veel meer beleidsterreinen, waarbij we in eerste instantie denken aan de decentralisaties en transformaties in het sociale domein, gebruikt gaat worden.
- De samenleving creëert, de gemeente regisseert, faciliteert en organiseert en samen voeren we uit.
- We zijn tevreden wanneer er grote vorderingen zijn gemaakt met de implementatie en verankering in de lijnorganisatie en de lokale samenleving.

Vergroten (gevoel van) veiligheid

- Overlast gevende jongeren en hun ouders/verzorgers worden aangesproken op hun gedrag respectievelijk verantwoordelijkheid.
- Vandalisme dient bestreden te worden door een lik-op-stukbeleid. Zo zullen bijvoorbeeld vandalen de aangerichte schade zelf moeten betalen.
- Het crisisplan wordt jaarlijks geoefend.
- Het gemeentebestuur zet zich ervoor in dat de genormeerde aanrijtijden voor ambulances en brandweer gerealiseerd kunnen worden.

Openbare orde en Handhaving

We zijn tevreden als;

- de politie aan de bestuurlijk vastgelegde prestatie-eisen voldoet.
- het jaarlijks aantal gerapporteerde incidenten van vandalisme, diefstal en andere schendingen van wet en regelgeving in de gemeente een dalende trend vertoont.
- de gemeente en politie beproefde middelen inzetten om (hard)drugshandel en -gebruik te voorkomen en te bestrijden.
- de gemeente professioneel en efficiënt erop toeziet dat wet- en regelgeving in de gemeente worden nageleefd.
- het evenementenbeleid meer dan voorheen koerst op de eigen verantwoordelijkheid van organisatoren voor de openbare orde.
- burgers in onze gemeente veilig zijn en zich veilig voelen.

Brandweer

- In 2014 zal, samen met Zutphen en Lochem, verder worden gewerkt aan de harmonisatie van het kwaliteitsniveau en de daaraan gekoppelde financiële taakstelling.

Rampenbestrijding en hulpverlening:

We zijn tevreden als;

- de rampenbestrijding goed georganiseerd en geoefend is.
- de brandweer adequate middelen en scholing heeft om haar belangrijke taak goed uit te voeren.
- de brandweer, maar ook bijvoorbeeld ambulancediensten, voldoen aan de bestuurlijk vastgelegde prestatie-eisen.

Communicatie en burgerparticipatie

- In 2014 gaan we door op de ingeslagen weg richting een proactieve rol als regisseur van initiatieven in onze samenleving. Eigentijds communiceren is hierbij een belangrijk succesfactor. Door middel van een goed functionerende website en daarmee verbonden instrumenten zoals bijvoorbeeld de gemeentepagina, digitale nieuwsbrieven, persberichten en social media leggen we een degelijke basis om met elkaar informatie te delen. Informatie die noodzakelijk is om met allerlei betrokkenen (organisaties, bedrijven, inwoners en gemeente) vorm te geven aan onze samenleving.

We zijn tevreden als;

- de gemeente helder communiceert, bondig, waarheidsgetrouw en met respect.
- de gemeente integriteit, openheid en samenwerking hanteert als kwaliteitscriteria bij burgerparticipatie.
- de gemeente in ruime mate voldoet aan de landelijke webrichtlijnen voor aanbod van diensten via internet. De website fungeert als etalage/dienstenloket. Ook ondersteunt de website de samenwerking tussen gemeente en samenleving (in het kader van burgerparticipatie).
- het digitale loket goed bekend is bij de burger. Een groeiend percentage klantcontacten verloopt via dit loket.
- het aantal burgers dat betrokken is bij openbare besluitvorming en bij belangrijke gemeentelijke beleidsontwikkelingen is toegenomen. Dit blijkt zowel uit de aanwezigheid van burgers bij vergaderingen en bijeenkomsten als uit de mate van inspraak en correspondentie.
- nog meer dan in het verleden burgers, wijk- en adviesraden, belangenorganisaties en bedrijven betrokken zijn bij de uitvoering en financiering van gemeentelijk beleid. Dit blijkt zowel uit ideeën die door de samenleving aan de gemeente worden voorgelegd, uit de mate van co-creatie, uit netwerkontwikkelingen, uit de mate waarop belanghebbenden vroegtijdig betrokken worden bij ontwikkelingen, als uit aanwezigheid en participatie van burgers bij vergaderingen en bijeenkomsten
- er een impuls wordt gegeven om 'het merk' gemeente Brummen als groene en levendige gemeente te communiceren. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de toekomstvisie.

Dienstverlening

- In onze gemeente staat de klant centraal. We werken zoveel mogelijk doel- en vraaggericht en sturen op meetbare resultaten. Er wordt gewerkt vanuit één centrale balie, die gekoppeld is aan de locatie van het gemeentehuis. Hier kan de burger terecht voor alle gemeentelijke producten en diensten.

Voor de ondersteunende voorzieningen op het gebied van zorg, welzijn en inkomen sluiten wij aan bij de welzijnsinstellingen. Deze voorziening blijft zowel in de kernen Brummen als Eerbeek beschikbaar. Hieraan gekoppeld worden informatiepunten ingericht waar de algemene gemeentelijke informatie (folders, aankondigingen) te vinden is. Dit kan worden uitgebreid met de mogelijkheid om ter plekke toegang te bieden tot het digitale loket van de gemeente Brummen. Het digitale loket wordt verder ontwikkeld tot een volwaardige vervanger van het fysieke loket. Daar waar mogelijk worden producten digitaal aangeboden. In steeds meer gevallen zijn we als gemeente verplicht om de digitale dienst aan te bieden.

Wij zijn tevreden als:

- de klant zich “welkom” voelt.
- de gemeente toegang biedt tot dienstverlening via balie, telefoon, brief, e-mail, internet, spreekuur en afspraak. Burgers, bedrijven en instellingen kunnen kiezen via welk contactkanaal zij met de gemeente zaken doen.
- burgers, bedrijven en instellingen gegevens maar één keer hoeven aan te leveren en gebruik kunnen maken van proactieve diensten.
- de gemeentelijke dienstverlening voldoet aan Europese, landelijke, provinciale, regionale en bestuurlijk vastgelegde (of nog vast te leggen) prestatie-eisen conform het vastgestelde “ambitie- en visiedocument dienstverlening”.
- burgers, bedrijven en instellingen gemakkelijk te weten kunnen komen hoe de gemeente werkt (transparantie). De gemeente houdt belanghebbenden pro-actief op de hoogte van het verloop van procedures.
- de gemeente inzichtelijk maakt wat zij van burgers weet. Gegevens van burgers worden niet gebruikt zonder hun toestemming.

Wat mag het kosten

Programma 1 - Bestuur en Veiligheid

<i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Lasten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 4.768	€ 4.931	€ 5.001	€ 4.935	€ 4.859	€ 4.817
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 4.768	€ 4.931	€ 5.001	€ 4.935	€ 4.859	€ 4.817
Baten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel	€ 519	€ 523	€ 497	€ 509	€ 517	€ 526
Totale baten (excl. bestemming)	€ 519	€ 523	€ 497	€ 509	€ 517	€ 526
Saldo excl. bestemmingen	€ 4.249	€ 4.408	€ 4.504	€ 4.426	€ 4.342	€ 4.291
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekking aan reserves	€ 17	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 8
Bestemmingen per saldo	-€ 17	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 8
Saldo incl. bestemmingen	€ 4.232	€ 4.408	€ 4.504	€ 4.426	€ 4.342	€ 4.283

Productinformatie:

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming.

Producten x € 1.000	Begroting 2013			Begroting 2014		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuurlijke aangelegenheden	€ 1.919	€ 88	€ 1.830	€ 1.845	€ 97	€ 1.748
Voorlichting en promotie	€ 470	€ 0	€ 470	€ 588	€ 0	€ 588
Klachten en bezwaren	€ 286	€ 0	€ 286	€ 301	€ 0	€ 301
Burgerzaken	€ 607	€ 371	€ 235	€ 710	€ 373	€ 336
Openbare orde	€ 397	€ 63	€ 334	€ 381	€ 27	€ 354
Integraal veiligheidsbeleid	€ 100	€ 0	€ 100	€ 135	€ 0	€ 135
Brandweer en rampenbestrijding	€ 1.153	€ 1	€ 1.152	€ 1.042	€ 0	€ 1.042
Totaal bestuur en veiligheid	€ 4.932	€ 523	€ 4.407	€ 5.002	€ 497	€ 4.504

Portefeuillehouders: H. Beelen, J.A.C.M. Elbers en F.L.J. Bruning

Korte omschrijving van het programma

Het programma omvat het adviseren over, ordenen, ontwikkelen, bepalen en inrichten van de ruimtelijke omgeving van de gemeente voor wonen en werken. Ook de plattelandsontwikkeling van het buitengebied van de gemeente valt onder dit programma, inclusief toerisme en recreatie.

Wat is onze visie

1. In de gemeente Brummen is voldoende betaalbaar en toegankelijk vastgoed voor toekomstbestendig wonen en werken in een dorps- en groene omgeving.
2. De gemeente Brummen bewaakt, stimuleert en draagt bij aan een aantrekkelijke en duurzame inrichting en ontwikkeling van de buitenruimte in het landelijke gebied, in de kernen en op de bedrijventerreinen.
3. De gemeente Brummen is een unieke en gastvrije plek voor duurzame recreatie en toerisme in een dorps- en groene omgeving.
4. In de gemeente Brummen wordt het algemeen belang van een aangename ruimtelijke omgeving met een hoge ecologische en cultuurhistorische waarde goed gewaarborgd.
5. In de gemeente Brummen werken bouwers, ontwikkelaars en de gemeente met respect voor sociale, ecologische en cultuurhistorische waarden.
6. De gemeente Brummen draagt actief uit dat het goed wonen, werken en recreëren is in de Brummen.

Beleidsontwikkelingen

2014 zal in het teken staan van de uitvoering van de Toekomstvisie 2030. Het bij de visie behorende uitvoeringsprogramma kent tal van projecten, experimenten en werkzaamheden die de leefbaarheid van de gemeente Brummen naar de toekomst toe moet behouden en daar waar wenselijk versterken. Dan hebben we het over aspecten op het gebied van o.a. ruimtelijke ordening, energie, duurzaamheid, economie en milieu. De Toekomstvisie 2030 is samen met de samenleving opgesteld en zal in 2014 als leidend principe verankerd moeten worden in het gemeentelijk handelen en bestuurlijke besluitvorming.

Daarnaast zal met het uitvoeren van de 3 decentralisaties ook inzet vanuit de ruimtelijke ontwikkelingshoek worden verwacht. Op het gebied van volkshuisvesting zal beleid moeten worden geformuleerd als het gaat om scheiden van wonen en zorg. Een uitdagende opgave met de regionale woningbouwprogrammering en de visie van de provincie ten aanzien van het sturen op aantallen binnen gemeenten.

Met het creëren van nieuwe beleidsdoelen wordt net als in 2013 terughoudend omgegaan. Eerst afmaken waar we mee begonnen zijn zal een leidend uitgangspunt zijn.

Duurzaamheid en veerkracht

In de afgelopen jaren is in de gemeente Brummen al een begin gemaakt met het inzetten van een nieuwe koers op weg naar een meer toekomstbestendige lokale samenleving. Het bestuursakkoord sluit aan bij deze koerswijziging en vraagt om meer integrale aandacht voor zowel de ecologische als de sociale en economische aspecten van de weg vooruit.

De doelen en activiteiten van dit programma dragen als volgt bij aan het totaalplaatje van duurzame ontwikkeling en veerkracht in de gemeente Brummen:

- In de gemeente Brummen staat het programma ruimtelijke ontwikkeling voor duurzame ontwikkeling die de sociale, economische en ecologische veerkracht van de gemeente versterkt.
- Projecten die duidelijk van belang zijn voor de veerkracht van de gemeente krijgen prioriteit in uitvoeringsprogramma's. Prioritering geschiedt aan de hand van de criteria behorende bij de verantwoordelijkheidsladder waarbij de principes doeltreffendheid, doelmatigheid en urgentie de leidraad vormen.
- Alle programmaonderdelen worden standaard op duurzaamheid gescreend en geëvalueerd, zowel wat betreft de werkprocessen als wat betreft de uitkomsten (gepland en ongepland). Daarbij wordt gestreefd naar nuchterheid, vertrouwen en inventiviteit.
- Successen op de weg naar een duurzame woon-, werk- en leefomgeving in de gemeente Brummen worden erkend en periodiek gevierd.

Wat gaan we doen in 2014 en wanneer zijn we tevreden**Vernieuwing**

Het jaar 2014 staat in het teken van de uitvoering van de toekomstvisie 2030. Bij de visie is ook een uitvoeringsprogramma gepresenteerd wat tal van projecten kent, experimenten en werkzaamheden die de leefbaarheid van de gemeente Brummen in de toekomst gaan behouden, verbeteren en versterken. Hierbij hebben we het over onder andere energie, sociale verbanden, duurzaamheid, economie, cultuur en ruimtelijke ordening. Door de totale programmabegroting heen loopt het uitvoeringsprogramma en deze visie en daarmee is het de leidraad geworden van politiek en bestuurlijk handelen van de gemeente Brummen.

Actualisatie bestemmingsplannen

- In 2014 zullen de bestemmingsplannen Eerbeek Zuid en Centrumplan Eerbeek afgerond moeten worden.
- We zijn tevreden als de gemeente Brummen in 2014 100% van de bestemmingsplannen heeft geactualiseerd. Alle bestemmingsplannen zijn conform de wettelijke verplichting actueel en digitaal

vervaardigd en te raadplegen.

Stedelijke ontwikkeling

- In 2014 wordt verder uitvoering gegeven aan de realisatie van het centrumplan Eerbeek. Diverse bestemmingsplannen zijn gereed om in procedure te worden gebracht. Discussies rondom geur en geluid hebben de uitvoering vertraagd. Onverkort blijft de noodzaak bestaan om een kwaliteitsimpuls in het centrum van Eerbeek te realiseren. Dit om de leefbaarheid van het dorp te vergroten. In 2014 wordt gestart met de aanleg van een nieuwe openbare ruimte in het centrum van Eerbeek. Pleinen en straten worden vernieuwd.
- Ten aanzien van de IJsselsprong zal de gemeente betrokken zijn en inzet plegen bij de planvorming rond de rondweg de Hoven en de groene buffer. Er dienen nog verschillende bestemmingsplanprocedures te worden doorlopen voor verplaatsingen, fietspad en dergelijke.

We zijn tevreden als;

- de bestemmingsplannen voor het centrumplan Eerbeek vastgesteld zijn. Daarnaast is begonnen met de reconstructie van de openbare ruimte in het centrum van Eerbeek. Wegen en pleinen worden opnieuw ingericht en er komt een nieuwe ontsluitingsweg langs het spoor.
- Ten aanzien van de IJsselsprong zijn vorderingen gemaakt ten aanzien van het tracé van de rondweg om de Hoven en de wijze waarop de groene buffer zal worden vormgegeven.

Volkshuisvesting

- Er wordt beleid opgesteld over het scheiden van wonen en zorg. In het kader van de decentralisatie AWBZ-Wmo moeten mensen langer zelfstandig in de wijk wonen. Die woningen moeten er dan wel zijn. In de prestatieafspraken met de woningcorporaties om tot een afgewogen woningbouwprogrammering in de komende jaren te komen moet hier aandacht aan worden geschonken.

Wat mag het kosten

Programma 2 - Ruimtelijke Ontwikkeling

<i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Lasten						
Incidenteel	-€ 612	€ 0	€ 140	€ 89	€ 0	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 7.992	€ 4.096	€ 3.852	€ 3.850	€ 3.779	€ 3.818
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 7.380	€ 4.096	€ 3.992	€ 3.939	€ 3.779	€ 3.818
Baten						
Incidenteel	€ 70	€ 100	€ 270	€ 394	€ 250	€ 0
Structureel	€ 5.687	€ 1.807	€ 1.792	€ 1.856	€ 1.882	€ 1.953
Totale baten (excl. bestemming)	€ 5.757	€ 1.907	€ 2.062	€ 2.250	€ 2.132	€ 1.953
Saldo excl. bestemmingen	€ 1.623	€ 2.189	€ 1.930	€ 1.689	€ 1.647	€ 1.865
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 118	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekking aan reserves	€ 242	€ 198	€ 291	€ 215	€ 91	€ 71
Bestemmingen per saldo	-€ 124	-€ 198	-€ 291	-€ 215	-€ 91	-€ 71
Saldo incl. bestemmingen	€ 1.499	€ 1.991	€ 1.639	€ 1.474	€ 1.556	€ 1.794

Productinformatie:

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming.

Producten x € 1.000	Begroting 2013			Begroting 2014		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Ruimtelijke Ordening	€ 791	€ 79	€ 712	€ 1.068	€ 279	€ 789
Volkshuisvestingsbeleid	€ 272	€ 221	€ 51	€ 203	€ 131	€ 72
Bouw- en woningtoezicht	€ 719	€ 532	€ 188	€ 678	€ 369	€ 310
Bouwgrondexploitatie	€ 1.740	€ 1.092	€ 648	€ 1.198	€ 1.198	€ 0
Plattelandsontwikkeling	€ 488	€ 168	€ 320	€ 727	€ 361	€ 366
Economie	€ 86	€ 14	€ 71	€ 117	€ 15	€ 102
Totaal ruimtelijke ontwikkeling	€ 4.096	€ 2.106	€ 1.990	€ 3.991	€ 2.353	€ 1.639

Portefeuillehouders: J.A.C.M. Elbers en H. Beelen

Korte omschrijving van het programma

Het programma bevat het beheer en onderhoud van de infrastructuur in de openbare ruimte in de gemeente. Dit is inclusief de zorg voor het milieu, het openbaar groen en de inzameling en afvoer van huishoudelijk afval. Ook de zorg voor monumenten en gedenktekens valt binnen dit programma, alsmede het streekarchief.

Wat is onze visie

1. Mooie landschappen, een schoon milieu en veerkrachtige ecosystemen kenmerken de gemeente Brummen. Mede dankzij een minimum aan verkeers- en verwijsborden heeft Brummen de uitstraling van een openhartige gemeente.
2. Openbare groenvoorzieningen en wegen, het watersysteem, de rioleringen en gemeentelijke gebouwen verkeren in voldoende staat en zijn toekomstbestendig.
3. Monumenten, archeologische waarden en cultuurhistorische elementen in het landschap worden met zorg beschermd.
4. De gemeente beschikt over representatieve begraafplaatsen met voldoende begraafcapaciteit voor de toekomst.
5. In Brummen kan men veilig deelnemen aan het verkeer, ook kwetsbare verkeersdeelnemers. Ook dieren zijn veilig.
6. De verlichting van gemeentelijke wegen en fietspaden is energie-efficiënt afgestemd met behoud van de verkeersveiligheid en de sociale veiligheid. De openbare verlichting heeft zo min mogelijk impact op de biodiversiteit en op het cultuurhistorische karakter van het landschap.

7. Er is weinig verkeershinder in de kernen en in het buitengebied.
8. Afvalwater, vaste afvalstromen en zwerfafval worden tot een minimum beperkt en veilig afgevoerd. De Brummense afvalstromen worden waar mogelijk regionaal en duurzaam verwerkt tot bruikbare producten en energie.
9. In de gemeente is infrastructuur aanwezig voor de plaatselijke productie en distributie van duurzame brandstof en energie.
10. De gemeentelijke organisatie heeft een toekomstbestendige werkomgeving, die een goede organisatiecultuur bevordert.

Beleidsontwikkelingen

Afvalverwijdering

De huidige structuur van afvalinzameling heeft de afgelopen jaren goede scheidingsresultaten laten zien. In de komende jaren gaan we kijken op welke wijze de afvalinzameling ingericht moet worden om het scheidingsresultaat verder te verbeteren. Door het een beter scheidingsresultaat gaan de totale verwerkingskosten omlaag en komen er meer materialen vrij voor duurzaam hergebruik.

Begraafcapaciteit begraafplaatsen

Het onderzoek naar de belangstelling voor oude graven op de begraafplaatsen in Hall en Eerbeek loopt door. Het betreft onderzoeken die in 2010 en 2013 gestart zijn om nabestaanden van oude graven te achterhalen. De begraafcapaciteit op de begraafplaatsen is sinds de start van de administratieve onderzoek naar rechthebbenden in 2007 verbeterd waardoor de acute nood aan grafruimte verminderd is.

Op de algemene begraafplaats in Brummen wordt de mogelijkheid voor de plaatsing van urnen vergroot door de plaatsing van een extra columbarium. De beschikbare ruimte in het huidige columbarium raakt op.

Verkeersregelininstallatie (VRI)

De gemeente heeft 1 VRI in beheer. Vanuit efficiëntie oogpunt en specifieke kennis is de gemeente van plan het beheer over te dragen/uit te besteden aan de provincie. Met het besluit om de vervanging van de kanaalbruggen met vijf jaar uit te stellen is ook de vervanging van de VRI met vijf jaar opgeschoven. De aanwezigheid van een eigentijdse VRI is een vereiste van de Provincie om het beheer over te dragen; de huidige VRI is daarvoor te verouderd. Overdracht van het beheer is daarmee de komende jaren nog niet aan de orde.

Verkeers- en verwijsborden

Er worden een advies opgesteld voor het saneren van verkeersborden en de vervanging van gele verwijzingsborden. De sanering van de verkeersborden start nog in 2013. Het vervangen van de gele borden door bruine borden zal op z'n vroegst in 2014 starten.

Onderhoud wegen.

Door lagere stortingen in het wegenfonds staat het onderhoud van wegen onder druk. Het bestaande uitgangspunt om alle wegen, die op basis van een onafhankelijke inspectie onderhoud nodig hebben, op te nemen in de meerjarenplanning is financieel niet meer haalbaar. Om goed te kunnen prioriteren worden alle wegen in Brummen gecategoriseerd. Op basis van deze categorisering wordt na inspectie van de wegen bepaald welke wegen wanneer op de onderhoudsplanning komen te staan.

De keuzes in de categorisering en prioritering worden separaat aan de gemeenteraad voorgelegd.

Duurzaamheid en veerkracht

In de afgelopen jaren is in de gemeente Brummen al een begin gemaakt met het inzetten van een nieuwe koers op weg naar een meer toekomstbestendige lokale samenleving. Het bestuursakkoord sluit aan bij deze koerswijziging en vraagt om meer integrale aandacht voor zowel de ecologische als de sociale en economische aspecten van de weg vooruit. Het collegeprogramma biedt een integraal plan van aanpak.

De doelen en activiteiten van dit programma dragen als volgt bij aan het totaalplaatje van duurzame ontwikkeling en veerkracht in de gemeente Brummen:

- **Inrichting en onderhoud van de openbare ruimte**

Via de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte werkt de gemeente aan een duurzaam leefklimaat dat bijdraagt aan welzijn en welvaart van mensen die in de gemeente Brummen wonen, werken en recreëren. Door toepassing van voortschrijdend inzicht op het gebied van ecologisch groenbeheer en wegbeheer neemt de biodiversiteit toe en worden de Brummense ecosystemen veerkrachtiger.

- **Afval 2030**

Het gemeentelijke afvalbeleid is gericht op het verminderen van de hoeveelheid ongescheiden restafval en grof vuil per inwoner per jaar. Daarnaast is BerkelMilieu actief op zoek naar mogelijkheden om te komen tot vermindering van de CO₂-uitstoot tijdens hun processen om zo bij te dragen aan de klimaatsdoelstellingen.

Voor de vermindering van de hoeveelheid restafval lopen er acties op vier aandachtgebieden:

- *Communicatie*: gedragsondersteunende en beïnvloedende communicatie (campagne afvalvrij en educatie);
- *Preventie*: voorkomen van afval in de productie en consumptie;
- *Bronscheiding*: inzameling van nuttige deelstromen zo dicht mogelijk bij de burger;
- *Ketenbeheer*: optimalisatie in de keten van inzameling, bewerking en eindverwerking van alle afval- en nuttige deelstromen (onderzoek naar 'nabij scheiding' in combinatie met bronscheiding en recycling);

- **Dimmen en LED-verlichting**

Om aan milieu- en besparingsdoelstellingen te voldoen, zal de gemeente de openbare verlichting meer dan voorheen dimmen op bepaalde plaatsen en uren van de dag en nacht.

Het beheerplan Openbare Verlichting (OV) 2011-2015 laat zien, op basis van het vastgestelde beleidsprogramma Openbare Verlichting 2009-2014, waar vervanging of onderhoud nodig is. Op basis van dit plan is in 2012 gestart met een vervangingsplan OV in Eerbeek waarbij 145 lichtmasten zijn voorzien van LED-armaturen. Eind 2013 is een tweede vervangingsronde uitgevoerd waarbij ca 130 lichtmasten zijn voorzien van LED-armaturen. Voor 2014 zijn geen verdere investeringen in LED-armaturen voorzien. Daarna wordt het vervangingsprogramma weer opgepakt.

- **Riolering**

De gemeentelijke ambitie is gericht op het schoonhouden van schoon hemelwater en, waar mogelijk, gescheiden afvoeren van hemelwater en afvalwater. Als uitgangspunt geldt dat bij het afkoppelen van bestaande verhard oppervlak meegelift wordt met andere projecten (bijvoorbeeld rioolvervangingen, herbestratingen en herstructureringen). Bij nieuw verhard oppervlak wordt gestreefd naar het volledig niet aankoppelen.

Wat gaan we doen in 2014 en wanneer zijn we tevreden**Groenbeheer**

- Veiligheid van de inrichting van de openbare ruimte
De gemeente zal de veiligheid van openbare speeltoestellen controleren. De veiligheid rondom bomen in de openbare ruimte wordt gecontroleerd met behulp van een Virtual Tree Assessment (VTA).
- Onderzoek begraafplaats Eerbeek.
Om voldoende begraafcapaciteit te houden op de gemeentelijke begraafplaatsen wordt het in 2007 begonnen onderzoek naar de belangstelling voor oude graven in Eerbeek en Hall voortgezet en wordt in Brummen een columbarium bijgeplaatst.

We zijn tevreden als;

- de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte hebben bijgedragen aan de verduurzaming van het leefklimaat en de ecosystemen in de gemeente Brummen.
- de gemeente heeft voldaan aan de vastgestelde (beeld)kwaliteit bij het onderhoud van de openbare ruimte en van gemeentelijke eigendommen.
- de gemeente Brummen heeft voldaan aan alle wettelijke veiligheidseisen met betrekking tot de inrichting van de openbare ruimte.
- door proactief stimuleren van burgerparticipatie meer groen in de openbare ruimte wordt onderhouden door derden.

Monumentenbeheer

- Toezicht
Het gemeentelijke team handhaving zal erop toezien dat monumenten, archeologische waarden en cultuurhistorische elementen in het landschap worden beschermd volgens de normen van de landelijke wetgeving en van de plaatselijk geldende Erfgoedverordening.
- Om te zorgen dat particulieren, bedrijven en instellingen eenvoudig te weten kunnen komen waar de gemeentelijke monumenten en archeologische locaties zich bevinden en welke zorgplicht op deze locaties geldt, zal de gemeente een archeologische kaart publiceren.
- We zijn tevreden als monumenten, archeologische waarden en cultuurhistorische elementen in het landschap volgens wettelijke normen zijn beschermd. Particulieren, bedrijven en instellingen kunnen eenvoudig te weten komen waar de monumenten en archeologische locaties van de gemeente zich bevinden en welke zorgplicht op deze locaties geldt.

Beheer van de infrastructuur:

- Onderhoud van wegen, fiets- en voetpaden in overeenstemming met landelijke normen
Op basis van de weginspectie van 2011 is de begroting en planning voor 2014 opgesteld. Hierin zijn asfaltonderhoud, herstraat- en andere werkzaamheden opgenomen. Een overzicht van geplande onderhouds- en herstelwerkzaamheden is te vinden in paragraaf C- Onderhoud kapitaalgoederen. Eind 2013 is opnieuw een weginspectie uitgevoerd die de basis zal vormen voor het onderhoudsplan van 2015 en 2016.
- De gemeente zal zich in 2014 inspannen om de hoeveelheid verkeersborden verder terug te brengen. Wanneer bestaande borden het einde van hun levensduur hebben bereikt, wordt de noodzaak van vervanging kritisch bekeken.
- We zijn tevreden als wegen, fiets- en voetpaden en bruggen in de gemeente Brummen volgens wettelijke normen zijn onderhouden.

Milieubeheer

- Duurzame ontwikkeling
Bij het beheren van de kwaliteit van de buitenruimte zal de gemeente zich inspannen om mogelijkheden voor duurzame verbetering van het milieu te identificeren. Richtlijnen voor duurzame ontwikkeling zijn al opgenomen in een aantal gemeentelijke beleidsdocumenten en zullen als uitgangspunt dienen (o.a. het Waterplan biedt richtlijnen voor de ontwikkeling van een toekomstbestendig leefmilieu). Het "Projectplan Duurzame Ontwikkeling biedt houvast voor een duurzame ontwikkeling van de gebouwde omgeving.
- Riolering
De gemeente zal de projecten voorbereiden die in het Basisrioleringsplan en het Gemeentelijk Rioleringsplan voor 2014 worden benoemd. Het betreft renovatie en vervangingen, verbetermaatregelen en onderzoeken. Bijvoorbeeld het voorbereiden van het afkoppelen van hemelwater in Eerbeek. Een overzicht van de werkzaamheden is opgenomen in paragraaf C – Onderhoud kapitaalgoederen.
- Afval
In de hele gemeente wordt in 2014 groente-, fruit- en tuinafval, restafval en oud papier ingezameld. Ook de centrale inzameling van glas, sappakken, textiel en kunststoffen wordt voortgezet.

We zijn tevreden als;

- de gemeente blijft voldoen aan alle wettelijke normen op het gebied van milieubeheer. Milieuproblemen zijn in afstemming met de betrokkenen zo goed mogelijk opgelost of duurzaam beheersbaar gemaakt.
- in de gemeente duurzame ontwikkelingen hebben plaatsgevonden op het gebied van bodem, water- en geluidsbeheer. Ontwikkelingen op het gebied van ruimtelijke ordening zijn afgestemd op deze duurzame koers. Lokale burgers, bedrijven en instellingen zijn meer betrokken bij de zorg voor een goed milieu en bij de ontwikkeling van infrastructuur voor duurzame energieproductie en - distributie.
- de gemeente voldaan heeft aan de doelstelling en basisinspanning van het Gemeentelijk Rioleringsplan
- de gemeente voldaan heeft aan de doelstelling en basisinspanning van het Afvalbeleidsplan. Afval van Brummense huishoudens, instellingen, bedrijven en openbare ruimtes is doelmatig gescheiden. Een groter percentage van de afvalstromen (inclusief afvalwater) is lokaal en duurzaam verwerkt tot bruikbare producten en energie. De hoeveelheid restafval is verder afgenomen.

Regionale samenwerking

- Voor taken binnen programma 3 zal de gemeente samenwerking zoeken met andere gemeentes. Indien duidelijk is dat werkzaamheden daardoor doelmatiger *en* doeltreffender kunnen worden uitgevoerd. De gemeente Brummen zal bij deze beoordeling selectief te werk gaan en onderscheid maken tussen:
  - uitvoering van taken (bijvoorbeeld intergemeentelijke samenwerking, regionale expertdienst, regionale uitvoeringsdienst);
  - kwaliteitsmanagement (bijvoorbeeld intergemeentelijke afstemming van werkprocessen, regionale franchiseformule);
  - bestuurlijke verantwoordelijkheid (bijvoorbeeld over laten aan het regiobestuur of aan de provincie).

Burgerparticipatie

- De gemeente zal particulieren en instellingen gericht gaan betrekken bij onder andere het uitvoeren van werkzaamheden rondom groenbeheer, landschapsbeheer en milieubeheer. De mogelijkheden voor adoptie van groen worden verder uitgewerkt.

Vastgoedbeheer

- We zijn tevreden als de gemeentelijke huisvesting voldoet aan de wettelijke eisen (o.a. ARBO en brandveiligheid).

Wat mag het kosten

Programma 3 - Ruimtelijk Beheer

<i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Lasten						
Incidenteel	€ 169	€ 0	€ 125	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 8.802	€ 8.804	€ 10.171	€ 10.720	€ 10.507	€ 10.848
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 8.971	€ 8.804	€ 10.296	€ 10.720	€ 10.507	€ 10.848
Baten						
Incidenteel	€ 58	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel	€ 6.175	€ 5.392	€ 6.773	€ 7.146	€ 6.905	€ 7.237
Totale baten (excl. bestemming)	€ 6.233	€ 5.392	€ 6.773	€ 7.146	€ 6.905	€ 7.237
Saldo excl. bestemmingen	€ 2.738	€ 3.412	€ 3.523	€ 3.574	€ 3.602	€ 3.611
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 641	€ 114	€ 66	€ 27	€ 3	€ 0
Onttrekking aan reserves	€ 188	€ 97	€ 56	€ 134	€ 156	€ 124
Bestemmingen per saldo	€ 453	€ 17	€ 10	-€ 107	-€ 153	-€ 124
Saldo incl. bestemmingen	€ 3.191	€ 3.429	€ 3.533	€ 3.467	€ 3.449	€ 3.487

Productinformatie:

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming.

Producten x € 1.000	Begroting 2013			Begroting 2014		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Rioleringen	€ 2.669	€ 2.991	-€ 322	€ 3.555	€ 3.922	-€ 367
Wegen	€ 1.409	€ 13	€ 1.396	€ 1.945	€ 482	€ 1.463
Verkeer en openbaar vervoer	€ 366	€ 34	€ 332	€ 509	€ 34	€ 475
Monumenten en oudheidkunde	€ 216	€ 15	€ 201	€ 166	€ 0	€ 166
Afvalverwijdering	€ 1.853	€ 2.174	-€ 321	€ 1.833	€ 2.174	-€ 341
Milieu	€ 762	€ 115	€ 646	€ 773	€ 48	€ 724
Openbaar groen	€ 1.399	€ 23	€ 1.375	€ 1.294	€ 13	€ 1.281
Lijkbezorging	€ 246	€ 124	€ 123	€ 258	€ 127	€ 131
Totaal ruimtelijk beheer	€ 8.920	€ 5.489	€ 3.430	€ 10.333	€ 6.800	€ 3.532

Portefeuillehouder: F.L.J. Bruning

Korte omschrijving van het programma

Het programma omvat de onderdelen arbeidsmarktbeleid, sociale voorzieningen, vreemdelingenbeleid en participatiebeleid.

Wat is onze visie

1. Binnen de mogelijkheden van de gemeente stellen we de bestaande werkgelegenheid veilig.
2. Het realiseren van lokale arbeidsintensieve en ecologisch extensieve werkgelegenheid.
3. Mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben ondersteunen we om deze afstand te overbruggen en bieden we de mogelijkheid om naar vermogen te gaan werken of aan het maatschappelijk verkeer deel te nemen. Het doel hiervan is gewone arbeid of participatie in de maatschappij.
4. Mensen met lage inkomens ondersteunen we door middel van de individuele bijzondere bijstand en minimaregelingen.
5. Aan ouderen, chronisch zieken, gezinnen of alleenstaanden met jonge kinderen in de Brummense samenleving geven we extra aandacht.
6. De ontwikkeling en integratie van nieuwkomers in onze gemeente op de arbeidsmarkt en in de Brummense samenleving ondersteunen we.
7. De in de gemeente gevestigde bedrijven kunnen groeien.

Beleidsontwikkelingen

De nieuwe invoeringsdatum van de reeds eerder aangekondigde Participatiewet is 1 januari 2015.

De Participatiewet zal het wettelijk kader bevatten waarbinnen gemeenten beleid kunnen maken en uitvoeren gericht op participatie.

Uitgangspunt van de Participatiewet is om bestaande regelingen voor mensen met arbeidsvermogen die zijn aangewezen op ondersteuning, op te nemen in één regeling.

Op 11 april 2013 hebben kabinet en sociale partners afspraken gemaakt middels het Sociaal Akkoord over de volle breedte van het arbeidsmarktbeleid. Het kabinet en sociale partners hebben ook afspraken gemaakt over de Participatiewet, over banen voor mensen met een arbeidsbeperking en een quotum voor werkgevers.

Het kabinet, de sociale partners en de gemeenten zullen in nauwe samenspraak met elkaar in de komende tijd de afspraken uit het Sociaal Akkoord gaan uitwerken.

Meer mensen zullen met de invoering van de Participatiewet een beroep gaan doen op ondersteuning bij de gemeente Brummen. Belangrijkste redenen hiervoor zijn dat de instroom tot de Wajong beperkt wordt tot mensen die duurzaam niet in staat zijn om te kunnen werken, een herkeuring van alle mensen die nu een Wajong ontvangen en het stopzetten van de instroom in de Wsw.

De gemeente Brummen gaat door met een aantal ontwikkelingen dat al in gang zijn gezet, zoals 'de Kanteling' en 'Welzijn nieuwe stijl'. Dit kan nu al door aan te sluiten bij de huidige Wet werk en bijstand.

We gaan verder met het ontwikkelen van een Brummense aanpak 'Werken naar vermogen'. Immers, momenteel staan nog teveel mensen aan de kant. Hierbij houden we vast aan de gedachte : kijken naar wat mensen wel kunnen.

We willen ervoor zorgen dat zoveel mogelijk Brummense burgers met en zonder arbeidsbeperking participeren in de samenleving, waar mogelijk met een baan in het reguliere bedrijfsleven en daar naar vermogen werkzaam zijn. We zullen blijven investeren in mensen die nu werkloos een uitkering van de gemeente Brummen ontvangen maar wel kunnen werken.

Het is en blijft nodig en wenselijk dat zoveel mogelijk mensen meedoen. Daarnaast willen we dat mensen minder vaak een beroep doen op uitkeringen en voorzieningen.

Sociaal Aanbesteden en Social Return on Investment zal de komende jaren een belangrijke bijdrage gaan leveren. De gemeente Brummen zal nog meer bij aanbestedingen van werken en diensten als eis gaan opnemen dat 5 % van de projectsom dan 10 % van de loonsom besteed moet worden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Zo moeten extra kansen ontstaan voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Duurzaamheid en veerkracht

In de afgelopen jaren is in de gemeente Brummen een begin gemaakt met het inzetten van een nieuwe koers op weg naar een meer toekomstbestendige lokale samenleving. Het bestuursakkoord sluit aan bij deze koerswijziging en vraagt om meer integrale aandacht voor zowel de ecologische als de sociale en economische aspecten van de weg vooruit. Het collegeprogramma biedt een integraal plan van aanpak.

De doelen en activiteiten van dit programma dragen als volgt bij aan het totale beeld van duurzame ontwikkeling en veerkracht in de gemeente Brummen:

- We zetten in op lokale, kleinschalige, milieuvriendelijke bedrijvigheid en distributie om de veerkracht van de lokale arbeidsmarkt te vergroten.
- De gemeente zet zich in voor arbeidsintensieve en milieu-extensieve werkgelegenheid.

- Bij reïntegratie naar de arbeidsmarkt streven we naar een doorgaande positieve lijn qua uitstroom. De arbeidsmarkt is echter veranderd, die vraagt om meer flexibiliteit van werknemers waarbij minder arbeidscontracten te verdelen zijn en meer mensen solliciteren naar banen waar andere competenties voor gevraagd worden. De inzet van Brummen zal zich meebewegen in deze richting door ook in te zetten op parttime werk, tijdelijk werk en uitzendwerk, om zo enerzijds het tekort op het Inkomensdeel te beperken en anderzijds vanuit het uitgangspunt dat al het werk beter is dan geen werk en dat het hebben van werk in welke vorm dan ook de kansen op de arbeidsmarkt vergroot.

Wat gaan we doen in 2014 en wanneer zijn we tevreden

Uitvoering van de Wet werk en bijstand (Wwb), Wet Inburgering (Wi), Wet sociale werkvoorziening

- De gemeente Brummen heeft de uitvoering van de bijstandswetgeving sinds 2007 uitbesteed aan de gemeente Apeldoorn. Dit blijft ook na 1 januari 2014 zo. Hierover vindt periodiek overleg en afstemming plaats.
- De gemeente Brummen heeft de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening ondergebracht binnen de Gemeenschappelijke Regeling Delta. Dit blijft ook na 1 januari 2014 zo. Hierover vindt periodiek overleg en afstemming plaats.
- We ontwikkelen een Brummense aanpak 'Werken naar vermogen'.
- Van uitkeringsgerechtigden wordt geëist dat zij, indien daartoe geschikt, zo snel mogelijk weer participeren in het arbeidsproces. Dit kan ook door vrijwilligerswerk te gaan doen.

Werkgelegenheid

We zijn tevreden als;

- de gemeente naast de prominente Eerbeekse papierindustrie, die aan veel inwoners werk geeft, een vestigingsbeleid kent van meer diversiteit in kleine en middelgrote bedrijven.
- passend binnen de Brummense leefomgeving kleinschalige, milieuvriendelijke bedrijvigheid, zowel agrarisch als op het gebied van toerisme en recreatie gerealiseerd is.

Maximaal bereik van het minimabeleid

- Er zal de nodige aandacht worden geschonken aan de sociaal zwakkeren in onze samenleving.
- Er wordt maximaal ingezet op het minimabeleid voor diegenen die daarvan afhankelijk zijn.

We zijn tevreden als;

- aan de sociaal zwakkeren in onze samenleving de nodige aandacht is geschonken. Het huidige Brummense minimabeleid is gehandhaafd.
- maatschappelijke participatie van schoolgaande kinderen een belangrijk uitgangspunt is binnen het minimabeleid.

Benutten van mogelijkheden toetreding op de arbeidsmarkt

- Met de Brummense aanpak "werken naar vermogen" is er integrale aandacht voor verbetering van de mogelijkheden voor toetreding van de arbeidsmarkt en maatschappelijke participatie.
- We streven naar op de persoon afgestemde zo lokaal mogelijk georganiseerde participatietrajecten. Daarvoor hebben we toetsbare afspraken met onder andere de gemeente Apeldoorn, Delta en Stichting Welzijn Brummen.

Benutten verruiming wettelijke mogelijkheden arbeidsmarktbeleid

- We volgen de wijzigingen en ontwikkelingen in wetgeving waarmee mogelijkheden voor het arbeidsmarktbeleid worden verruimd. Dit past in het streven naar een duurzame veerkrachtige gemeente.

Arbeidsparticipatie

We zijn tevreden als;

- de uitvoering door de gemeente Apeldoorn van de Wet werk en bijstand volgens afspraken wordt uitgevoerd.
- de uitvoering door Delta van de Wet sociale werkvoorziening volgens afspraken wordt uitgevoerd.

- de gemeente lokaal gerichte en ingerichte dienstverlening kent, deze is toegankelijk voor alle inwoners.
- de middelen van het afgenomen Participatiebudget doeltreffend, doelmatig en efficiënt zijn ingezet.

Integratie

We zijn tevreden als;

- iedere inwoner van de gemeente veilig is in Brummen, wordt geaccepteerd en volwaardig meedoet aan de samenleving.

Wat mag het kosten

Programma 4 - Werk en Inkomen

<i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Lasten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 7.535	€ 6.730	€ 7.277	€ 7.243	€ 7.266	€ 7.291
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 7.535	€ 6.730	€ 7.277	€ 7.243	€ 7.266	€ 7.291
Baten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel	€ 6.036	€ 5.190	€ 5.829	€ 5.829	€ 5.829	€ 5.829
Totale baten (excl. bestemming)	€ 6.036	€ 5.190	€ 5.829	€ 5.829	€ 5.829	€ 5.829
Saldo excl. bestemmingen	€ 1.499	€ 1.540	€ 1.448	€ 1.414	€ 1.437	€ 1.462
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekking aan reserves	€ 17	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bestemmingen per saldo	-€ 17	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Saldo incl. bestemmingen	€ 1.482	€ 1.540	€ 1.448	€ 1.414	€ 1.437	€ 1.462

Productinformatie:

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming.

Producten x € 1.000	Begroting 2013			Begroting 2014		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Arbeidsmarktbeleid	€ 2.828	€ 2.679	€ 148	€ 2.873	€ 2.806	€ 67
Sociale voorzieningen	€ 3.903	€ 2.511	€ 1.392	€ 4.404	€ 3.023	€ 1.380
Totaal werk en inkomen	€ 6.731	€ 5.190	€ 1.540	€ 7.277	€ 5.829	€ 1.447

Portefeuillehouder: F.L.J. Bruning

Korte omschrijving van het programma

Het programma omvat alle activiteiten die te maken hebben met de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Hierbij kan onder andere worden gedacht aan activiteiten op het gebied van de deelname aan het maatschappelijk verkeer, voorzieningen voor mensen met een beperking, de maatschappelijke opvang en preventieve ondersteuning van jeugdigen.

Wat is onze visie

We willen actieve deelname van inwoners aan de samenleving bevorderen en gezond leven bevorderen. Zo willen we een groter beroep op professionele ondersteuning terugdringen. En daar waar het nodig is mensen betrekken en keuzevrijheid op het gebied van zorg- en dienstverlening bieden. Concreet willen we bereiken:

1. Inwoners nemen meer initiatieven en hebben eigen verantwoordelijkheid voor hun leefomgeving.
2. Er is een onafhankelijk, geïntegreerd en laagdrempelig advies en informatiepunt Wmo en CJG, voor alle inwoners.
3. Er is goede samenwerking tussen jeugdvoorzieningen zoals schoolarts, maatschappelijk werk en scholen.
4. Dienstverlening in dorpen en kernen is behouden dankzij ambulante dienstverlening en digitale producten en diensten.
5. Mantelzorgers en vrijwilligers zijn in staat een kwalitatieve bijdrage te leveren aan hun eigen leefomgeving of die van anderen.

6. Mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en mensen met een psychosociaal probleem nemen deel in en aan het maatschappelijk verkeer.
7. De gemeente kent een goed (collectief) voorzieningspakket waar mensen op basis van indicatie gebruik van kunnen maken. Voor het leveren van de (collectieve) voorzieningen worden gespecialiseerde partijen ingeschakeld. De voorziening is betaalbaar en laagdrempelig.
8. Er is een goede samenhang met voorzieningen vanuit de Awbz en bijvoorbeeld welzijnsvoorzieningen. Voorzieningen sluiten zoveel mogelijk aan op de vraag van de klant.
9. Maatschappelijke opvang en verslavingszorgbeleid wordt in regionaal verband (en deels lokaal) uitgevoerd en wordt ondersteund.

Beleidsontwikkelingen

Wet maatschappelijke ondersteuning

Het rijk is van plan de extramuraal begeleiding en het kortdurend verblijf over te hevelen van de Awbz naar de Wmo. De gemeente wordt dan verantwoordelijk voor deze zaken. Er is nog geen nieuwe wetgeving. Toch kunnen we er van uitgaan dat ons de volgende veranderingen staan te wachten:

- Gemeenten worden verantwoordelijk voor de begeleiding van mensen zonder Awbz-verblijfsindicatie en voor kortdurend verblijf van mensen die permanent zorg nodig hebben.
- Mensen met een verblijfsindicatie houden recht op zorg vanuit de Awbz. Ze kunnen er wel voor kiezen om zelfstandig te blijven wonen met ambulante begeleiding. Ook dan houden ze recht op begeleiding vanuit de Awbz.
- Mensen met een indicatie extramuraal krijgen soms - naast ambulante begeleiding - ook ambulante Awbz-zorg, zoals verpleging of persoonlijke verzorging. Zij vallen straks voor de ambulante begeleiding onder de Wmo en voor ambulante zorg onder de Awbz.
- Komt iemand op grond van de Wmo in aanmerking voor begeleiding buitenshuis maar kan hij of zij daar niet zelfstandig naar toe? Dan valt ook het vervoer onder de begeleiding. Dit geldt voor locaties binnen én buiten de gemeentegrenzen.

Mede in verband met de overgang van Awbz naar Wmo moet de analyse van de doelgroepen leiden tot een betere afstemming van vraag en aanbod. Dit doen we samen met partners zoals adviesorganen en professionals.

Centra voor Jeugd en Gezin

In Brummen en in Eerbeek is een loket CJG waarin verschillende organisaties als GGD, Vèrian en SWB samenwerken. Het CJG is geïntegreerd in loket Wegwijs. Het CJG wordt verder doorontwikkeld. Het doel van de decentralisatie van de jeugdzorg is een goede, tijdige jeugdzorg met optimale afstemming tussen de verschillende hulpverleners. Hier werken we aan met zeven andere gemeenten uit de regio. Overigens werken we natuurlijk al samen, bijvoorbeeld bij het verzamelen van cijfers over het gebruik van jeugdzorg. En we overleggen met de provincie Gelderland over de financiële aspecten en de uitvoering van het huidige stelsel. Verder is er in de regio een pilot in ontwikkeling om via het lokale Centrum voor Jeugd en Gezin vrijwillige jeugdzorg in te zetten. Onder de naam CJG4Kracht doen we zo alvast ervaring op met de nieuwe taken.

Duurzaamheid en veerkracht

In de afgelopen jaren is in de gemeente Brummen een begin gemaakt met het inzetten van een nieuwe koers op weg naar een meer toekomstbestendige lokale samenleving. Het bestuursakkoord sluit aan bij deze koerswijziging en vraagt om meer integrale aandacht voor zowel de ecologische als de sociale en economische aspecten. Het collegeprogramma biedt een integraal plan van aanpak.

De doelen en activiteiten van dit programma dragen als volgt bij aan het totale beeld van duurzame ontwikkeling en veerkracht in de gemeente Brummen:

- Op het terrein van maatschappelijke ondersteuning staat duurzaamheid in voorzieningen en in leefbaarheid centraal.

- Daar waar collectieve en preventieve voorzieningen en maatregelen worden genomen zijn deze gebaseerd op een duurzame maatschappij. De te treffen maatregelen, met het oog op de verdere verschraving van de Awbz-voorzieningen en de daardoor noodzakelijke (collectieve) voorzieningen en maatregelen die lokaal genomen moeten worden, vragen een grote veerkracht. Immers met minder geld zullen meer voorzieningen getroffen moeten worden. De gemeente zet in op het vergroten van de veerkracht van burgers, zodat ze zelf meer kunnen oppakken. Hierdoor ontstaat meer betrokkenheid. Dit zit op één lijn met het principe van de 'burgermaatschappij'. Dit is een aanduiding van organisaties of instituties buiten de sfeer van de overheid, de markt en de verbanden van familie en vrienden.

Wat gaan we doen in 2014 en wanneer zijn we tevreden

De gemeente staat aan de vooravond van een uitbreiding van haar taken op sociaal terrein die zijn weerga niet kent. De drie decentralisaties of transities op het gebied van werk, Wmo en jeugd breiden de taken en verantwoordelijkheden van onze gemeente uit naar vrijwel de gehele ondersteuning aan kwetsbare groepen in onze gemeente. De doelstellingen van al deze nieuwe taken vertonen een sterke overeenkomst: het bevorderen van de sociale participatie, het nemen van eigen verantwoordelijkheid, het stimuleren van eigen kracht en ondersteuning voor die inwoners die het op eigen kracht niet redden. Hoewel er rond wetgeving nog veel onduidelijkheid bestaat, ontstaan er mogelijkheden om integraal en ontkokerd stelsel van sociale ondersteuning in te richten voor alle leefgebieden en alle levensfasen van de inwoners.

In Brummen zijn wij reeds gestart met het project samenhang decentralisaties. Het doel hiervan is om integraal beleid te ontwikkelen met één visie om de samenhang tussen Jeugdzorg, Wmo (inclusief overgang van de functie begeleiding) en Participatiewet. Deze aanpak wordt in 2014 krachtig voortgezet en geconcretiseerd.

'Zorgbehoevenden'

- Mensen die zorg nodig hebben zijn in beeld bij hulpverleningsinstellingen in de gemeente Brummen.
- Het aanbod aan zorg is maximaal afgestemd op de behoeften van zorgvragers.

Wmo

- Veranderingen in wetgeving worden adequaat aangepakt en vertaald in concrete besluiten en beleidsregels.
- De gemeente heeft de opdracht de beperkingen van burgers te compenseren. Hiervoor wordt uitvoering gegeven aan onder andere het uitvoeringsplan 'deelnemen aan de samenleving'. Het is aan ons het compensatiebeginsel vorm te geven. Dat vraagt om een nieuwe werkwijze, een kanteling in denken en doen. Daarvoor gaan we samen met cliënten op zoek naar nieuwe mogelijkheden om diensten en voorzieningen, welzijn en zorg en collectief en individueel aanbod in samenhang aan te bieden.
- De uitvoerenden van de Wmo blijven op de hoogte van ontwikkelingen, speelt daar op in, weet wat mensen nodig hebben.
- Loket Wegwijs heeft een dienstverlenende taak. De uitgangspunten van de kanteling zoals hierboven beschreven, zijn daarbij leidend.

We zijn tevreden als;

- individuele verstrekkingen gedaan zijn binnen de geldende termijnen en kaders en afgestemd op de persoonlijke noden van de aanvrager.
- er gelijke kansen zijn voor jongeren in de gemeente. Jeugd en jongeren worden actief betrokken bij het ontwikkelen van beleid voor hun leeftijdsgroep.
- nieuwe stappen zijn gezet in de ketenaanpak wonen, zorg en welzijn.
- risicogedrag voorkomen is door informatie, vroegtijdige signalering en ondersteuning van jongeren en ouders.
- de gemeentelijke regie voor jeugdbeleid keten georiënteerd is.
- samen met de Jeugdgezondheidszorg een belangrijke bijdrage is geleverd aan het opgroeien van kinderen. Dit gebeurt door afspraken met de SWB en andere organisaties over ondersteuning van jongeren en hun ouders bij de opvoeding.

- nieuwe taken die naar verwachting worden overgeheveld van de Awbz naar de Wmo, zijn opgepakt en worden uitgevoerd.

Centrum voor Jeugd en Gezin

- Het Centrum voor Jeugd en Gezin wordt verder doorontwikkeld passend binnen visie op de drie decentralisaties.
- In 2015 vindt de invoering plaats van de nieuwe wet op de Jeugdzorg. De verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg gaat daarbij over naar de gemeenten. 2016 en 2017 zijn aangemerkt als implementatiejaren. Hierop zal worden geanticipeerd.
- Aan burgers wordt een goede voorlichting gegeven over gezonde levenswijzen en schadelijke effecten van gebruik van genotsmiddelen, zoals drugs en alcohol. De jeugd heeft daarbij onze speciale aandacht. Er is een gerichte aanpak van jongeren met opgroei problemen.

Integrale samenwerking tussen verschillende beleidsterreinen

- De prestatievelden hangen nauw met elkaar samen. Maar ook is er samenhang met ruimtelijke en fysieke ontwikkelingen. Hierbij wordt afstemming en samenwerking gezocht.

Wat mag het kosten

Programma 5 - Maatschappelijke Ondersteuning

<i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Lasten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 4.523	€ 4.974	€ 4.710	€ 4.163	€ 3.905	€ 3.627
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 4.523	€ 4.974	€ 4.710	€ 4.163	€ 3.905	€ 3.627
Baten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel	€ 508	€ 370	€ 402	€ 402	€ 402	€ 402
Totale baten (excl. bestemming)	€ 508	€ 370	€ 402	€ 402	€ 402	€ 402
Saldo excl. bestemmingen	€ 4.015	€ 4.604	€ 4.308	€ 3.761	€ 3.503	€ 3.225
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 269	€ 0	€ 306	€ 0	€ 6	€ 270
Onttrekking aan reserves	€ 110	€ 241	€ 237	€ 321	€ 237	€ 237
Bestemmingen per saldo	€ 159	-€ 241	€ 69	-€ 321	-€ 231	€ 33
Saldo incl. bestemmingen	€ 4.174	€ 4.363	€ 4.377	€ 3.440	€ 3.272	€ 3.258

Productinformatie

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming.

Producten x € 1.000	Begroting 2013			Begroting 2014		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Sociale samenhang en leefbaarheid	€ 38	€ 0	€ 38	€ 104	€ 0	€ 104
Preventieve ondersteuning jeugdigen	€ 185	€ 0	€ 185	€ 191	€ 0	€ 191
Informatie, advies en cliëntenondersteuning	€ 10	€ 5	€ 5	€ 10	€ 5	€ 5
Ondersteuning mantelzorg en vrijwilliers	€ 54	€ 0	€ 54	€ 174	€ 0	€ 174
Deelname aan het maatschappelijk verkeer	€ 369	€ 32	€ 337	€ 384	€ 32	€ 352
Voorzieningen voor mensen met een beperking	€ 4.090	€ 534	€ 3.556	€ 4.109	€ 557	€ 3.552
Maatschappelijke opvang	€ 228	€ 40	€ 188	€ 44	€ 45	-€ 2
Totaal maatschappelijke ondersteuning	€ 4.974	€ 611	€ 4.363	€ 5.016	€ 639	€ 4.376

Portefeuillehouders: F.L.J. Bruning, J.A.C.M. Elbers

Korte omschrijving van het programma

Het programma omvat onderwerpen als onderwijsbeleid en -beheer, leerplicht en leerlingenvervoer. Daarnaast zijn ook opgenomen sport, cultuur, het bibliotheekwerk, het muziekonderwijs, de beoefening van amateurkunst en de gezondheidszorg.

Wat is onze visie

1. Er is constructieve samenwerking met en tussen het openbaar en bijzonder onderwijs. Onze kinderen krijgen les in goede schoolgebouwen die gerealiseerd zijn in overleg met de schoolbesturen.
2. Er is een harmonisatie van kwalitatief goede voorschoolse opvang. Ieder kind heeft gelijke kansen voor een goede toekomst.
3. Er is een optimale aansluiting tussen het jeugdbeleid, inclusief jeugdgezondheidszorg, onderwijsbeleid, sport en veiligheidsbeleid.
4. Er zijn kwalitatief hoogwaardige sportaccommodaties die zo laagdrempelig mogelijk zijn voor jongeren.
5. De bibliotheekvoorziening is multifunctioneel – een combinatie van een grotendeels digitale informatiebank, een digitaal uitleenpunt van boeken en een gezellige openbare leesplek met kranten en tijdschriften.
6. De gemeente heeft kwalitatief goede culturele voorzieningen, zoals de culturele stichting en amateurkunst. De mix van culturele voorzieningen draagt bij aan de kwaliteit van leven voor de

plaatselijke bevolking, stimuleert de plaatselijke economie en draagt bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

7. We geven uitvoering aan de preventieve zorg binnen de kaders van de Wet publieke gezondheid (Wpg).

Beleidsontwikkelingen

Er wordt uitvoering gegeven aan het Integraal Huisvestingsplan, rekening houdend met de krimp in leerlingenaantallen. Per 1 januari 2015 zal het onderhoud van de huisvesting naar de schoolbesturen moeten zijn gedecentraliseerd. Er zal landelijk een herijking plaatsvinden van het Onderwijsachterstandenbeleid en de voorbereiding op de invoering van Passend Onderwijs krijgt in 2014 verder vorm. De decentralisatie van de jeugdzorg wordt voorbereid in samenhang met de andere transitie binnen het sociale domein (zie ook programma 5). Het onderzoek naar de mogelijkheden van privatisering en/of verdere verzelfstandiging van (buiten)sportaccommodaties die nog in beheer van de gemeente zijn, wordt verder geconcretiseerd.

Duurzaamheid en veerkracht

In de afgelopen jaren is in de gemeente Brummen al een begin gemaakt met het inzetten van een nieuwe koers naar een meer toekomstbestendige lokale samenleving. Het bestuursakkoord sluit aan bij deze koerswijziging en vraagt om meer integrale aandacht voor zowel de ecologische als de sociale en economische aspecten. Het collegeprogramma biedt een integraal plan van aanpak. De doelen en activiteiten van dit programma dragen als volgt bij aan het totaalbeeld van duurzame ontwikkeling en veerkracht in de gemeente Brummen:

- Het integraal huisvestingsplan onderwijs is er op gericht om de langere termijn schommelingen in het leerlingenaantal op te vangen.
- Preventief (gezondheids) beleid is er op gericht om dure voorzieningen op termijn te voorkomen, en ook om mensen gezonder en actiever te houden.
- Een energiezuinig en gezond binnenklimaat is uitgangspunt voor alle te realiseren verbouwingen, nieuwbouw en aanpassingen.

Wat gaan we doen in 2014 en wanneer zijn we tevreden

Uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

- Start van de bouw van drie scholenclusters en uitbreiding Huiskampschool. Afronden aanpassingen Wilhelminaschool en Pancratiuschool.
- We zijn tevreden als we conform de planning binnen het beschikbare budget uitvoering geven aan de hiervoor genoemde investeringen.
- We zijn tevreden als de samenwerking tussen het openbaar onderwijs, bijzonder onderwijs en de samenwerkingpartners vanuit jeugd en veiligheid constructief is met waardering voor elkaars positie en overtuiging.

Decentralisatie onderhoud huisvesting Onderwijs

- Uitvoering geven aan de decentralisatie van het onderhoud van de huisvesting van het onderwijs aan de schoolbesturen conform de nieuwe richtlijnen van het Ministerie.
- We zijn tevreden als hierover met de schoolbesturen goede afspraken zijn gemaakt, zodat goed onderhoud van alle scholen voor de lange termijn gewaarborgd is.

Herijking Onderwijsachterstandenbeleid

- Uitvoering geven aan de herijking van het Onderwijsachterstandenbeleid conform de nieuwe richtlijnen van het Ministerie.
- We zijn tevreden als in overeenstemming met de projectgroep Onderwijsachterstandenbeleid een uitvoerbaar meerjarenplan wordt opgesteld binnen het beschikbare budget.

Kinderopvang

- Mede op basis van de Wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) invulling geven aan de voorschoolse opvang.

Jeugdbeleid

- Doorontwikkelen CJG en voorbereiden decentralisatie jeugdzorg.
- Regie voeren volgens het regiemodel jeugd-onderwijs-veiligheid.
- We zijn tevreden als het gebruik van alcohol en drugs bij met name de jeugd afgenomen is.

Stimulering van sport en cultuur

- Bevorderen van actieve sportparticipatie voor zoveel mogelijk burgers met nadruk op jongeren, conform het nieuwe sportbeleid
- De prioriteiten binnen het sportbeleid zijn sportondersteuning, inzetten op bewegen van onze inwoners door het BALM-project (Brummens Actief Leven Model) en de continuering van de sportpas.
- Actieve ondersteuning van het verenigingsleven door de combinatiefunctionarissen.
- Sportverenigingen, scholen en buitenschoolse opvang nauw laten samenwerken en ondersteunen.
- Het stimuleren van vrijwilligerswerk.
- Faciliteren van cultuuruitingen in de gemeente. Te denken valt aan culturele activiteiten als een kunstenaarsmarkt, atelierdagen etc.
- Het muziekonderwijs wordt in het basisonderwijs vormgegeven door de inzet van de lokale muziekverenigingen (cultuurwerkplaats).
- We zijn tevreden als de bibliotheek samen met de SWB gehuisvest zijn in Brummen en Eerbeek en een multifunctioneel programma hebben ontwikkeld en uitvoeren.
- De tarieven voor het gebruik van de sportaccommodaties worden geëvalueerd en de tarieven worden voor een nieuwe periode vastgesteld.
- Met (sport)verenigingen wordt overleg gevoerd over verzelfstandiging, dan wel privatisering, van (buiten)sportaccommodaties die nog in beheer van de gemeente zijn.
- Met Stichting Rhienderoord Zwem en Sportplezier wordt verdere verzelfstandiging van de sportaccommodatie Rhienderoord vorm gegeven.

Leerplicht en aanpak schoolverlatersoffensief (SOS)

- De uitvoering van de leerplichtwet is ondergebracht bij de gemeente Apeldoorn. Voor de gemeente Brummen is een leerplichtambtenaar benoemd.
- We zijn tevreden als de uitvoering van de leerplichtwet door de gemeente Apeldoorn volgens de afspraken plaatsvindt.
- Aanvullend op het convenant voortijdig schoolverlaten 2012 - 2015 over het terugdringen van het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters, willen we een stap verdergaan. Gezamenlijk met het onderwijs willen we dat er in de regio Stedendriehoek geen enkel kind tussen wal en schip valt onder het adagium: ieder kind een maximaal resultaat, een zo hoog mogelijk diploma of (aangepast) werk. Er wordt invulling gegeven aan de intentieverklaring hierover.

Leerlingenvervoer

- De afhandeling van aanvragen van het leerlingenvervoer is ondergebracht bij de gemeente Zutphen.
- We zijn tevreden als de uitvoering van het leerlingenvervoer plaatsvindt volgens het vastgestelde contract en volgens de gemaakte afspraken met de gemeente Zutphen.

Wat mag het kosten

Programma 6 - Samenleving

<i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Lasten						
Incidenteel	€ 0	€ 117	€ 1.040	€ 0	€ 371	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 5.838	€ 5.747	€ 5.834	€ 5.825	€ 5.849	€ 5.862
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 5.838	€ 5.864	€ 6.874	€ 5.825	€ 6.220	€ 5.862
Baten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel	€ 1.133	€ 847	€ 904	€ 912	€ 921	€ 929
Totale baten (excl. bestemming)	€ 1.133	€ 847	€ 904	€ 912	€ 921	€ 929
Saldo excl. bestemmingen	€ 4.705	€ 5.017	€ 5.970	€ 4.913	€ 5.299	€ 4.933
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 462	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekking aan reserves	€ 384	€ 129	€ 1.055	€ 15	€ 386	€ 2
Bestemmingen per saldo	€ 78	-€ 129	-€ 1.055	-€ 15	-€ 386	-€ 2
Saldo incl. bestemmingen	€ 4.783	€ 4.888	€ 4.915	€ 4.898	€ 4.913	€ 4.931

Productinformatie:

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming.

Producten x € 1.000	Begroting 2013			Begroting 2014		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Onderwijs als bevoegd gezag	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Lokaal onderwijsbeleid	€ 1.618	€ 277	€ 1.341	€ 2.679	€ 1.224	€ 1.455
Leerplicht en leerlingenvervoer	€ 609	€ 1	€ 608	€ 647	€ 1	€ 646
Kinderopvang	€ 228	€ 0	€ 228	€ 238	€ 0	€ 238
Bibliotheek en media	€ 441	€ 0	€ 441	€ 400	€ 0	€ 400
Muziekonderwijs en kunsteducatie	€ 36	€ 0	€ 36	€ 34	€ 0	€ 34
Amateurkunst en overige cultuur	€ 79	€ 0	€ 79	€ 72	€ 0	€ 72
Sport	€ 1.623	€ 524	€ 1.099	€ 1.652	€ 568	€ 1.084
Welzijnsaccommodaties	€ 188	€ 170	€ 19	€ 174	€ 158	€ 16
Integraal ouderenwerk	€ 146	€ 0	€ 146	€ 27	€ 0	€ 27
Jeugd- en jongerenwerk	€ 47	€ 0	€ 47	€ 43	€ 0	€ 43
Gezondheidszorg	€ 848	€ 5	€ 843	€ 907	€ 7	€ 900
Totaal samenleving	€ 5.863	€ 977	€ 4.887	€ 6.873	€ 1.958	€ 4.915

Portefeuillehouder: J.A.C.M. Elbers

Korte omschrijving van het programma

De dekking van de lasten van het voorzieningenniveau in onze gemeente wordt voor een groot deel gevonden in dit programma. Het gaat dan vooral om de onroerende-zaak belastingen (OZB) en de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Deze middelen hebben, in tegenstelling tot heffingen als de rioolrechten of de afvalstoffenheffing, geen vooraf bestemd bestedingsdoel. Ze zijn dus niet geormerkt.

Verder zijn in dit programma opgenomen de lasten van een aantal ondersteunende functies en de documentaire en financiële informatievoorziening.

Wat is onze visie

1. Jaarlijks begrotingsevenwicht, zonder (structurele) inzet van de algemene vrije reserve.
2. De door de gemeente te maken en gemaakte kosten worden geheel kostendekkend aan de gebruiker of aanvrager doorberekend.
3. Een algemene vrije reserve van € 1 miljoen naast de jaarlijks te herijken weerstandsreserve.
4. Enkel indien alle besparingsmogelijkheden zijn uitgeput of onaanvaardbare maatschappelijke gevolgen zich voordoen, kan verhoging van de OZB-tarieven boven inflatiecorrectie worden overwogen.
5. De financiële risico's van de grondexploitaties zijn adequaat gedekt.

Beleidsontwikkelingen

Belastingen.

1. Bij het opleggen aan de aanslagen 2014 wordt uitgegaan van de WOZ-waarde (Wet Onroerende Zaken) per waarde peildatum 1 januari 2013. Deze peildatum wordt jaarlijks vernieuwd.
2. De per 2013 noodzakelijke extra verhoging van de OZB. met 5% wordt in 10 jaar met 0,5% per jaar aan de belastingplichtigen teruggegeven door de jaarlijkse stijging met de inflatiecorrectie elk jaar 0,5% lager door te laten werken op de tariefstelling OZB. Dit met ingang van 2014
3. In 2013 volgt nog een voorstel tot afschaffen van de woonforensenbelasting, die als achterhaald en onterecht wordt ervaren.

Het algemene financiële beeld over de ontwikkeling van het Gemeentefonds

In mei 2013 werden de nieuwste gegevens bekend rond de accres (de algemene stijgingen of dalingen) van het fonds voor de komende jaren. Deze gegevens zijn de basis voor de berekening van de uitkering in deze programmabegroting. De laatste formele bijstelling van de uitkering voor mei dateert van september 2012. Hieronder een overzicht van de situatie van mei 2013 ten opzichte van september 2012:

ACCRES (bedragen x 1 miljoen)	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Mei-circulaire 2013	-436	-139	974	15	139	88
September-circulaire 2012	-244	-177	691	127	564	443
<i>Verschillen</i>	-192	38	283	-112	-425	-355

Wat direct opvalt is dat er over de gehele linie, met uitzondering van 2013 en 2014 sprake is van een duidelijke verslechtering van de accresontwikkeling ten opzichte van september 2012.

Het accres 2013 wijkt in positieve zin iets af van de eerdere verwachting, maar een opvallende ontwikkeling is het accres 2014, dat incidenteel veel hoger is dan het niveau van september 2012 en ook behoorlijk afwijkt van de verwachtingen voor 2015 t/m 2017. Oorzaak van de ontwikkeling 2014 is met name de hausse aan investeringen die het rijk in 2014 plant in infrastructurele projecten. Deze werken direct door naar de gemeenten via de normering.

De vraag is echter of deze positieve ontwikkeling uiteindelijk in stand blijft. De VNG heeft gemeenten al gewaarschuwd om niet te vroeg en te hard te juichen en terughoudend met dit voordeel om te gaan. Immers, in augustus neemt het Kabinet besluiten rond de rijksbegroting 2014 en de Europese norm van 3,0% of 2,8%. Niet ondenkbaar is dat er via de septembercirculaire signalen komen over een andere, minder positieve ontwikkeling van het accres 2014. Voor het opvangen van een negatieve bijstelling van de uitkering is in de begroting een stelpost opgenomen van € 186.000 structureel.

Verder is het goed te bedenken dat de ontwikkeling van het accres weliswaar een belangrijk onderdeel van de algemene uitkering is, maar dat er veel meer ontwikkelingen zijn die de hoogte van de uitkering beïnvloeden. Denk daarbij o.a. aan de decentralisaties in het sociale domein, waarvoor de gemeenten vanaf 2015 de verantwoordelijkheid krijgen. Met de decentralisaties zijn grote budgetten gemoeid. Voor gemeenten worden het soms nieuwe geldstromen, soms ook gaat het om bundeling van nu nog specifieke uitkeringen, met daarbij grote ombuigingstaakstellingen.

Op dit moment is er nog geen goed beeld van de totale financiële gevolgen van de decentralisaties. Wel heeft het rijk, op basis van historische gegevens en de verdeling 2015, het gebruik van de jeugdzorg op gemeentelijk niveau in beeld gebracht. Voor Brummen zou dat gaan om een bedrag van bijna € 3.720.000.

Verder is er door het rijk een tijdpad weergegeven van de verschillende decentralisaties, met daarbij de verwachtingen rond de financiële paragrafen:

Jaar	Wat	Toelichting
2013	Onderzoek	Op basis van onderzoek besluit nemen over mogelijkheden ineenschuiven systematiek deelfonds en participatiebudget. Medio 2013 eerste beeld. Eind 2013 beeld modellen en besluit.
2013	Onderzoek	Op basis van onderzoek besluit nemen over het betrekken van Wwb I-deel in de bundeling. Medio 2013 eerste beeld. Eind 2013 beeld modellen en besluit.
2014-2017	Bestaande specifieke uitkeringen, decentralisatie en integratie-uitkeringen in het sociaal domein worden vereenvoudigd en toegevoegd aan het deelfonds.	Onderzoeken welke regelingen dit omvat en welk tijdpad en welke vorm passend is (bijv. maatschappelijke – en vrouwenopvang). Nader onderzoek naar regelingen in het sociale domein die nu nog niet uitdrukkelijk zijn genoemd.
2015	Decentralisatie extramurale AWBZ Taken uit huidige clusters gerelateerd aan sociaal domein worden ondergebracht in deelfonds.	Per septembercirculaire 2013 een eerste inzicht in de verdeling van het macrobudget nieuwe Wmo voor 2015 op basis van historische budgetten.
2015	Jeugdzorg wordt gedecentraliseerd en ondergebracht in deelfonds.	De regeling krijgt financieel vorm in een verdeelmodel in het deelfonds.

Bron: Meicirculaire Gemeentefonds 2013

Herijking en herverdeling Gemeentefonds.

De herijking van de verdeling van het gemeentefonds staat voorlopig gepland om per 2015 in te gaan. Wat hiervan de gevolgen voor de Brummense uitkering zijn is nu nog niet te zeggen. Dus een risico-post in positieve- of negatieve zin.

Duurzaamheid en veerkracht

In de afgelopen jaren is in de gemeente Brummen al een begin gemaakt met het inzetten van een nieuwe koers op weg naar een meer toekomstbestendige lokale samenleving. Het bestuursakkoord sluit aan bij deze koerswijziging en vraagt om meer integrale aandacht voor zowel de ecologische als de sociale en economische aspecten van de weg vooruit. Het collegeprogramma biedt een integraal plan van aanpak.

De doelen en activiteiten van dit programma dragen als volgt bij aan het totaalplaatje van duurzame ontwikkeling en veerkracht in de gemeente Brummen:

- Wij streven ernaar uiterlijk in 2015 honderd procent duurzaam in te kopen. Na het vaststellen van de 0-meting, worden in alle inkoop- en aanbestedingstrajecten kwaliteitseisen m.b.t. duurzaamheid opgenomen.
- De gemeente werkt vanuit het principe van eerlijke handel en geeft daarin zelf het voorbeeld.

Wat gaan we doen in 2014 en wanneer zijn we tevreden

Een sluitende begroting

We zijn tevreden als;

- jaarlijks een sluitende begroting gepresenteerd wordt, waarin bijbehorende risico's worden afgedekt. Voor de jaren 2013 t/m 2016 wordt gestreefd naar een jaarlijks begrotingsoverschot, waarmee het eigen vermogen van de gemeente weer kan worden versterkt.
- op basis van de notitie bij de Kadernota 2013-2016 rond de wenselijke stand van de algemene vrije reserve, gestreefd wordt naar een vrije reserve met een ondergrens van € 1.000.000.
- alle tarieven zoveel mogelijk kostendekkend zijn.

Duurzaam, sociaal en professioneel inkopen

- Criteria met betrekking tot duurzaamheid worden opgenomen bij alle aanbestedingen van productgroepen waarvoor zulke criteria beschikbaar zijn als richtsnoer voor aanbestedende diensten.

Ook worden mogelijkheden voor sociaal aanbesteden toegepast. Bij aanbestedingen van werken en diensten gaat Brummen uit van dat 5% van de projectsom dan wel 10% van de loonsom besteed moet worden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

- De inkoop samenwerking in de regio Stedendriehoek waar Brummen aan deelneemt is gericht op doelmatigheid van de inkoop, ontwikkeling van medewerkers die bij inkoop betrokken zijn, verbetering van netwerken, gezamenlijk management van leveranciers en contracten, uniformiteit van inkoopprocessen.

Wat mag het kosten

Financiering

<i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Lasten						
Incidenteel	€ 0	€ 298	€ 0	€ 0	€ 173	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 3.141	€ 768	€ 1.125	€ 1.011	€ 851	€ 529
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 3.141	€ 1.066	€ 1.125	€ 1.011	€ 1.024	€ 529
Baten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 173	€ 0
Structureel	€ 23.835	€ 21.880	€ 22.221	€ 20.617	€ 20.529	€ 20.551
Totale baten (excl. bestemming)	€ 23.835	€ 21.880	€ 22.221	€ 20.617	€ 20.702	€ 20.551
Saldo excl. bestemmingen	-€ 20.694	-€ 20.814	-€ 21.096	-€ 19.606	-€ 19.678	-€ 20.022
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 278	€ 168	€ 684	€ 493	€ 713	€ 812
Onttrekking aan reserves	€ 248	€ 19	€ 4	€ 4	€ 4	€ 4
Bestemmingen per saldo	€ 30	€ 149	€ 680	€ 489	€ 709	€ 808
Saldo incl. bestemmingen	-€ 20.664	-€ 20.665	-€ 20.416	-€ 19.117	-€ 18.969	-€ 19.214

Productinformatie:

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming.

Producten x € 1.000	Begroting 2013			Begroting 2014		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Financieringen en beleggingen	-€ 1.469	€ 184	-€ 1.653	-€ 1.507	€ 185	-€ 1.692
Belastingen	€ 525	€ 3.916	-€ 3.392	€ 553	€ 3.991	-€ 3.438
Algemene uitkering	€ 46	€ 17.625	-€ 17.579	€ 44	€ 17.896	-€ 17.852
Organisatiebeleid	€ 188	€ 0	€ 188	€ 286	€ 0	€ 286
Beleidsinstrumentarium	€ 643	€ 0	€ 643	€ 545	€ 0	€ 545
Documentaire informatievoorziening	€ 823	€ 1	€ 823	€ 656	€ 1	€ 656
Financiële informatievoorziening	€ 560	€ 30	€ 530	€ 529	€ 15	€ 514
Stelposten	€ 20	€ 146	-€ 126	€ 79	€ 138	-€ 59
Kostenplaatsen	-€ 73	-€ 2	-€ 70	€ 70	€ 0	€ 70
Afdelingskosten	-€ 48	€ 0	-€ 48	€ 19	€ 0	€ 19
Begrotingsuitkomst	€ 20	€ 0	€ 20	€ 536	€ 0	€ 536
Totaal financiering	€ 1.235	€ 21.900	-€ 20.664	€ 1.810	€ 22.226	-€ 20.415

De paragrafen

De inhoud van deze paragraaf.

In deze paragraaf worden de beleidslijnen beschreven die van belang zijn voor de gemeentelijke belastingen en heffingen. De redactionele en technische wijzigingen van de belastingverordeningen worden in de jaarlijkse, afzonderlijke, raadsvoorstellen nader toegelicht.

De onroerende-zaak belastingen (OZB.)**De wettelijke bepalingen ten aanzien van de tarieven**

Sinds een aantal jaren geldt een macronorm voor de OZB. Deze norm is ingesteld om een maximaal wenselijk geachte gemiddelde landelijke stijging van de opbrengst OZB. aan te geven. Als de gemiddelde landelijke stijging boven deze norm uitkomt dan kan het Rijk ingrijpen via een verlaging van het volume van het gemeentefonds.

De norm voor 2013 was vastgesteld op een percentage van 3,00%. In 2012 werd de landelijke norm met een bedrag van € 7,7 miljoen overschreden. In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen in mei 2012 is afgesproken om deze overschrijding in mindering te brengen op de ruimte voor 2013. Inmiddels is duidelijk geworden dat er voor 2012 en 2013 tezamen een overschrijding is ontstaan van € 37.8 miljoen. Dit bedrag wordt in mindering wordt gebracht op de ruimte voor 2014, waardoor de maximale landelijk toegestane stijging uitkomt op 2,45%.

Verder is in het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen van 22 mei 2013 afgesproken de systematiek van de macronorm te evalueren. De bedoeling is dat via de septembercirculaire van 2013 de resultaten van deze evaluatie bekend worden gemaakt.

Het beleid van de gemeenteraad van Brummen.

Via het Bestuursakkoord 2010-2014 is het bestaande beleid van in principe alleen inflatiecorrectie bij de tarieven herbevestigd. Bij de vaststelling van de tarieven voor 2013 is hiervan incidenteel afgeweken, door een extra opbrengstverhoging vast te stellen van € 150.000.

Voor de jaarlijkse inflatiecorrectie OZB binnen onze gemeente is het indexeringscijfer voor de consumentenprijsindices (CPI) over het jaarvak juli vorig jaar – juni lopend jaar van belang. Dit percentage komt voor 2012-2013 uit op 2,7%.

De Onroerende Zaakbelastingen als percentage van de waarde.

Vanaf 2009 worden de onroerende zaakbelastingen (OZB) geheven als een percentage van de WOZ-waarde van de betreffende onroerende zaken. Eenzelfde systematiek als bij de berekening van het huurwaardeforfait bij de inkomstenbelasting.

Bij de vaststelling van de percentages voor 2014 is rekening gehouden met de verschuiving van de waardepeildatum van 1 januari 2012 naar 1 januari 2013. De waarden van zowel de woningen als de niet-woningen zijn gemiddeld genomen met ongeveer 5 % gedaald. Bij de vaststelling van de tarieven voor 2014 zal met deze ontwikkeling rekening worden gehouden. Daarnaast wordt vanaf 2014 het beleid ingezet om jaarlijks de tarieven met 0,5% te verlagen als compensatie voor de incidentele extra verhoging van 5% die in 2013 werd doorgevoerd.

<i>Onroerende-zaakbelastingen</i>	<i>Werkelijk 2012</i>	<i>Begroot 2013</i>	<i>Begroot 2014</i>
Netto gerealiseerde cq. te realiseren opbrengst, inclusief jaarlijks accres	€ 3.053.816	€ 3.249.024	€ 3.335.503
Het jaarlijkse accres dat in bovenstaande opbrengst is opgenomen *	€ 25.000	€ 15.000	€ 15.000
Inflatiecorrectie op basis ontwikkeling CPI.	1,9%	2,5%	2,7%
Voorgesteld inflatiepercentage	1,9%	2,5%	2,2%
Incidentele extra verhoging		5,0%	0,0%
Woningen, eigenarenheffing in %	0.085%	0.096%	0.103%
Niet-woningen, gebruikersheffing in %	0.130%	0.145%	0.156%
Niet-woningen, eigenarenheffing in %	0.163%	0.183%	0.196%

* De stijging van het accres 2014 met € 15.000 komt voort uit stijging van de WOZ-waarde vanwege aan- en verbouwactiviteiten bij bestaande panden. Vanwege de crisis op de woningmarkt is het bedrag vanaf 2013 verlaagd ten opzichte van voorgaande jaren.

De toeristenbelasting.

Bepalend voor de hoogte van de aanslagen toeristenbelasting is het aantal overnachtingen door personen die niet in onze gemeente woonachtig zijn en het tarief per overnachting. Gelet op het lage tarief in vergelijking met veel andere gemeenten geldt vanaf 2012 een tarief van € 1,35. De meeropbrengst toeristenbelasting komt voor 50% ten gunste van de algemene middelen van de gemeente. Het resterende bedrag wordt toegevoegd aan een bestemmingsreserve Toerisme. Deze reserve wordt vervolgens ingezet voor de bekostiging van de kosten van al bestaande en nieuwe recreatieve voorzieningen. De totale opbrengst toeristenbelasting is voor 2014 geraamd op een bedrag van € 654.000.

De woonforensenbelasting.

De mogelijkheid om woonforensenbelasting te heffen is in het verre verleden in de Gemeentewet opgenomen vanwege het feit dat de hoogte van de Algemene Uitkering destijds heel sterk gebaseerd was op het aantal inwoners. Voor de eigenaren van de zgn. tweede woningen kreeg een gemeente geen financiële tegemoetkoming van het Rijk, omdat deze geen inwoners van de gemeente waren. Terwijl deze personen wel het "genot" hadden van de gemeentelijke voorzieningen. De verdeelsleutel van de Algemene Uitkering is tegenwoordig veel minder gebaseerd op het aantal inwoners. Daarmee is het bestaansrecht van de Woonforensenbelasting eigenlijk achterhaald. Ook al omdat eigenaren van tweede woningen ook worden aangeslagen voor de overige gemeentelijke heffingen, zoals de OZB, Afvalstoffenheffing en Rioolrechten. Daarom is voorgesteld om deze belasting met ingang 2014 af te schaffen. Met het verlies aan inkomsten van € 12.000 per jaar is in de begroting rekening gehouden.

Precariorechten.

Nog in 2013 wordt aan de gemeenteraad een voorstel aangeboden voor het vaststellen van een verordening Precariorechten. Op basis daarvan ontstaat de mogelijkheid om precariorechten te kunnen gaan heffen. Of die mogelijkheid benut gaat worden en zo ja met welk tarief per strekkende meter is nu nog niet aan te geven.

De afvalstoffenheffing.

Beleidsuitgangspunt is 100% dekking van de relevante kosten. Dekkingstekorten of –overschotten worden aan het eind van het jaar verrekend met de reserve afvalstoffenheffing en worden vervolgens weer betrokken bij de tariefstelling in komende jaren. In 2012 kon een bedrag van bijna € 273.000 aan de reserve worden toegevoegd. Daarnaast is de bestemmingsreserve is in 2012 verlaagd ten gunste van de algemene vrije reserve (AVR), als onderdeel van het herstelplan voor het opvangen van de gevolgen risico's bouwgrondexploitatie. Mede hierdoor bedroeg de stand van de voorziening per 1 januari 2013 uiteindelijk bijna € 273.000. Met dit bedrag kunnen de kostenontwikkelingen in de komende jaren vrijwel geheel worden opgevangen. Daarom is het niet noodzakelijk om naar 2014 toe de tarieven te verhogen.

<i>Afvalstoffenheffing</i>	<i>Werkelijk 2012</i>	<i>Begroot 2013</i>	<i>Begroot 2014</i>
Gerealiseerde cq. te realiseren opbrengst via tarieven	€ 1.971.787	€ 2.138.326	€ 2.138.326
Vast recht per perceel per maand of een deel daarvan	€ 11,14	€ 12,08	€ 12,08
Container hoogbouw 30 liter voor restafval	€ 0,90	€ 0,98	€ 0,98
Container hoogbouw 60 liter voor restafval	€ 1,70	€ 1,84	€ 1,84
Een container van 80 liter bestemd voor restafval	€ 2,58	€ 2,80	€ 2,80
Een container van 140 liter bestemd voor restafval	€ 4,09	€ 4,43	€ 4,43
Een container van 240 liter bestemd voor restafval	€ 6,61	€ 7,16	€ 7,16
Een container van 80 liter bestemd voor gft-afval	€ 1,84	€ 1,99	€ 1,99
Een container van 140 liter bestemd voor gft-afval	€ 2,95	€ 3,20	€ 3,20
Procentuele stijging tov. het voorgaande jaar.	0,00 %	8,40 %	0,00 %

De rioolheffing.

Net als bij de afvalstoffenheffing wordt ook bij de rioolrechten het beleidsuitgangspunt 100% kostendekkendheid gehanteerd en wordt er met een egalisereserve gewerkt. Ook deze egalisereserve is in 2012 afgeroomd, maar kon uiteindelijk voor een deel weer worden opgebouwd tot een bedrag van bijna € 271.000 per 1 januari 2013. Hieruit kan in de komende jaren een deel van de kostenontwikkelingen worden opgevangen. Toch was het in eerste instantie nodig om, uitgaande van de meest recente investeringsplanning, naar 2014 toe de tarieven met 4% te verhogen om het beleid van 100% kostendekking te kunnen blijven voortzetten.

Gelet op de ontwikkeling van de lastendruk voor inwoners en bedrijven is het riooluitvoeringsprogramma nu zodanig aangepast dat er voor 2014 geen verhoging van de tarieven noodzakelijk is. Dit met behoud van de 100% kostendekking.

<i>Rioolheffing</i>	<i>Werkelijk 2012</i>	<i>Begroot 2013</i>	<i>Begroot 2014</i>
Gerealiseerde cq. te realiseren opbrengst via tarieven	€ 2.834.411	€ 2.987.649	€ 2.943.420
Aantal m3 waterverbruik voor heffing	1.091.326 m3	1.050.000 m3	1.050.000 m3
Vastrecht per rioolaansluiting obv. 9.500 aansluitingen *	€ 42,--	€ 42,36	€ 42,36
Variabel tarief per m3 waterverbruik	€ 2,40	€ 2,42	€ 2,42
Procentuele stijging tarief tov. het voorgaande jaar.	5,7%	0,9%	0,0%

Vanaf 2014 is het aantal aansluitingen bijgesteld van 10.500 tot 9.500. Dit leidt tov. 2013 tot een iets lagere opbrengst bij het vastrecht. Het te verwachten verbruik is niet gewijzigd.

<i>Onderdeel</i>	<i>Afvalstoffenheffing</i>	<i>Rioolrechten</i>
Berekende heffing voor de gebruikers, inclusief btw.	€ 2.138.326	€ 2.943.420
Aandeel btw. in bovenstaande heffing	€ 340.772	€ 367.355
Heffing exclusief btw.	€ 1.797.554	€ 2.576.065
Relevante kosten exclusief btw.	€ 1.727.988	€ 2.601.509
Over/onderdekking te verrekenen met de reserve	€ 69.566	€ 25.444

Marktgeden.

De kosten van de wekelijkse markt in de kern Eerbeek moeten voor 100% gedekt worden via de tarieven. Op basis van de tariefstelling 2013, inclusief inflatiecorrectie, wordt ruim 39% van de kosten gedekt.

<i>Marktgeden</i>	<i>Werkelijk 2012</i>	<i>Begroot 2013</i>	<i>Begroot 2014</i>
Gerealiseerde cq. te realiseren opbrengst	€ 14.981	€ 14.481	€ 14.872
Tarief per strekkende meter frontbreedte	€ 1,90	€ 1,95	€ 2,00
Minimum heffing	€ 5,70	€ 5,85	€ 6,00

Leges.

Om de opbrengst inflatiebestendig te houden worden de tarieven jaarlijks aangepast met de inflatie in Nederland. Bij de ramingen voor 2014 is rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 2,7%.

<i>Opbrengst leges</i>	<i>Werkelijk 2012</i>	<i>Begroot 2013</i>	<i>Begroot 2014</i>
Rijks- en gemeentelijke leges productgroep burgerzaken	€ 296.181	€ 319.899	€ 320.544
Leges naturalisaties	€ 3.339	€ 7.314	€ 7.387
Leges burgerlijke stand	€ 42.315	€ 44.210	€ 45.404
Leges obv. de Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	€ 24.670	€ 34.576	€ 8.400
Leges omgevingsvergunningen w.o. bouwen	€ 456.486	€ 531.627	€ 368.660
Leges gebruiksvergunningen van gebouwen	€ 468	€ 1.000	€ 0

Begrafenisrechten.

Om de opbrengst inflatiebestendig te houden worden de tarieven jaarlijks aangepast met de inflatie in Nederland. Bij de ramingen voor 2014 is rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 2,7%.

<i>Opbrengst leges</i>	<i>Werkelijk 2012</i>	<i>Begroot 2013</i>	<i>Begroot 2014</i>
Gerealiseerde cq. te realiseren opbrengst	€ 68.845	€ 123.692	€ 127.032

Het kwijtscheldingsbeleid.

Gemeenten hebben de mogelijkheid om in individuele gevallen belastingvorderingen kwijt te schelden als belastingplichtigen niet in staat zijn te betalen.

In het kader van de vaststelling van het gemeentelijk minimabeleid is er, tot en met 2012, voor gekozen om geen kwijtscheldingsbeleid te voeren. Op basis van besluitvorming rond de Kadernota 2012 is de tegemoetkoming lokale belastingen omgezet in een vorm van kwijtschelding.

De lokale lastendruk.

Met het weergeven van de lastendruk wordt beoogd aan te geven met welke belastingaanslag een gemiddeld huishouden in onze gemeente te maken krijgt. Hierbij worden een aantal algemene heffingen meegerekend, te weten de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Het gemeentelijke beleid richt zich niet op de ontwikkeling van de lastendruk van een individuele gezinshuishouding, maar veel meer op de samenstellende delen van de lastenontwikkeling. Bij de afvalstoffenheffing en de rioolrechten is 100% kostendekking uitgangspunt en bij de onroerende-zaakbelastingen normaliter de inflatiecorrectie. De aanslag die op basis daarvan ontstaat is dan puur een resultaat en geen onderwerp waarop wordt gestuurd.

Daarnaast is het zo dat het berekenen van een belastingaanslag in praktische zin wordt bemoeilijkt omdat er geen gemiddeld huishouden bestaat. De gezinnen kunnen de hoogte van hun aanslag zelf mede bepalen door hun gedrag aan te passen. Het waterverbruik, de keuze voor een bepaalde containeromvang en het aantal keren dat deze voor lediging wordt aangeboden zijn hierbij heel bepalend. Om een berekening te kunnen maken moeten de volgende gegevens bekend zijn:

- Wat is de Woz-waarde van de woning waarin het gezin woont;
- Is het gezin eigenaar van de woning;
- Welke containergrootte heeft het gezin voor het restafval en hoe vaak wordt deze aan de weg gezet;
- Welke containergrootte heeft het gezin voor het gft-afval en hoe vaak wordt deze aan de weg gezet;
- Wat is het waterverbruik van het gezin.

Uit het voorafgaande blijkt dat er niet zonder meer een gemiddelde aanslag kan worden berekend en zeker geen aanslag die iets zegt over de lastendruk voor de inwoners van onze gemeente. Hooguit kan een arbitraire aanslag in de tijd gezien als statistisch materiaal worden gebruikt. Zo berekent de provincie Gelderland jaarlijks de lastendruk op basis van een aantal eigen uitgangspunten. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) heeft weer andere uitgangspunten en dus uitkomsten.

Net als in 2011 en 2012 staat onze gemeente in 2013 in het overzicht van de Provincie Gelderland rond de ontwikkeling van de gemeentelijke heffingen in Gelderland op plaats één als het gaat om de belastingdruk voor huishoudens die *eigenaar/bewoner* zijn van een pand.

De provincie hanteert bij het samenstellen van de lijst andere uitgangspunten dan wij in onze berekeningen aanhouden en komt daardoor uiteraard tot andere uitkomsten. Wat verder in de vergelijking meespeelt zijn de verschillen in tariefstructuur en –opbouw tussen de diverse gemeenten in Gelderland. Is er sprake van gedifferentieerde tarieven (Diftar) bij de afvalstoffenheffing of niet, wordt er gewerkt met containers of plastic zakken. Wie wordt op welke wijze belast bij de rioolrechten: de eigenaar, de gebruiker, beiden en voor welk bedrag, een vast bedrag of een bedrag per m3, met of zonder schijventarief, al dan niet progressief.

Uitgedrukt in een *bedrag per inwoner* bedraagt de gemiddelde belastingdruk 2013 in Gelderland € 382 (2012 € 368, 2011 € 356). Onze gemeente zit in 2013 met € 393 (2012 € 363 en 2011 € 349) € 11 (2,9%) boven het gemiddelde.

Zoals in deze paragraaf al eerder duidelijk is gemaakt richt ons beleid zich niet op de ontwikkeling van de lokale lastendruk zelf. Het overzicht dat hieronder wordt gepresenteerd is daarom arbitrair en gebaseerd op de volgende uitgangspunten/berekeningsfactoren:

- a. Een gezin bestaande uit 4 personen, met een waterverbruik van 150 m3 totaal;
- b. Gehanteerde WOZ-waarden:
  - 2011 - € 258.000 peildatum 1-1-2010 (1-1-2009 minus 1,15 %)
  - 2012 - € 245.100 peildatum 1-1-2011 (1-1-2010 minus 5%)
  - 2013 - € 232.845 peildatum 1-1-2012 (1-1-2011 minus 5 %)
  - 2014 - € 221.000 peildatum 1-1-2013 (1-1-2012 minus 5%)
 Het gezin is eigenaar/bewoner;
- c. Het gezin heeft een container voor groenafval met een inhoud van 140 liter en biedt deze container per jaar 6 maal ter lediging aan;
- d. Het gezin heeft een container voor restafval met een inhoud van 240 liter en biedt deze container per jaar 16 maal ter lediging aan.
- e. 100% kostendekkend tarief bij zowel rioolrechten als afvalstoffenheffing.

Op basis van deze uitgangspunten ontstaat het volgende beeld van de lokale kostendruk:

De Brummense Lokale Lasten Monitor.

Onderdeel	2012	2013	2014
Rioolheffing: 150 m3 waterverbruik	€ 360,--	€ 363,--	€ 363,--
Rioolheffing: vastrecht	€ 42,--	€ 42,36	€ 42,36
OZB-aanslag eigenaren gedeelte	€ 208,33	€ 223,53	€ 227,63
Afvalstoffenheffing: vastrecht 12 maanden	€ 133,68	€ 144,96	€ 144,96
Afvalstoffenheffing: groene container 140 liter, 6 maal per jaar ledigen	€ 17,70	€ 19,20	€ 19,20
Afvalstoffenheffing: grijze container 240 liter, 16 maal per jaar ledigen	€ 105,76	€ 114,56	€ 114,56
Totale aanslag	€ 867,47	€ 907,61	€ 911,71
Procentuele stijging/ daling tov. het voorgaande jaar	3,00%	4,63 %	0,45%

De inhoud van deze paragraaf.

Deze paragraaf gaat in op het weerstandsvermogen van de gemeente Brummen. Uitgangspunt is de op 31 november 2013 door de gemeenteraad vastgestelde Nota weerstandsvermogen 2013.

Deze paragraaf bevat volgens artikel 11. lid 1 van het BBV tenminste:

- a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- b. een inventarisatie van de risico's
- c. het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's

Bij het weerstandsvermogen gaat het om het vermogen om risico's te kunnen opvangen, zodat het afgesproken takenpakket toch onverkort kan worden uitgevoerd. Of anders gezegd: "de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken zonder het beleid te veranderen". Dit is enerzijds afhankelijk van de weerstandscapaciteit (welke middelen zijn voorhanden) en anderzijds van de risico's die worden gelopen (het risicoprofiel).

De weerstandscapaciteit.

Er bestaat geen eenduidige definitie van de weerstandscapaciteit. Een vrij algemeen gehanteerde definitie is: "de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote lasten (die onverwachts en substantieel zijn) te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast behoeven te worden." Daarbij kan worden uitgegaan van een enge en een ruime interpretatie. Een andere indeling die ook wel wordt gehanteerd is een onderverdeling naar:

- incidentele/ structurele weerstandscapaciteit en;
- direct beschikbare of zogenaamde latente capaciteit.

Incidentele of structurele weerstandscapaciteit

Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen (middelen) om éénmalige tegenvallers op te vangen. Structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de exploitatie op te vangen.

In de nota weerstandsvermogen 2013 staat dat we in Brummen uit willen gaan van de zogenaamde enge definitie van de weerstandscapaciteit. Het verschil tussen beide zit vooral in de snelle beschikbaarheid van de middelen en de vraag of het beleid moet worden aangepast. In onderstaande tabel wordt dit zichtbaar gemaakt:

Omschrijving	Eng	Ruim
Algemene reserve (inclusief weerstandsreserve)	X	X
Bestemmingsreserves	X	X
Stelpost onvoorzien	X	X
Flexibiliteit van de begroting	X	X
Stille reserves (niet direct beschikbaar)		X
Onbenutte belastingcapaciteit (vraagt beleidswijziging)		X

Dat betekent dat bijvoorbeeld de zogenaamde stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit niet worden meegenomen bij de berekening van de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit van onze gemeente bestaat eind 2013 uit de volgende onderdelen:

1. Algemene reserves.

De algemene reserves van de gemeente Brummen bestaan uit de volgende onderdelen en bedragen (prognose per 01-01-2014):

- Weerstandsreserve € 3.078.000
- Algemene vrije reserve € 4.572.000 -/-
- Totaal € 1.494.000 -/-

Weerstandsreserve.

Het bedrag is alleen bedoeld als weerstandscapaciteit om risico's te kunnen afdekken. Het is te beschouwen als een soort ijzeren voorraad. De reserve is op dit moment dus een onderdeel van de totale capaciteit om risico's op te vangen.

Algemene vrije reserve.

Het negatieve saldo van deze reserve is voornamelijk ontstaan door het treffen van voorzieningen voor de grondexploitaties in 2010 en 2011. Het BBV bepaalt dat reserves geen negatief saldo mogen hebben. Hierdoor is het noodzakelijk de lasten te verlagen en/of de baten te verhogen. De negatieve vermogenspositie moet in een periode van 4 jaar omgebogen zijn in een positief saldo. Indien dit niet lukt dan kan preventief toezicht vanuit de provincie worden ingesteld.

2. Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve maken in principe deel uit van de weerstandscapaciteit. De bestemmingsreserves zullen naar verwachting grotendeels worden ingezet in de aankomende 4 jaren. Daarom zijn de bestemmingsreserves niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

3. De jaarlijks in de begroting opgenomen stelpost voor onvoorzien uitgaven

Op basis van artikel 189 lid 2 van de Gemeentewet is het verplicht om een bedrag voor onvoorzien uitgaven in de begroting op te nemen. De begrotingsvoorschriften (BBV 2004) laten gemeenten de vrijheid om per programma een bedrag op te nemen of hiervoor een centrale stelpost aan te wijzen.

Onze gemeente heeft altijd voor de laatste mogelijkheid gekozen omdat hiermee het meeste recht wordt gedaan aan het karakter van de stelpost als buffer om daarmee onvoorzien ontwikkelingen binnen de totale begroting op te kunnen vangen.

Bij het inzetten van de stelpost wordt een strikte begrotingsdiscipline gehanteerd, waardoor alleen een beroep op de stelpost kan worden gedaan als er sprake is van de zogenaamde drie O's. Alleen onderwerpen die onvoorzien, onafwendbaar en onuitstelbaar zijn komen voor incidentele dekking in aanmerking. Voor 2014 is het bedrag van € 20.000 opgevoerd binnen het onderdeel financiering en algemene dekkingsmiddelen.

4. Flexibiliteit van de begroting

Tot de weerstandscapaciteit rekenen wij ook de flexibiliteit van de begroting. Dat wil zeggen of we in de gemeente Brummen in staat zijn om snel ons inkomsten- en uitgavenpatroon aan te passen. Door de diverse bezuinigingsoperaties in de afgelopen jaren is de rek (flexibiliteit) hier nagenoeg uit. Overigens is in de nota Weerstandsvermogen zoveel mogelijk rekening gehouden met de tijdfase die nodig is om bijsturingen in de begroting te kunnen effectueren. Conclusie is dat flexibiliteit op zich wel een onderdeel van de weerstandscapaciteit is, maar qua omvang moet de capaciteit op nul gesteld worden.

5. Aanwezige stille reserves

Van een stille reserve is sprake wanneer de actuele waarde van een bezitting hoger is dan de boekwaarde die op de gemeentelijke balans is opgenomen. Omdat gemeenten deze hogere waarde niet op de balans mogen opnemen ontstaat daardoor een overwaarde die stille reserve wordt genoemd.

In de nota weerstandsvermogen 2012 is herbevestigd dat deze reserves niet worden meegerekend bij het bepalen van de weerstandscapaciteit.

6. De onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit zijn de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de gemeentelijke belastingen en heffingen (OZB, reinigingsrechten, afvalstoffenheffing, rioolrechten en leges) te verhogen. Voor de heffingen zijn overigens regels gesteld: de tarieven mogen maximaal kostendekkend zijn in meerjarenperspectief.

In paragraaf A – Lokale heffingen van de programmabegroting is het beleid ten aanzien van de belastingen en rechten uiteengezet. Uitgangspunt bij de leges en heffingen zijn kostendekkende tarieven. Dit geldt ook voor de afvalstoffenheffing en de rioolrechten. Hierin zit geen ruimte die de weerstandscapaciteit vergroot.

Voor de OZB is de capaciteit te berekenen door de maximale belastingtarieven te vergelijken met de belastingtarieven in de gemeente Brummen. Voor de maximale belastingtarieven is gebruik gemaakt van de normen voor “een redelijk peil van de eigen heffingen” bij het zogenaamde artikel 12 beleid zoals genoemd in de circulaire Gemeentefonds.

Uitgaande van deze maximale tarieven en de voorgestelde Brummense tarieven 2014 kan een onbenutte belastingcapaciteit worden berekend van ca. € 1.319.000.

Deze bedragen zijn niet meegenomen bij het bepalen van de weerstandscapaciteit van de gemeente Brummen. Reden: wijziging van OZB-tarieven vraagt om een beleidswijziging van de Raad.

Totaaloverzicht van de weerstandscapaciteit van de gemeente Brummen

<i>De weerstandscapaciteit</i>	<i>In de exploitatie</i>	<i>In het vermogen</i>
De weerstandsreserve		€ 3.078.000
De algemene vrije reserve		-/- € 4.572.000
Stelpost voor onvoorzien	€ 20.000	

De financiële risico's

De nota weerstandsvermogen van 2013 is als basis gebruikt. Onderstaand volgt een beschrijving van welke potentiële risico's de gemeente Brummen loopt waarvoor geldmiddelen zijn gereserveerd.

Nr	Beleidsstaak	Gebeurtenis	Bedrag
1	Algemene uitkering	(decentralisatie) maatregelen van de rijksoverheid	€ 300.000
2	Bestuurlijke aangelegenheden	Overheveling ineens aan een pensioenfonds voor uitkeringen aan gepensioneerde wethouders door wettelijke regeling	€ 200.000
3	Concern	Ontslag en gevolgen van ontslag	€ 288.000
4	Financiering en beleggingen	Niet meer kunnen voldoen aan betalingsverplichting door instanties voor leningen en garanties	€ 100.000
5	Riolering	Bij zware regenval: gevaarlijke verkeerssituaties vanwege water op straat of verschoven putdeksels	€ 120.000
6	Bouwgrondexploitaties	Minder rendabele exploitaties en contractrisico's	P.M.
7	Lokaal onderwijsbeleid	Extra afschrijving geïnvesteerde gelden gebouwen	P.M.

Nr	Beleidstaak	Gebeurtenis	Bedrag
8	Bestuurlijke aangelegenheden	Uitval van collegeleden zowel tussentijds als na afloop van een 4 jarige collegeperiode	€ 120.000
9	Concern	Grote calamiteit zoals natuur-ramp, treinongeluk etc.	€ 200.000
10	Overige risico's < € 100.000		€ 1.750.000
	Totaal weerstandsreserve		€ 3.078.000

Voor een aantal gebeurtenissen is P.M. ingevuld omdat het openbaar maken de gemeente mogelijk zou kunnen schaden. Voor punt 6 is hiernaast via de jaarstukken 2011 onder meer een grote voorziening getroffen.

Conclusie

De incidentele weerstandscapaciteit is bepaald op negatief € 1.645.000. Het totaal aan incidentele gewogen risico's is bepaald op € 3.078.000. Hieruit blijkt dat de risico's binnen de huidige weerstandscapaciteit in onvoldoende mate kunnen worden opgevangen.

Het is dus van belang om de algemene reserves op korte termijn (binnen een termijn van 4 jaar) op voldoende niveau te brengen (voor een bedrag van minimaal € 4.723.000) om zodoende een gezonde reservepositie te creëren en het voorkomen van preventief toezicht door de provincie Gelderland.

Let wel: De rapportage omtrent het weerstandsvermogen is een momentopname. Nieuwe projecten, economische ontwikkelingen en investeringsbeslissingen kunnen het risicoprofiel beïnvloeden waardoor het weerstandsvermogen een andere waardering kan krijgen.

De inhoud van deze paragraaf

In deze paragraaf gaan wij in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de 'grotere' kapitaalgoederen van de gemeente. Hierbij moeten we denken aan de kosten van aanleg en instandhouding van wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Een groot deel van het 'vermogen' van onze gemeente bestaat uit het bezit van wegen, groenvoorzieningen, rioleringen, gebouwen en aanverwante zaken. Een zorgvuldig beheer en onderhoud hiervan is dan ook van wezenlijk belang. Een tweede, wellicht nog belangrijker aspect, is dat de kwaliteit van het openbaar gebied door de inwoners vaak het meest intensief beleefd wordt. Zwerfvuil, hondenpoep, loszittende stoeptegels, boomwortels, slecht onderhouden schoolgebouwen, moeilijk toegankelijke gemeentelijke gebouwen: deze onderwerpen in de directe omgeving raken de inwoners direct en hier hebben zij vaak een eigen en duidelijke mening over.

De kosten van instandhouding worden berekend aan de hand van onderhoudsplannen (de beheersplannen), voor wegen, groen, riolering en gebouwen. Onderhoudskosten maken een wezenlijk deel van de uitgaven uit en zijn maar deels beïnvloedbaar via het maken van keuze in het niveau van onderhoud.

Om het onderhoudsniveau en de kosten daarvan vast te kunnen stellen is in het kader van de verordening 212, Uitgangspunten financieel beleid en beheer, in artikel 18 kapitaalgoederen, besloten dat er een nota onderhoud openbare ruimte moet worden opgesteld en vastgesteld. In september 2007 is het Beheerkwaliteitsplan Gemeente Brummen opgesteld. In dit plan is de kwaliteit van het beheer van de openbare voorzieningen geanalyseerd en meetbaar gemaakt.

Het vastgestelde kwaliteitsniveau is het toetsingskader voor bestuur, inwoners en medewerkers.

De te onderhouden kapitaalgoederen**Het onderhoud van de wegen**

Jaarlijks wordt een bedrag toegevoegd aan de voorziening onderhoud wegen. Uit deze voorziening worden het groot onderhoud van de asfalt- en elementenverhardingen bekostigd en ook de oppervlaktebehandelingen.

Op basis van een twee jaarlijkse inspectie wordt het onderhoudsprogramma samengesteld. Omdat de resultaten van de inspectie van 2013 bij het opstellen van de begroting 2014 nog niet bekend waren, is het voor 2014 geraamde budget ad € 469.195 nog gebaseerd op de inspectieresultaten van 2011. Dit is hoger dan de toevoeging aan de voorziening wegenonderhoud ad € 344.296. Voor de ontwikkeling van het wegenfonds betekent dit dat de voorziening wegenonderhoud onder druk komt te staan.

De resultaten van de inspectie 2013 zullen de basis vormen voor een nieuw onderhoudsprogramma voor 2015 en verdere jaren.

Asfaltonderhoud, herstraat en andere werkzaamheden aan wegen en fietspaden in 2014

Diverse herstraatwerken, geheel of gedeeltelijk, rijbaan of trottoir
 Reparaties asfalt deklaag; Weverweg, Mercuriusweg, Ringlaan, Fietspad Doonweg, Loubergweg*
 Slijtlagen: gedeeltelijk Wilhelminapark, Knoevenoordstraat
 Herstraatwerkzaamheden;
 Onderhoudsmaatregelen aan wegen in combinatie rioolvervanging; Eerbeekse Enk,
 *dit wordt afgestemd met werkzaamheden centrumplan Eerbeek

Openbare reiniging

Het onderhoud van de openbare ruimte is in 2013 verder versoberd. Zwerf- en veegvuil wordt minder verwijderd evenals onkruid op verhardingen. Het onderhoud vindt op C-niveau plaats. Inwoners en bedrijven wordt gevraagd zelf een steentje bij te dragen in het leefbaar houden van de woonomgeving.

Bruggenbeheer

Het vervangen van de kanaalbruggen is uitgesteld tot 2017. In de tussentijd blijven de noodbruggen aanwezig en onderhouden.

De openbare straatverlichting

Het beheerplan Openbare Verlichting 2011-2015 en aanvullende inspecties laten zien, op basis van het vastgestelde beleidsprogramma Openbare Verlichting 2009-2014, waar vervanging of onderhoud nodig is.

Op basis van dit plan is in 2012 gestart met een vervangingsplan OV in Eerbeek. In verband met de nieuwe taakstellingen vanuit de Kadernota worden vervangingsinvesteringen t/m 2016 uitgesteld. Het laatst beschikbare vervangingsbudget is in 2013 strategisch ingezet om de meest slechte masten en armaturen te vervangen voor duurzame LED verlichting. Er zijn in 2012 en 2013 in totaal 275 lichtmasten voorzien van LED-armaturen.

Het regulier onderhoud is in regionaal verband aanbesteed voor een maximale duur van 4 jaar. In 2012 is dit voor er een contract afgesloten. De contractduur is twee jaar met twee keer een verlengings optie van één jaar.

De rioleringsstelsels in de gemeente

Voor dagelijks onderhoud aan de rioolgemalen en correctief onderhoud zijn binnen de exploitatiebegroting jaarlijkse budgetten beschikbaar. Voor toekomstige renovaties van rioolstelsels is een voorziening beschikbaar die jaarlijks wordt gevoed ten laste van de exploitatiebegroting. In 2014 wordt € 950.000 in deze voorziening gestort. De storting is gebaseerd op gegevens uit het betreffende beheersplan en wordt jaarlijks aangepast.

Op 1 januari 2008 is de Wet gemeentelijke watertaken in werking getreden. De nieuwe wetgeving stelt de gemeente beter in staat een bijdrage te leveren aan de aanpak van watervraagstukken in bebouwd gebied. In de oude wetgeving bestond de gemeentelijke zorgplicht uit doelmatige inzameling en transport van afvalwater. De nieuwe wetgeving vervangt deze zorgplicht door:

- een zorgplicht voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater. Stedelijk afvalwater is in de nieuwe terminologie huishoudelijk afvalwater en al het andere water wat daarmee eventueel gemengd wordt;
- een zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater dat de perceelseigenaar niet redelijkerwijs zelf kan verwerken.

In 2010 is verbreed Gemeentelijk rioleringsplan vastgesteld. Met de verbreding wordt de verankering van gemeentelijke watertaken geïntegreerd in het rioleringsplan. Uitbreiding van de bergingscapaciteit en het uitvoeren van verbetermaatregelen van het bestaande rioolstelsel wordt gedaan op basis van het vastgestelde verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). Noodzakelijke investeringen worden meerjarig ingepland en de kapitaallasten komen ten laste van de exploitatiebegroting. Het huidige geldende GRP is vastgesteld in 2010 en heeft een looptijd van 5 jaar.

De kosten voor het rioolstelsel worden voor 100% gedekt door de rioolrechten waarbij het principe “de vervuiler betaalt” wordt gehanteerd. De heffing wordt uitgevoerd door waterbedrijf Vitens die voor het verbruik van elke m3 water een opslag hanteert. De afgelopen jaren is een daling in het waterverbruik waarneembaar. Om dit risico in de toekomst zoveel mogelijk uit te sluiten wordt een klein gedeelte van de heffing sinds 2012 als vast recht geïnd.

In 2012 is het grondwatermeetnet ingericht en in 2013 is het meetnet operationeel.

Renovatie en vervanging van riolen in 2014	
Rioolvervangingen	€ 1.008.244
Brummen	
Gedeelte Oude Eerbeekseweg en Tuinstraat	
Gedeelte Ruys de Beerenbrouck- Van Houtenstraat en Troelstralaan Eerbeek	

Nobelstraat (van Vondellaan tot J.D. van der Waalstraat J.D. van der Waalstraat, van Boerhaavelaan tot Huygenslaan T.M.C. Asserstraat Huygenslaan, van Vondellaan tot J.D. van der Waalstraat H. Kamerlingh Onnestraat P. Zeemanstraat, van Huygenslaan tot Oranje Nassauplein	
Renovatie Aanbrengen 74 deelliners op diverse locaties in de kernen Brummen en Eerbeek	
Vervanging drukriolering-minigemalen Fase I	€ 138.546
Verbeteringsmaatregelen	
GRP verbetermaatregelen Rioolvergroting De Pothof	€ 370.910
Gemalen bouwkundig Loenenseweg	€ 42.949
Gemaal de Veldweide	€ 47.911
Milieumaatregelen Aanleg hwa leiding Brummense Enk West (Ged Ruys de Beerenbrouck-Van Houtenstraat en Troelstralaan)	€ 50.000
Afkoppelen (I van X) Eerbeek afkoppelen hemelwaterafvoer dmv aanleg IT riool in de volgende straten: Nobelstraat, van Vondellaan tot J.D. van der Waalstraat J.D. van der Waalstraat, van Boerhaavelaan tot Huygenslaan T.M.C. Asserstraat Huygenslaan, van Vondellaan tot J.D. van der Waalstraat H. Kamerlingh Onnesstraat P. Zeemanstraat, van Huygenslaan tot Oranje Nassauplein	€ 310.000
Onderzoeken	
actualisatie + bijhoud revisies	€ 10.000
verwerk en beoord inspect geg	€ 10.000
Voortgangsrapportage	€ 2.500
onderz foutieve aansluitingen	€ 5.000
monitoren meetnet	€ 10.000

Het onderhoud van bermen en sloten

Voor het onderhoud van bermen en sloten die bij de gemeente in beheer zijn, is binnen de exploitatiebegroting een jaarlijks budget opgenomen. Voor het jaar 2014 gaat het om een bedrag van € 85.000 exclusief toegerekende kosten van de ambtelijke organisatie. Het maaien van bermen en sloten is uitbesteed na een Europese aanbesteding. Gewerkt wordt volgens de Gedragscode bestendig beheer groenvoorzieningen. Om budgettaire redenen worden de bermen geklepeld op een enkele locatie met bijzondere vegetatie na. Op deze locaties met een bijzondere vegetatie wordt, ten gunste van de aanwezige bijzondere soorten, de vegetatie gemaaid en afgevoerd

Het openbaar groen in de gemeente

Het inrichtingsniveau en het onderhoud van het openbaar groen in de gemeente heeft haar basis in het beleid zoals dat is vastgesteld in de groenstructuurplannen. De groenstructuurplannen voor de kernen Brummen en Eerbeek zijn in 2003 door de gemeenteraad vastgesteld. Het onderhoud wordt sinds 2008 uitgevoerd op basis van beeldkwaliteit. Om financiële redenen is de differentiatie in onderhoudsniveaus in de wijken (centra op een hoger onderhoudsniveau), zoals opgenomen in de groenstructuurplannen, teruggedraaid en worden alle plantsoenen op een gelijk niveau onderhouden. Het onderhoudsniveau van het openbaar groen is in verband met de nieuwe taakstellingen vanuit de Kadernota in 2013 verlaagd op C-niveau.

Het groenonderhoud op de begraafplaatsen

Naast het onderhoud van de groenvoorzieningen in de kernen en dorpen worden werkzaamheden verricht op de begraafplaatsen in de gemeente. Op de begraafplaatsen zijn veel oude graven aanwezig waarvan geen rechthebbenden (meer) bekend zijn. In 2007 is gestart met een onderzoek naar de rechthebbenden op delen van de begraafplaatsen om te bekijken of er extra begraafcapaciteit gecreëerd kan worden door het ruimen van graven en om de graven weer onderhouden te krijgen. In 2009 is een tweede onderzoeksgebied in Eerbeek opgepakt en in 2010 de begraafplaats in Hall. In 2010 is de uitbreiding van de begraafplaats in Brummen gereed gekomen en is daar begraafcapaciteit tot ca 2025 gerealiseerd. Het onderzoek naar rechthebbenden op het overig deel van de begraafplaats Brummen is om deze reden uitgesteld tot ca 2020.

In Eerbeek zijn in 2012, na vijf jaar onderzoek, de eerste graven geruimd waarvoor zich geen belangstellenden gemeld hebben. Deze plaatsen zijn in 2013 geschikt gemaakt voor nieuwe begravingen. Het onderhoudsniveau op de begraafplaatsen vindt plaats op B-niveau.

Het onderhoud van gemeentelijke gebouwen

Er kunnen een aantal soorten onderhoud worden onderscheiden:

- Dagelijks onderhoud dat tot doel heeft om het gebouw en de installaties in een toestand te houden die voor de dagelijkse functie vervulling noodzakelijk is. Voor dit kleinschalige onderhoud, vaak in de vorm van aanschaf van klein materiaal, zijn in de exploitatiebegroting jaarlijkse bedragen opgenomen;
- Periodiek onderhoud waarbij in de regel geen vernieuwing plaatsvindt, zoals bijvoorbeeld binnenschilderwerk. Dit betreft terugkerend onderhoud met een zekere cyclus;
- Groot onderhoud, waarbij veelal onderdelen van het gebouw of de installaties moeten worden vervangen (zoals vernieuwing van het dak of vervanging van de cv-installatie).

Voor periodiek- en groot onderhoud is een voorziening beschikbaar die jaarlijks wordt gevoerd ten laste van de exploitatiebegroting. Hiermee is in 2014 een bedrag gemoeid van € 163.909. Uit de voorziening moet het onderhoud worden bekostigd van alle gebouwen die bij de gemeente in eigendom zijn. Op dit moment is het voor een aantal gemeentelijke gebouwen nog niet duidelijk hoe we om zullen gaan met de instandhouding ervan. Dit is afhankelijk of ze op korte termijn afgestoten kunnen gaan worden. Het onderhoud aan deze gebouwen bestaat op dit moment alleen uit de allerhoogst noodzakelijke reparaties en vervangingen.

Het onderhoud van schoolgebouwen is uitgezonderd. Het dagelijks onderhoud valt onder de schoolbesturen. Het periodiek- en groot onderhoud verloopt via de huisvestingsverordening voor het onderwijs. Budgetten die hiervoor nodig zijn worden jaarlijks aangevraagd en via de lijst investeringen op de begroting gebracht.

Herijking reserves en voorzieningen

Voor alle kapitaalgoederen waarbij voor het onderhoud en/of renovatie wordt gewerkt met een voorziening geldt dat de toereikendheid jaarlijks getoetst moet worden aan het beleid dat is vastgelegd in de notitie reserves en voorzieningen.

Actualiteit van beheers- en beleidsplannen

Beheersplan	Actueel	Financiële gevolgen verwerkt
Beheersplan gebouwen	Ja t/m 2015	Ja
Beheersplan wegen	Ja t/m 2016	Ja
Beheersplan riolen	Ja t/m 2016	Ja
Beheersplan groenvoorzieningen	Nee	Ja
Beheersplan openbare verlichting	Ja t/m 2015	Ja
Beleidsplannen		
Groenstructuurplan Brummen	april 2003	Ja, echter grotendeels teruggedraaid
Groenstructuurplan Eerbeek	nov. 2003	Ja, echter grotendeels teruggedraaid
Landschapsbeleidsplan	Mei 2008	Ja op het huidige niveau
Beleidsplan openbare verlichting	Ja t/m 2014	Ja
Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP)	Ja t/m 2016	Ja

Algemeen

De uitgangspunten van de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) zijn het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden en het beheersen van renterisico's. Om dit te bereiken worden in de Wet FIDO diverse regels gesteld.

Randvoorwaarden

Het aangaan van leningen en het uitzetten van middelen is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Uitzetting van tijdelijk overtollige middelen moet een voorzichtig karakter hebben en mag niet gericht zijn op het genereren van extra inkomsten door het lopen van overmatige risico's. Uit deze beide randvoorwaarden komt naar voren dat bankieren, zoals bijvoorbeeld het bewust aantrekken van gelden om deze uit te lenen met als doel het genereren van inkomen, niet is geoorloofd.

Activiteiten op het gebied van Treasury

In het treasury-statuut is vastgelegd op welke wijze geldstromen en financiële vermogenswaarden en de hieraan verbonden risico's worden beheerst. Het Treasury-statuut is eind 2009 geactualiseerd. Bij het aantrekken van (vaste) geldleningen wordt, overeenkomstig het statuut, rekening gehouden met de nodige functiescheiding. Voor het tijdig aantrekken of uitzetten van middelen (vooral voor de lange termijn) is een liquiditeitsplanning van belang. In de liquiditeitsplanning wordt van elke investering- en inkomensstroom de invloed op de liquiditeiten geraamd om zodoende een goed inzicht te verkrijgen in de geldstromen.

Bij het opstellen van de begroting wordt een liquiditeitsplanning "in grove lijn" gemaakt. Hierin wordt op de huidige begroting doorgegaan. Daardoor is de te verwachten te betalen rente voor eventueel aan te trekken financieringsmiddelen beter inschatten, maar ook de toe te rekenen rente.

Om een laag risicoprofiel te hebben en te houden wordt ook aandacht besteed aan een zogenaamde rentevisie, die aan moet geven wat de verwachte renteontwikkelingen op korte, middellange en lange termijn zijn. Deze rentevisie is belangrijk voor een anticiperend en actief financieerbeleid (versneld of vertraagd aantrekken van financieringsmiddelen). Dit uiteraard in samenhang met de liquiditeitsplanning. Kenmerkend voor de renteontwikkeling is dat deze zich lastig laat voorspellen, op dit onderdeel sluiten wij in principe aan bij de visie van de BNG. Er wordt naar gestreefd om bij de aangetrokken leningen zoveel mogelijk het "ideaalcomplex" na te streven. Dit houdt in dat de leningen zoveel mogelijk gespreid over de jaren vervallen. Dit in verband met de renterisiconorm. Daarnaast wordt ook gekeken naar de liquiditeitsplanning om te kijken hoe de liquiditeitsbehoefte in de komende 5 tot 10 jaar is.

Risicobeheer

Bij het risicobeheer geldt dat de gemeente geen nieuwe leningen of garanties meer aan derden verstrekt uit hoofde van haar publieke taak. De gemeente kan wel middelen uitzetten uit hoofde van de Treasury-functie. Deze uitzettingen hebben dan een voorzichtig karakter en zijn niet gericht op het genereren van inkomsten door het lopen van overmatig risico. Het voorzichtige karakter van uitzettingen wordt gewaarborgd door regels zoals opgenomen in het Treasurystatuut en de Wet FIDO:

- het kopen van aandelen en derivaten is niet toegestaan
- kasgeldlimiet en renterisiconorm mogen niet worden overschreden.

Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO)**Renterisiconorm**

Het doel van de *renterisiconorm* is het beheersen van het renterisico bij herfinanciering.

De renterisiconorm houdt in, dat de leningen waarvoor in dat jaar het rentepercentage wordt herzien, niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Kasgeldlimiet

De bewaking van de *kasgeldlimiet* is in het kader van het reguliere begrotingstoezicht geplaatst. De informatie over de kasgeldlimiet wordt opgenomen in de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag. Verzoeken om een ontheffing, bij een overschrijding van de kasgeldlimiet van langer dan twee kwartalen, moeten bij de toezichthouder worden ingediend.

Gemeentefinanciering

Financieringen voor een periode van één jaar en langer worden alleen aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak. De financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door vooral de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken om het renteresultaat te optimaliseren.

Toegestane instrumenten bij het aantrekken van financieringen zijn alleen onderhandse leningen. Er worden offertes opgevraagd bij minimaal 3 instellingen alvorens een lening wordt aangetrokken. Eén offerte wordt in ieder geval bij de NV Bank Nederlandse Gemeenten gevraagd.

De huidige leningenportefeuille bestaat uit leningen aangegaan met de NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), de Nederlandse Waterschapsbank en het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) in Heerlen. Vervroegde aflossingen komen bijna niet meer voor, omdat al geruime tijd in de leningsvoorwaarden is opgenomen dat vervroegde aflossing niet is toegestaan. Ook is en wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot tussentijdse renteaanpassing van geldleningen, maar alleen als dit financiële voordelen voor de gemeente oplevert. Natuurlijk kan ook de geldgever op moment van renteaanpassing gebruik maken van het recht om de rente aan te passen. Dit is afhankelijk van de leningsvoorwaarden. Ten aanzien van de Renterisiconorm blijven we ruim binnen de norm van bovengenoemde 20%.

Kasbeheer

De behoefte aan extra geldmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door de geldstromen op gemeentenniveau op elkaar af te stemmen. Hierbij wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie voldoende is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig worden nagekomen. Het betalingsverkeer wordt vrijwel uitsluitend elektronisch uitgevoerd bij de NV Bank Nederlandse Gemeenten.

Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en kredietlimiet op rekening-courant. Bij het uitzetten van gelden voor een periode korter dan één jaar zijn dit rekening-courant, daggeld en deposito's.

De gemeentelijke kaspositie verandert per dag. Om de saldi optimaal te beheren wordt gebruik gemaakt van het pakket voor geïntegreerde dienstverlening op het terrein van betalingsverkeer en kredietverlening van de NV Bank Nederlandse Gemeenten. De zogenoemde "Raamovereenkomst met de BNG". Op basis van dit arrangement trekt de bank voor de gemeente daggelden aan bij een schuld in rekening-courant en de bank zet voor ons zichtdeposito's uit bij een tegoed in rekening-courant. Het voordeel hiervan is dat de tarieven van daggeld en zichtdeposito's gunstiger zijn dan de tarieven voor rekening-courant.

Schatkistbankieren

De Rijksoverheid heeft op dit moment een wetwijziging in voorbereiding waarbij het bankieren van de lagere overheden met de Rijksoverheid niet meer een vrijblijvende zaak blijft. Wanneer Schatkistbankieren verplicht wordt gesteld, zullen de gemeentes hun overtollige geldmiddelen in het vervolg bij de Nederlandse Staat moeten stallen. Of dit qua rendement goed gaat uitpakken voor de gemeentes is maar de vraag, want zoals de plannen nu liggen, zal er een rente vergoed worden, gelijk aan het percentage waartegen de Rijksoverheid nu leent. Momenteel is dat in elk geval lager dan de Eonia of Euribor.

De bedoeling van de wet is om de gelden van de totale overheid zolang onder de centrale overheid te houden totdat ze besteed moeten worden voor een collectief doel. In de tussentijd is het voor de totale sector niet efficiënt dat de ene overheid over heeft, stalt bij een bank, en de andere komt tekort en leent bij de bank. Op zich een sympathieke gedachte, die op zich wel haaks staat op gedachten rond deregulering en verzelfstandiging van de lagere overheden. Verder is het maar de vraag of het voor de beleggende gemeente, provincie, GR. e.d. voordelig uit gaat pakken. Voor dit wetsvoorstel geldt, net als voor de

Wet HOF(zie hierna), dat er nog tal van, meest praktische, bezwaren zijn. Of en wanneer de invoering te verwachten valt is daarom op dit moment nog niet te zeggen.

Kasgeldlimiet

Wettelijk is er een maximum gesteld aan het bedrag van de netto vlottende schuld van gemeenten. Dit maximum wordt de kasgeldlimiet genoemd. De vlottende schuld mag deze limiet niet overschrijden.

De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar. In geld betekent dit voor 2014 een limiet van afgerond € 3.5 miljoen. De gemiddelde netto vlottende schuld blijft hier naar verwachting elk kwartaal onder, zodat aan de kasgeldlimiet wordt voldaan.

Bij een eventuele overschrijding van de kasgeldlimiet moet een vaste (=langlopende) geldlening worden aangetrokken. Wanneer de overschrijding gedurende een langere periode dan 2 kwartalen wordt verwacht, moet er een verzoek om ontheffing worden ingediend bij de toezichthouder ic. de provincie Gelderland. Bij onze liquiditeitsplanning werken we ernaar te allen tijde binnen de norm te blijven.

Het saldo van de Economisch Monetaire Unie (EMU).

Het EMU saldo is het verschil tussen de inkomsten en uitgaven van de overheid op kasbasis. Op basis van de geldende regelgeving wordt het EMU-saldo vanaf 2008 weergegeven over zowel het vorige, het lopende als het eerstvolgende begrotingsjaar. Het EMU-saldo is het saldo van de collectieve sector als het gaat om bestedingen en ontvangsten. Het is het totale begrotingstekort dan wel -overschot van alle Nederlandse overheden en de sociale fondsen. De benadering van het begrotingstekort is een andere dan in gemeenteland gebruikelijk is. Dit heeft vooral te maken met het verschil in boekhoudmethode tussen de rijks- en de gemeentelijke overheid. Het rijk hanteert het kasstelsel terwijl gemeenten verplicht zijn te werken met het stelsel van lasten en baten.

Meestal wordt het EMU-saldo weergegeven in procenten van het bruto binnenlands product (BBP). Gemeenten zijn verplicht via de begroting inzicht te geven in het EMU-saldo van het vorige jaar, het begrotingsjaar en het jaar daarna.

Jaar	EMU-saldo Brummen
2013.....	-/- € 6.197.000
2014.....	-/- € 7.234.000
2015.....	-/- € 155.000

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF)

Er is een nieuwe wet in de maak, de wet HOF. Volgens de Europese Unie mogen de lidstaten met hun begrotingstekort de 3% niet overschrijden. Dit begrotingstekort wordt berekend op basis van het kasstelsel. Dus wat wordt er ontvangen en uitgegeven. Zodra de wet Hof van kracht gaat worden, worden ontvangsten en uitgaven van gemeenten, provincies en waterschappen samengeteld en mogen deze gezamenlijk niet boven hun aandeel in het begrotingstekort uitkomen.

Gemeenten zijn echter wettelijk verplicht om bij het voeren van de administratie uit te gaan van het stelsel van baten en lasten en dreigen nu te worden afgerekend op basis van het kasstelsel, zoals de Rijksoverheid dat hanteert. In jaren waarin grote investeringen gedaan worden, komen de gemeenten daardoor in de problemen. Deze investeringen drukken bij het kasstelsel op dat ene jaar, terwijl de lasten normaliter uitgesmeerd worden over de exploitatieduur, zoals dat bij het stelsel van baten en lasten gebeurt. Vooral kleinere gemeenten ondervinden hiervan de meeste hinder, omdat de investeringen daar door de jaren heen eerder schoksgewijs zullen verlopen. Grotere gemeenten benaderen met hun activa sneller een "ideaalcomplex", waarbij de jaarlijkse uitgaven nagenoeg gelijk zijn aan de jaarlijkse baten lasten.

De wet ligt momenteel in de Eerste Kamer ter goedkeuring. Vooral van de kant van de VNG zijn er al de nodige bezwaren gemaakt tegen de invoering. De bedoeling van de wet wordt als goed omschreven, maar over de inhoud en praktische uitvoering maakt men zich ernstig zorgen.

Rente-risiconorm.

Het doel hiervan is om tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico uit hoofde van rente-aanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Indien een leningenportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld in de tijd gelijkmatig zijn verspreid. De geldleningen die zijn afgesloten ten behoeve van de gemeente hebben ren-

tepercentages die variëren van 2,74 % tot 5,86 %. De gemiddelde rente die in 2014 moet worden betaald over het totaal van de afgesloten gemeentelijke leningen bedraagt 3.97 %.(exclusief de nieuw aan te trekken lening in 2014). Ten aanzien van de toetsing aan de renterisiconorm is het zo dat we ruim binnen de norm van 20% blijven.

Financieringsbehoefte in 2014.

In 2014 verwachten wij de volgende mutaties in onze leningenportefeuille, waarbij o.a. rekening gehouden is met het investeringsniveau in 2014.

<i>Onderdeel</i>	<i>1 januari</i>	<i>Opname</i>	<i>Aflossing</i>	<i>31 december</i>
Leningen tbv. de gemeente	€ 32.383.439	5.200.000	€ 5.227.223	€ 32.356.216
Leningen tbv. ws. Eerbeek	€ 272.268		€ 136.134	€ 136.134
Lening tbv. S.W.B.	€ 428.584		€ 12140	€ 428.585
<i>Totalen</i>	€ 33.084.291	5.200.000	€ 5.375.496	€ 32.908.795

Specifieke ontwikkelingen t.a.v. investeringen.

De financiering van de projecten wordt zoveel mogelijk geïntegreerd in de bedrijfsfinanciering. Moeilijkheid hierbij is dat de doorlooptijd van de diverse projecten niet altijd even goed is te voorspellen. Bijkomend voordeel is dat de rente zich al geruime tijd op een relatief laag niveau bevindt en er op dit moment geen aanwijzingen zijn dat zich spectaculaire renteontwikkelingen zullen voordoen.

Naar verwachting zal er in 2014 voor ongeveer € 5,2 mln. tekort zijn in liquiditeiten, dat opgevangen wordt door gecontroleerd "rood" staan bij BNG, aangaan van een kasgeldlening of door het aangaan van een vaste geldlening.

Er zal op een zodanige manier gefinancierd worden, dat de leningen de financieringsbehoefte zoveel mogelijk volgen.

Algemeen

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen inzicht gegeven in de verschillende aspecten van bedrijfsvoering en de kosten die hiermee gemoeid zijn. Om beter inzichtelijk te maken hoe de kosten bedrijfsvoering zijn opgebouwd, presenteren wij de totaalkosten van de afzonderlijke onderdelen.

Financieel gezien worden de totale lasten en baten van de bedrijfsvoering van de ambtelijke organisatie doorbelast naar de diverse programma's. De formele autorisatie van deze budgetten vindt plaats via het vaststellen van het totaal van de programma's.

Om u een voorbeeld te geven, de personeelslasten zoals in deze paragraaf genoemd, worden via een urenregistratie toegerekend aan verschillende producten. Deze producten maken op hun beurt onderdeel uit van een programma. Door het vaststellen van de programma's autoriseert u daarmee indirect het personeelsbudget.

1. Personeel en organisatie**Raad**

Bij wet is vastgelegd dat een gemeente van de omvang van Brummen 19 raadsleden kent. In Brummen zijn deze 19 leden verdeeld over 4 verschillende partijen. De raad wordt bij de uitvoering van zijn taken ondersteund door een eigen ambtelijk apparaat: de griffie. De griffie bestaat uit de griffier en een ondersteunend medewerker.

College

Het college bestaat per 1 september 2013, naast de burgemeester, uit 3 wethouders, waarbij de formatie van de wethouders 2,75 fte. bedraagt.

Het college wordt bij de uitvoering van al haar taken ondersteund door de ambtelijke organisatie.

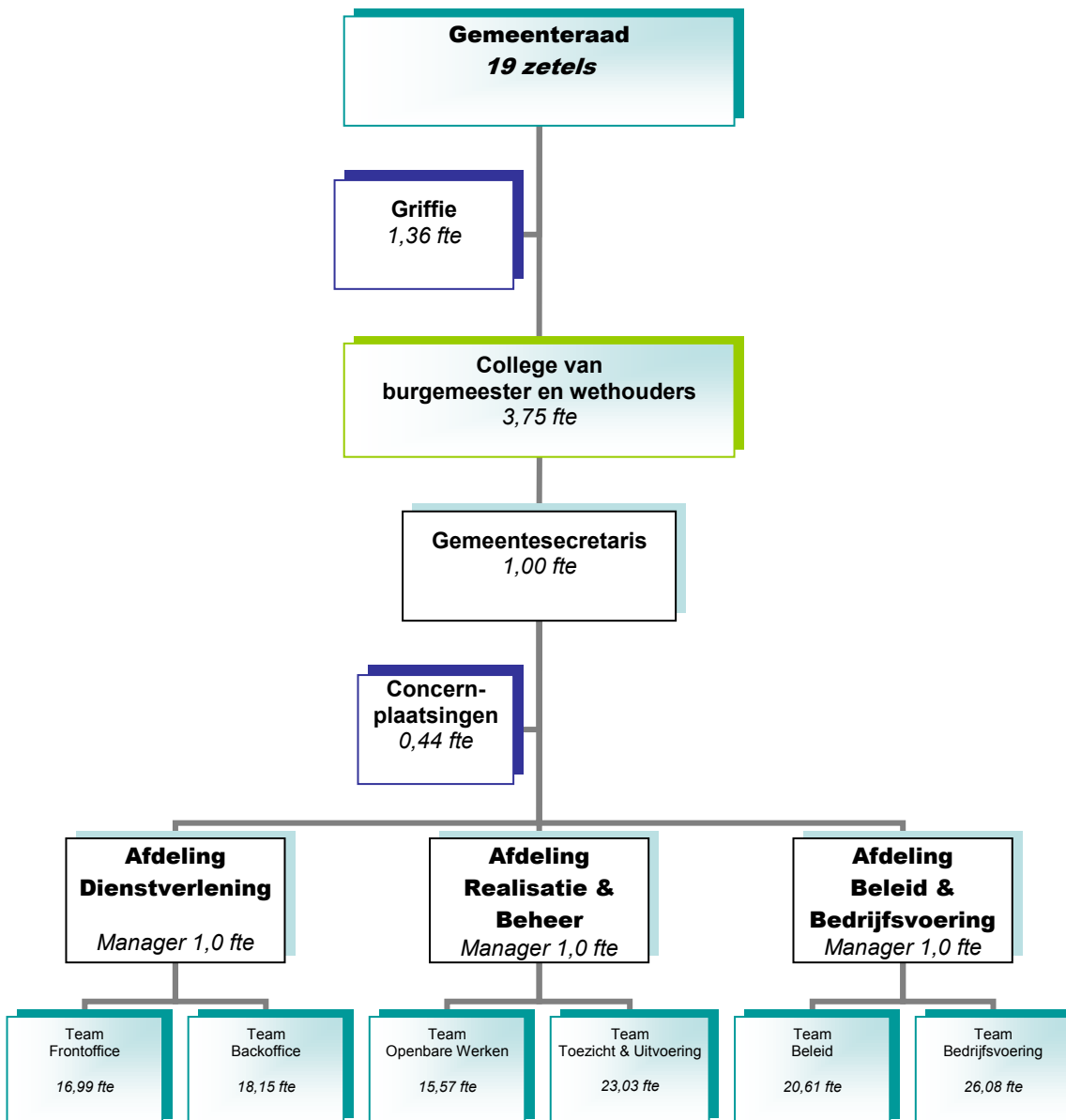
De burgemeester

De burgemeester is voorzitter van zowel de raad als van het college. Daarnaast zijn bij wet taken op het gebied van openbare orde en veiligheid specifiek bij het bestuursorgaan burgemeester neergelegd.

De ambtelijke organisatie

De ambtelijke organisatie functioneert op basis van integraal management in een platte organisatie. Hierbij worden bevoegdheden en verantwoordelijkheden zo ver mogelijk in de organisatie gemandateerd en gedelegeerd.

De inrichting en omvang van de organisatie ziet er per 1 juli 2013 als volgt uit:

De ontwikkeling van de formatie ziet er in de komende jaren als volgt uit:

Omschrijving	31.12.2011	31.12.2012	1.1.2013	1.1.2014	1.1.2015
Griffie	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36
Gemeentesecretaris	1	1	1	1	1
Ambtelijke organisatie	131,47	128,26	125,50 ¹	124,09	124,09

1) incl. overplaatsing 2,89 fte naar RUD

In de onderstaande tabel zijn de personeelslasten en overige kerncijfers over de organisatie opgenomen.

Onderdeel	Werkelijk 2012	Raming 2013	Raming 2014
Loonsom van de ambtelijke organisatie (incl griffie en secr)	€ 7.578.246	€ 7.535.740	€ 7.601.609
Aantal personeelsleden	142	148	148
Percentage mannen in dienst	50%	50%	50%
Percentage vrouwen in dienst	50%	50%	50%
Ziekteverzuimpercentage, totaal (excl zwangerschap)	3,41%	3,5%	5 %
Uitstroom	4 personen	2 personen	3 personen
Instroom	1 personen	0 personen	2 personen

Taakstelling loonsom en organisatiekosten

Als gevolg van noodzakelijk geworden bezuinigingen is voor de jaren 2011 tot en met 2014 een taakstelling op de loonsom afgesproken. Dit houdt in dat de loonsom niet geïndexeerd wordt en daarom bevroren is op het begrotingsniveau van 2010. In de jaren 2011 en 2012 is gewerkt aan het structureel terugbrengen van de formatie. Gedurende 2012 is een reductie van een kleine 6 fte gerealiseerd. Hiermee is een totale kostenreductie van € 360.000 op de loonsom gerealiseerd. Ten opzichte van de oorspronkelijk geraamde taakstelling, te weten € 214.000 in 2014, zou deze hiermee volledig ingevuld zijn. Echter, inmiddels is de begrote loonsom aanvullend gestegen als gevolg van stijgingen van de pensioenpremies en cao-stijgingen. Daarom resteerde er voor 2013 en 2014 een taakstelling van respectievelijk € 128.233 en € 110.649.

In de loop van 2013 is gekeken naar de doorontwikkeling van de organisatie en de benodigde capaciteit om de in complexiteit en hoeveelheid toenemende taken te vervullen. Dit heeft geresulteerd in het inrichtingsplan "Wij werken voor Brummen". In deze doorontwikkeling zijn gelijkwaardige werksoorten bij elkaar gepositioneerd, waardoor flexibeler inzet van medewerkers makkelijker is geworden. Ook is beoogd om de gespecialiseerde aandacht en focus voor dienstverlening en integraliteit van beleid te versterken. Dit is nodig om de steeds complexer wordende wettelijke opgaven op het terrein van digitalisering en beleidsopgaven het hoofd te bieden.

Tegelijk is ook geconstateerd dat een verdere reductie van de formatie niet verantwoord is en dat de feitelijke capaciteitsvraag voor het reguliere takenpakket hoger is dan de huidige formatie. Op 6 juni 2013 heeft het college besloten de resterende taakstelling op de loonsom voor 2013 en 2014 te laten vervallen. Ook zijn voor 2013 en 2014 incidentele middelen beschikbaar gesteld om de benodigde extra formatie van 1,91 fte tijdelijk in te vullen. Als tegenhanger is wel besloten tot een extra taakstelling op de organisatie van € 60.000 vanaf 2015.

De effecten hiervan op de begroting 2014 zijn als volgt:

Meerkosten inhuur	€ 112.690
Vervallen taakstelling loonsom	€ 110.649
Totale effecten	€ 223.339

Van Partij naar Partner

In 2012 is het organisatie ontwikkelprogramma Van partij naar partner gestart, met als doel de (interne) dienstverlening en processen beter op elkaar af te stemmen om uiteindelijk de burger beter van dienst te zijn. Om uit te kunnen groeien tot de beste gemeentelijke dienstverlener is het nodig dat de gemeente vraaggericht werkt en de interne organisatie daarop is afgestemd. In 2013 is in het al eerder genoemde inrichtingsplan "Wij werken voor Brummen" verder uitgewerkt hoe de organisatie eruit moet zien om deze doelstelling te bereiken. De nieuwe organisatiestructuur is vastgesteld, waarin medewerkers met gelijksoortig werk in 1 afdeling bij elkaar zijn ondergebracht. Ook is een managementfilosofie opgesteld en een leiderschapsprogramma gestart voor de MT leden en teamleiders om de filosofie in de praktijk handen en voeten te geven.

Voor 2014 ligt focus op de pijlers:

- Leiderschapsontwikkelingsprogramma
- Gedrag- en cultuurontwikkeling zoals beschreven in "Wij werken voor Brummen"
- Strategisch Personeelsmanagement
- Dienstverlening
- Lean

Strategisch personeelsmanagement richt zich primair op het afstemmen van de ontwikkeling van de organisatie op de ontwikkeling van medewerkers op korte en lange termijn. Daarmee wordt beoogd de flexibele inzetbaarheid van medewerkers te vergroten. De juiste man/vrouw op het juiste moment op de juiste plek.

Dienstverlening heeft als focus om de dienstverlening in de frontoffice verder te ontwikkelen. Ook wordt de ingeslagen weg voor procesoptimalisatie middels Lean voortgezet.

De overige personeelslasten zijn als volgt uit te splitsen:

Onderdeel	Werkelijk 2012	Raming 2013	Raming 2014
HRM en organisatiebeleid (o.a. secundaire arbeidsvoorwaarden, budget ziekteverzuim), excl. verzekeringen *	€ 48.000	€ 177.000	€ 167.000
Personeelsontwikkeling en mobiliteit (opleidingen, seminars etc.)	€ 157.000	€ 194.000	€ 214.000
Arbeidsomstandigheden (aanpassen werkplekken, contract Arbo-dienst, etc.)	€ 26.000	€ 49.000	€ 39.000
Organisatie (Ondernemingsraad, verbetertrajecten, juridische ondersteuning, personeelsadministratie)	€ 15.000	€ 55.000**	€ 76.000
Werving en selectie	€ 2.000	€ 10.000	€ 10.000
Totaal	€ 248.000	€ 485.000	€ 506.000

* De budgetten voor vervanging van ziek personeel en overwerk worden besteed via de afdelingskostenplaatsen, maar worden op begrotingsbasis geraamd op de kostenplaats algemene personele kosten. Dit verklaart het verschil tussen de ramingen 2013 en 2014 en de werkelijke bestedingen in 2012. In totaal gaat het hierbij in 2014 om een geraamd bedrag van ruim € 114.000.

**Het verschil tussen werkelijk 2012 en raming 2013 wordt verklaard doordat in 2012 de kosten voor personeelsadministratie niet werden meegerekend. Daarnaast was het budget voor ondernemingsraad en juridische ondersteuning niet volledig benut.

2. Informatisering & Automatisering

De organisatie wordt bij de uitvoering van de primaire, ondersteunende en sturende processen ondersteund door het taakveld Informatisering en Automatisering (I&A).

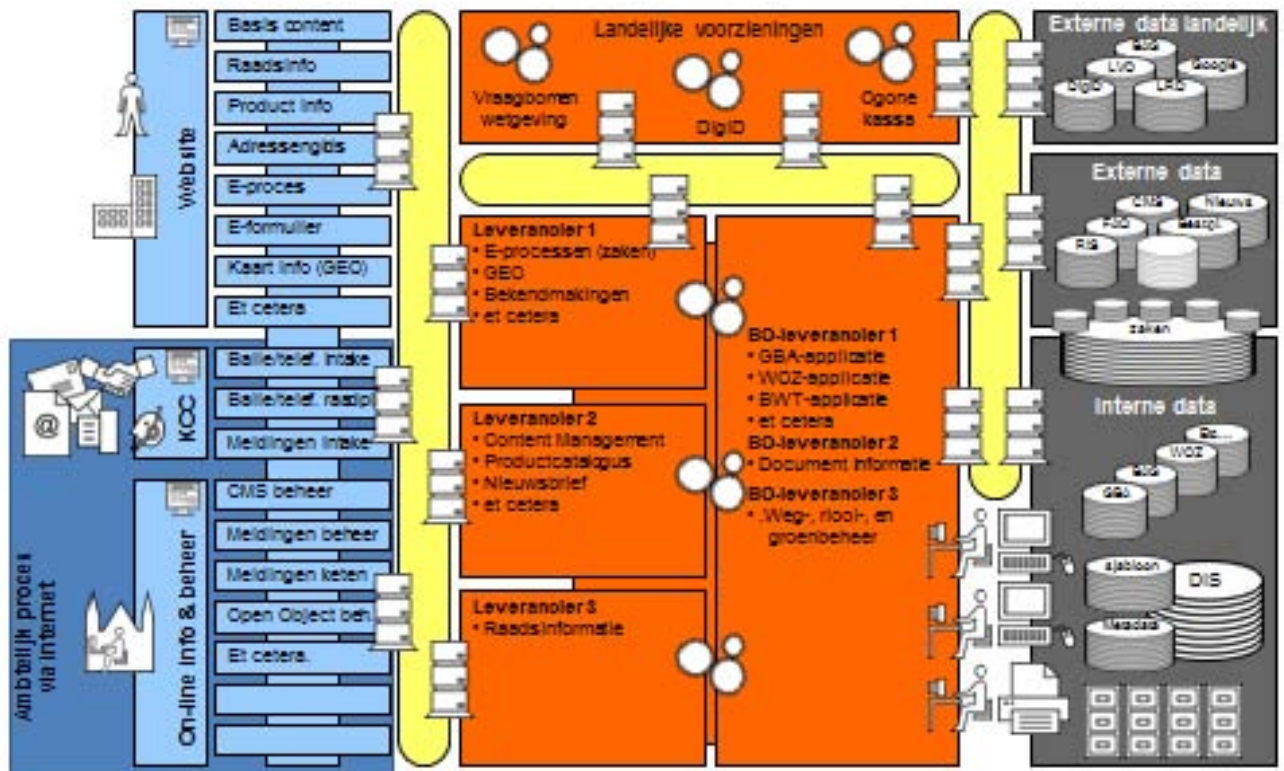
Informatisering omvat de advisering en procesmatige ondersteuning voor wat betreft het stroomlijnen van alle (gemeentelijke)informatiestromen. De **automatisering** betreft de (technische) facilitering en ondersteuning van de eindgebruikers en er preventief voor zorgen dat de geautomatiseerde hulpmiddelen (werkplek, applicaties, netwerken) functioneren conform vastgestelde afspraken met betrekking tot beschikbaarheid, continuïteit en integriteit.

Een gemeentelijk architectuur is een complexe architectuur. Niet alleen dient de gemeente te voldoen aan overheidsregels met betrekking tot verbindingen, lijnen en architectuur. Daarnaast verzorgt de gemeentelijke architectuur rond de 400 verschillende werkprocessen, elk met hun eigen vereisten en behoeften. Deze architectuur laat zich niet gemakkelijk vergelijken met een architectuur bij andere instellingen en bedrijven.

Architectuurschets gemeente Brummen

I-NUP (Nationaal Uitvoering Programma).

Het vervolg van de overheidsdigitalisering heet I-NUP. Dit programma bestaat uit een aantal zogenaamde bouwstenen, zoals onder andere digikoppeling, digimelding, digilevering, aansluiten Mijn overheid, de laatste basisregistraties, zoals de Basisregistratie Grootchalige Topografie, het Nieuw Handelsregister, de modernisering van de Gemeentelijke Basisregistratie en de Basisregistratie Topografie. Met de implementatie van deze bouwstenen voltooien we dit programma voor de digitale dienstverlening. Burgers hebben dan toegang tot hun informatie via Digi-D en kunnen via deze weg diensten afnemen van de overheid.

Hebben we in Brummen alle bouwstenen nodig? Wellicht, toch zijn wij genoodzaakt de komende jaren keuzes te maken in de uitvoering van de bouwstenen en zullen hieraan prioriteiten geven. Wel is het van belang binnen Brummen Digitaal geleverde producten hun waarde voor de burgers krijgen door toepassing van de juiste bouwstenen.

Digitalisering

De gemeentelijke organisatie ondergaat momenteel een grote slag in de digitalisering. Het algemeen postproces is in de zomer van 2013 gedigitaliseerd, in het najaar volgen de specifieke processen, zoals de WMO-dossiers. Deze digitalisering bespaart de ambtenaren in de toekomst werk, omdat in dit proces ook aan versiebeheer wordt gedaan, stukken beter te vinden zijn. Bovendien is het de voorwaarde voor de aansluiting op Mijn Overheid, een resultaatverplichting uit het I-NUP.

Papierloos

In 2014 wordt het project Papierloos Vergaderen opgeleverd, dat betekent dat de nieuw te installeren gemeenteraad, net als het College van B&W en het Managementteam, gaat vergaderen met behulp van een tabletcomputer. In 2013 is hard gewerkt aan een overgang naar een digitale organisatie en daar kunnen we nu de vruchten plukken, o.a. door het papierloos vergaderen.

Informatiebeveiliging

Jaarlijks wordt de audit op de gemeentelijke informatiebeveiliging uitgebreid. Deze audit is verplicht. De jaarlijkse kosten hiervoor zullen voorlopig stijgen. In 2013 wordt alleen geauditeerd op de beveiliging van de Digi-D processen, in de komende jaren zal de audit worden uitgebreid naar een totale beveiligingsaudit, zoals dat door het Ministerie van Binnenlandse Zaken is uitgewerkt.

Kwaliteitszorg

Kwaliteit van informatie is het goud van de organisatie. Hierop zal de komende jaren dus nog meer de nadruk komen te liggen. Kwaliteit aan de voorkant, betekent automatisch foutenreductie aan de achterkant.

Kosten van ICT

De kosten voor ICT zijn substantieel in de begroting. Kencijfers laten zien dat deze kosten de komende jaren blijven stijgen. Het zoeken naar manieren om tot minder meerkosten te komen, resulteert vooralsnog in het zoeken naar samenwerking met andere gemeenten. Dit wordt mede ondersteund door de expertise van het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten. Voorbeelden uit de praktijk laten echter zien dat samenwerking niet vanzelfsprekend tot bezuinigingen leidt. In onze zoektocht naar samenwerking gaan we uit van het principe van samenwerking met gesloten beurs, Dat wil zeggen: geen extra investering in de samenwerking, maar aansluiting op de reguliere investeringsbudgetten.

De kosten die voortkomen uit het beheer, de vervanging en ontwikkeling van de informatisering & automatisering (exclusief toegerekende uren) kunnen als volgt worden weergegeven:

Samenstelling ICT budgetten 2013-2014

Onderdeel	Raming 2013	Raming 2014	Opmerkingen
Uitwijk etc.	€ 30.000	€ 30.000	Uitwijk bij calamiteiten, brand etc.
Investerings < € 12.500	€ 30.000	€ 30.000	Hierop wordt niet afgeschreven.
Onderhoud en licenties ¹⁾	€ 337.000	€ 352.000	Centrale servers en programmatuur.
Onderhoud website	€ 10.000	€ 10.000	Vanaf 2013 meer inzet eigen personeel.
Lijnhuur	€ 43.000	€ 44.000	Glasvezel lijnhuur
Luchtfoto's	€ 10.000	€ 8.000	Jaarlijks terugkerend.
Cyclorama's	€ 0	€ 17.000	Jaarlijks terugkerend.
Incidentele kosten	€ 50.000	€ 14.000	In 2014 met name aanschaf uitwijklaptops.
Kapitaallasten, incl. Brummen Digitaal ²⁾	€ 629.000	€ 706.000	2014 incl. voorgenomen investeringen met een jaarlast van € 78.000.
Totaal	€ 1.139.000	€ 1.211.000	

1. *Onderhoud en licenties zijn grofweg onder te verdelen in server- en storagelicensies a € 162.000 en € 190.000 aan overige softwarelicenties.*
2. *De kapitaallasten voor Brummen Digitaal nemen de komende jaren af en vervallen in het reguliere onderhoud.*

Digitalisering en voldoen aan de, steeds wijzigende, wettelijke ontwikkelingen vraagt om investeringen. Door tegelijkertijd het ICT-landschap steeds verder te vereenvoudigen, slimme oplossingen te zoeken (steeds meer in samenwerking met anderen), sturen we er op de structurele kosten te verlagen. Voor 2013 worden hiermee de ict-kosten vrijwel gestabiliseerd. De meerjarenbegroting laat in de komende jaren een daling in de kapitaallasten zien. Door de invoering van andere verrekenmodellen in de markt en het vervallen van de licentiekosten uit Brummen Digitaal in de reguliere exploitatie, voorzien we dat de kosten voor onderhoud en licenties voorlopig een stijging zal laten zien. Hier staat vanzelfsprekend tegenover dat de kapitaallasten naar verwachting zullen afnemen. In 2015 is er nog een relatief kleine stij-

ging te zien met € 20.000 vanwege vervangingsinvesteringen. Vanaf 2016 zet vervolgens een daling in met € 53.000, gevolgd door een verdere daling in 2017 met € 228.000.

Benchmark ICT kosten Nederlandse Gemeenten

Uit de ICT Benchmark 2013 komen een aantal opvallende zaken naar voren, namelijk:

1. Dat de ICT kosten per inwoner van Brummen lager zijn dan het landelijk gemiddelde, namelijk 8,7%.
2. Deze kosten per medewerker en ICT werkplek vallen wat hoger uit t.o.v. het landelijk gemiddelde rond de 5%. Dit afwijking naar boven is verklaarbaar uit het feit dat de ICT-kosten van de Sociale Dienst, uitgevoerd door de gemeente Apeldoorn, maar het aantal werkplekken en aantal medewerkers niet zijn meegerekend in de cijfers. Deze laatste twee getallen zijn bij ons niet bekend.
3. De personele kosten van de gemeente Brummen liggen licht boven de gemiddelden. Dit valt te verklaren uit het feit dat er in Brummen gekozen is voor een gecentraliseerd systeem van beheer.
4. Door de consequente keuze voor de ICT-architectuur met terminal servers en thin clients, zijn de beheerkosten op servers en storage in verhouding bijzonder laag.

3. Huisvesting

Her/verbouw gemeentehuis

Dit project (renovatie van het interieur v/d villa en vervanging van de overige bouwdelen) is in 2013 conform planning en binnen het budget opgeleverd. Gedurende een jaar (4 seizoenen) zullen de technische en klimaat installaties worden geoptimaliseerd. In het eerste kwartaal van 2014 staat de risico inventarisatie en evaluatie (RI&E) gepland. Deze inventarisatie wordt gelijktijdig uitgevoerd met het medewerkers tevredenheid onderzoek. Zo wordt zowel Arbo technisch/inhoudelijk risico's geïnventariseerd als de belevingswaarde van het gebruik van het gebouw getoetst.

Gemeentewerf

Eind 2013 is dit project (samenvoeging van twee gemeentewerven en inrichten van een dependance) binnen het beschikbare budget afgerond. De nog te bouwen zoutloods op de dependance aan de Arnhemsestraat is als gevolg van een bezuinigingsmaatregel uitgesteld tot 2017. Tot die tijd blijft de zoutopslag in Eerbeek in gebruik. Voor de investering is een bedrag ad € 170.000 opgenomen in de begroting.

De huidige lasten van de huisvesting kunnen uitgesplitst worden in:

Onderdeel	Werkelijk 2012	Raming 2013	Raming 2014
Huisvesting bestuursdienst en dependance, inclusief villa (o.a. onderhoudskosten, kapitaallasten van investeringen, elektra/gas/water, schoonmaakkosten)	€ 695.000	€ 743.000*	€ 581.000
Werkplaatsen buitendienst (o.a. onderhoudskosten, kapitaallasten van investeringen, elektra/gas/water, schoonmaakkosten)	€ 96.000	€ 177.000	€ 187.000
Totaal	€ 791.000	€ 920.000	€ 768.000

* in 2013 inclusief incidentele kosten sloop en afboeken boekwaarde gemeentehuis voor een totaal bedrag van € 298.000.

4. Overige kosten personeel en organisatie

Naast de drie grotere kostenposten is er nog een aantal andere activiteiten en middelen die ten dienste staan aan de organisatie. Hiervan is de uitsplitsing als volgt:

Onderdeel	Werkelijk 2012	Raming 2013	Raming 2014
Ingebruikgeving huisvesting (o.a. meubilair, kantoor machines, inventaris, consumptievoorzieningen, etc.)	€ 72.000	€ 130.000	€ 112.000
Overige kantoorbepoedigdheden (Abonnementen,	€ 147.000	€ 171.000	€ 158.000

portokosten, telefoonkosten, etc.)			
Verzekeringen en waterschapslasten	€ 128.000	€ 142.000	€ 134.000
Totaal	€ 347.000	€ 443.000	€ 404.000

5. Planning & Control cyclus

Aan de raad worden verschillende instrumenten aangeboden waarmee zij in staat wordt gesteld haar sturende en controlerende taak uit te voeren. Via onder andere de kadernota en de programmabegroting kan zij periodiek beleidsinhoudelijke en financiële beleidsafwegingen op hoofdlijnen maken.

Van het college wordt verantwoording gevraagd over de uitvoering van het vastgestelde beleid via de bestuursrapportages en de jaarstukken.

Interne monitoring van de bedrijfsvoering vindt plaats via evaluaties en controles. Hierbij worden onder andere de uitkomsten van de onderzoeken door de rekenkamercommissie betrokken.

In 2014 wordt een verder vervolg gegeven aan de ingezette vereenvoudiging en aanpassing van de P&C-cyclus. Dit betreft enerzijds een inhoudelijke verbetering, waardoor de verschillende producten (begroting, jaarverslag, bestuursrapportage) beter aansluiten op de verwachtingen van de doelgroep. Anderzijds wordt ook het proces, de manier waarop de producten tot stand komen, geoptimaliseerd. Hierbij kan o.a. gedacht worden aan het vervroegen van de behandeling van de jaarstukken 2013 in de raadsvergadering van april (was jaarlijks juni).

6. Rechtmatigheid

Ook de gemeente Brummen dient rechtmatig te handelen en hierover verantwoording af te leggen.

Rechtmatigheid houdt in het handelen in overeenstemming met wet- en regelgeving, waaronder ook begrepen zijn de gemeentelijke verordeningen, raads- en collegebesluiten.

Voor de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen (die handelingen waaruit financiële gevolgen ontstaan die als baten, lasten en/of balansmutaties in de jaarrekening dienen te worden verantwoord) is sprake als in de bedrijfsvoering wordt voldaan aan de wettelijke eisen en interne regelgeving. De handelingen moeten gebeuren volgens de regels die gelden.

Om hier invulling aan te geven worden verordeningen die nieuw gemaakt dan wel geactualiseerd zijn intern getoetst op rechtmatigheidsaspecten. Dit kan onder andere inhouden dat te gedetailleerde bepalingen worden geschrapt en dat de handhaafbaarheid wordt getoetst.

Tevens worden interne controles uitgevoerd om invulling te geven aan het planning en control proces. Binnen deze interne controles wordt expliciet aandacht geschonken aan rechtmatigheidsaspecten. Hierbij zal ook aandacht geschonken worden aan misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O). Onderwerpen die hierbij in ieder geval aan de orde komen zijn inkoop en aanbesteding, verstrekte subsidies, WWB en WMO. Indien nodig zullen procesbeschrijvingen worden aangepast.

Jaarlijks wordt een controleprotocol gemaakt waarin onder meer is aangegeven met welke diepgang en op welke (rechtmatigheids)aspecten de accountant haar werkzaamheden zal uitvoeren.

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de mate van de financiële betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden, waarin onze gemeente deelneemt en verder een bepaalde bestuurlijke invloed kan uitoefenen.

In de begrotingsvoorschriften 2004 (BBV) wordt hiervoor het begrip “verbonden partijen” gehanteerd. Hieronder wordt verstaan het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen om daarmee het publieke belang te behartigen.

De voorschriften 2004 geven aan dat in de begroting in een aparte paragraaf tenminste aandacht moet worden geschonken aan de visie, welke onze gemeente heeft op de verbonden partijen in relatie tot de uitvoering van de gemeentelijke doelstellingen. Wat willen we met deze partijen? Hoe past de uitvoering van de taken binnen onze gemeentelijke programma’s? Hoe dragen zij bij aan het uitvoeren van het door gemeente gewenste beleid? Ook moeten de beleidsvoornemens van de partijen zelf aan de orde komen.

De begrotingsvoorschriften definieerden een verbonden partij als een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk *en* een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij via een vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat aan de verbonden partij ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is, of het bedrag waarvoor de gemeente aansprakelijk is als de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet kan nakomen.

De huidige aantallen verbonden partijen is conform Paragraaf F bij de programmabegroting 2013. De benaming van de gezondheidsdienst “Gelre IJssel” is veranderd in “Noord en Oost Gelderland”.

Het rapport van de rekenkamer van 2013 over het informatieniveau met betrekking tot het werkvoorzieningsschap Delta is aanleiding om vanaf de programmabegroting 2014 in de Paragraaf F bij de genoemde verbonden partijen aanvullende toelichting te geven met betrekking tot mogelijke risico’s. Bij elke verbonden partij zal dit bij het onderdeel “ontwikkelingen” beschreven worden.

De verbonden partijen van onze gemeente

Uitgaande van de definitie van verbonden partijen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) heeft onze gemeente de volgende verbonden partijen:

I – Deelname in vennootschappen;

1. Bank Nederlandse Gemeenten;
2. Vereniging Nederlandse Gemeenten;
3. Berkel Milieu;
4. Waterbedrijf Vitens;
5. NUON/Vattenfalls;
6. VAM/ESSENT/RWE.

II – Deelname in gemeenschappelijke regelingen

- 7a Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG);
- 7b Brandweer cluster IJsselstreek
- 8. Regio Stedendriehoek;
- 9. Sociaal Werkvoorzieningsschap Regio Zutphen;
- 10. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Noord en Oost Gelderland;
- 11. Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ).

III – Overige samenwerkingsvormen

- 12. Regionaal Archief Zutphen;
- 13. Regiotaxi Gelderse Vallei;
- 14. Stichting Archipel;
- 15. PPS constructie Lombok II Eerbeek;
- 16. RGV Holding B.V. (voormalig Recreatiegemeenschap Veluwe);
- 17. Samenwerkingsovereenkomst (SOK) in kader centrumplan Eerbeek.

Informatie per verbonden partij

1. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), opgericht in 1914 en gevestigd in Den Haag, is de bank van de overheid en voor het maatschappelijk belang. De BNG voorziet in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening en biedt zo toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. Volgens de statuten is de BNG 'bankier ten dienste van overheden', zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen, politieregio's en met overheden verbonden instellingen en bedrijven op het terrein van volkshuisvesting, openbaar nut, onderwijs en gezondheidszorg. De missie en de strategie van de BNG zijn vertaald in de volgende strategische doelstellingen:

- a. Behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en semi-publieke domein.
- b. Behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders.

Voorwaardenscheppend hiervoor zijn het handhaven van de excellente kredietwaardigheid, het behoud van een scherpe inkooppositie en het realiseren van klantenpartnerschap op een zo effectief en efficiënt mogelijk wijze.

Brummen heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op aandelen die de gemeente in bezit heeft.

Het financiële belang

De gemeente bezit 702 aandelen van € 2,50 per stuk, wat een waarde van € 1.755 vertegenwoordigt. Dit aantal is 0,00144% van het totaal aantal aandelen dat de BNG heeft uitgegeven. In de begroting 2014 wordt met een dividend uitkering rekening gehouden van € 1.000 (in 2012 was dit nog € 6.447 en in 2013 € 1.682). De terugloop van het dividend past binnen de berichten van teruglopende winstgevendheid. In 2012 is de daadwerkelijke ontvangst over het boekjaar 2011 van de BNG € 807. Gezien het geringe financiële belang, zowel nominaal als in aandeel, wordt informatie over hoogte van het Eigen Vermogen van de BNG in paragraaf F van de gemeente Brummen niet nodig geacht.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Gelet op de manier waarop de BNG opereert is er voor de gemeente Brummen als aandeelhouder geen reden het beleid aan te passen.

Ontwikkelingen

In het algemeen speelt de crisis op de financiële markten een grote rol bij de mogelijkheden van de BNG. Ook het voornemen van het rijk om de gemeenten te verplichten om overtollige liquiditeit bij het rijk onder te brengen kan beperkend werken op de (bedrijfsmatige) mogelijkheden van de BNG. Doordat het financiële belang als zeer gering is aan te merken is het aspect risico's ook als zeer beperkt aan te merken.

2. Vereniging Nederlandse Gemeenten

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Belangenbehartiging van alle gemeenten bij andere overheden. Tweede Kamer, Kabinet en maatschappelijke organisaties zijn belangrijke gesprekspartners. Dienstverlening: advisering aan alle leden over actuele ontwikkelingen (pro actief) en advisering aan individuele leden (op verzoek). De platformfunctie wordt uitgeoefend via de VNG-commissies, Provinciale afdelingen, congressen, studiedagen en ledenraadplegingen.

Vanuit de VNG wordt regelmatig overlegd met besluitvoorbereiders van departementen en provincies. Zo vindt in een vroeg stadium beïnvloeding, in voor gemeenten gunstige zin, van wet- en regelgeving plaats. Deze belangenbehartiging zet zich voort in het gehele proces van besluitvorming bij de rijksoverheid en provincies. De VNG initieert bestuurlijk overleg waarbij een delegatie van VNG-bestuurders en directieleden onderhandelt namens de gemeenten met ministers en staatssecretarissen. De VNG-belangenbehartiging richt zich ook op Tweede en Eerste Kamer en belangrijke maatschappelijke organisaties. De soms tegenstrijdige belangen van grote en kleine gemeenten en de rol van de VNG daarbij is regelmatig punt van aandacht binnen de VNG.

Het financiële belang

De bijdrage van onze gemeente wordt in 2014 geraamd op € 28.564, met daarnaast een bijdrage aan de VNG, afdeling Gelderland van € 1.050. De definitieve hoogte van de financiële bijdrage (contributie) wordt in de Buitengewone Algemene Leden Vergadering door de leden van de VNG bepaald. Het Eigen Vermogen van het VNG bedroeg per 31.12.2012 bijna 59 miljoen euro.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Het belang van de rol van de VNG neemt toe naarmate er meer taken naar de gemeenten overgeheveld worden. De behartiging van de belangen van de gemeenten bij het betaalbaar houden van de overgedragen taken is in 2011 heel zichtbaar geworden via het gedeeltelijk afwijzen door de VNG van het beoogde bestuursakkoord met het rijk. De belangenbehartiging door de VNG is duidelijk aanwezig bij de voorgenomen evaluatie van de grondslagen van de verdeling van de rijksmiddelen via het gemeentefonds. De effecten van deze evaluatie zullen naar huidig inzicht vanaf 2015 van invloed zijn op de verdeling van het gemeentefonds.

Ontwikkelingen

Geen verdere ontwikkelingen dan wat onder beleidsvoornemens vermeld staat. Qua financieel risico is er geen direct risico. Het in de ogen van Brummen niet voldoende behartigen van de belangen van kleine gemeenten zou wel op termijn schade kunnen opleveren.

3. Berkel Milieu

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Berkel Milieu NV verzorgt de inzameling en verwerking van al het huishoudelijk afval voor de gemeenten Brummen, Bronckhorst, Doesburg, Lochem en Zutphen.

Niet alleen de lediging van groene en grijze containers, maar ook de inzameling en verwerking van onder meer papier, glas, chemisch afval, snoeiafval, kunststoffen en grof huishoudelijk afval. Sinds december 2009 worden de kunststoffen gescheiden ingezameld.

Verder houdt Berkel Milieu NV zich ook actief bezig met ongediertebestrijding en beheert de afvalbrengpunten in o.a. Brummen.

Het financiële belang

De gemeente is aandeelhouder van Berkel Milieu. De deelname van de gemeente in de vennootschap is gebaseerd op het aantal huisaansluitingen in onze gemeente waar Berkel Milieu huishoudelijk afval inzamelt. Per 100 huisaansluitingen heeft de gemeente recht op 1 aandeel. De gemeente heeft per eind 2012 82 aandelen in bezit met een tegenwaarde van afgerond € 37.210.

Op basis van een jaarlijkse dienstverleningsovereenkomst wordt de hoogte van de bijdrage van onze gemeente bepaald. In 2014 gaat het daarbij om een bedrag van afgerond € 1.444.000. Dit bedrag is € 50.000 lager dan in 2013. Het Eigen Vermogen per 31.12.2012 bedraagt € 3.562.000.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

De gemeente staat positief tegenover het samengaan van Berkel Milieu N.V. met Circulus B.V., zoals bij ontwikkelingen wordt aangegeven.

Ontwikkelingen

Er is een concreet proces op gang gekomen die er toe moet leiden dat Berkel Milieu N.V. met Circulus B.V. opgaat in een nieuwe vennootschap. Financieel zal dit naar verwachting gepaard gaan met een eenmalige verzilvering van een stille reserve binnen Berkel. Brummen gaat hierbij uit van een eenmalig voordeel ad € 533.000, welk bedrag al in het overzicht Reserves en Voorzieningen (bijlage 3 bij de programmabegroting 2014-2017) is verwerkt. Qua risico, uitgaande van een gelijke soort bedrijfsvoering als bij Berkel Milieu, zal er niets veranderen. Mocht de bedrijfsvoering in de loop van de tijd verslechteren, dan zal dit tot hogere kostprijzen leiden. De gemeente zal dit dan in eerste instantie opvangen door het laten stijgen van de het tarief van de afvalstoffenheffing. Dit binnen het bestaande uitgangspunt van 100% kostendekkendheid.

4. Waterbedrijf Vitens

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De vennootschap heeft ten doel de uitoefening van een publiek (drink)waterbedrijf, daaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water en het verrichten van alles wat met de publieke waterwinning verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn in de ruime zin van het woord.

Het financiële belang

Tot en met 2005 was de gemeente aandeelhouder via het in bezit hebben van zowel gewone- als preferente aandelen. Op 26 januari 2006 besloot de gemeenteraad de preferente aandelen aan het waterbedrijf te verkopen voor een bedrag van € 1.432.200. Om de aankoop te financieren heeft Vitens op hetzelfde moment een zogenaamde "achtergestelde" lening van de gemeente ontvangen. Deze lening, die in een tijdsbestek van 15 jaar wordt afgelost, levert in 2014 een geraamde rentebaten op van € 42.011, wat neer komt op bijna 5,5% van de nog uitstaande hoofdsom van € 763.840. De aard van verbondenheid brengt met zich mee dat informatie van het eigen Vermogen van Vitens per eind 2012 niet hier hoeft te worden vermeld.

Na de verkoop van de preferente aandelen heeft de gemeente alleen nog 21.364 "gewone" aandelen in bezit. Het jaarlijkse dividend wordt op € 57.000 geraamd. Dit bedrag ligt in de lijn van de werkelijke ontvangst aan dividend vanaf 2008.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidsvoornemens.

Ontwikkelingen

Geen specifieke ontwikkelingen. Het bedrag aan dividend is in 2012 voor het eerst onder de geraamde € 57.000. Het risico bestaat dat dit opnieuw kan gebeuren. De werkelijke opbrengst over 2012 was afgerond € 8.000 lager dan geraamd. Ook op de rente opbrengst rust een risico. Het al jaren gehanteerde niveau van 5,5% was in 2012 in werkelijkheid 4,2%. Wordt 2014 conform 2012 dan zal dit afgerond € 10.000 minder renteopbrengst betekenen dan geraamd. Elke daadwerkelijke aflossing van ruim € 95.000 per jaar verkleint het risico dat aan een achtergestelde lening zit. Bij een faillissement zal de uitbetaling van het dan nog uitstaande bedrag aan lening de minste kans van slagen hebben.

5. NUON/Vattenfall

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De verbondenheid met de NUON beperkt zich tot een achtergestelde lening waarover Brummen een jaarlijkse rente ontvangt van € 84.666.

Het financiële belang

De jaarlijkse renteopbrengst is het resultaat van een vaste 10% over de uitstaande belegging van afgerond € 846.660. De aard van de verbondenheid brengt met zich mee dat informatie over de hoogte van het Eigen Vermogen van Vattenfalls/NUON per eind 2012 niet hier hoeft te worden vermeld.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifiek beleid geformuleerd.

Ontwikkelingen

Geen. Risico op het (deels) niet uitbetalen van rente wordt als klein beschouwd. In 2013 is wel bekend geworden dat de waarde van NUON fors is terug gelopen. Het rentepercentage van 10% kan als ongekend hoog kan worden beschouwd. Het feit dat er van aflossing op de uitstaande lening geen sprake is, betekent bij een faillissement wel dat terugbetaling een geringe kans van slagen heeft. Ook zal er dan geen sprake meer zijn van rentebetalingen.

6. VAM/ESSENT/RWE

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De gemeenten in de Regio Stedendriehoek hebben in het verleden bijgedragen aan het kapitaalfonds , waaruit de VAMIJ C.V. gefinancierd is. DE VAMIJ is later opgegaan in ESSENT. De afspraak is gemaakt dat de gemeenten de bijdragen in 2016 terugkrijgen, waarbij rekening is gehouden met compensatie voor geleden renteverlies. Het aan Brummen uit te betalen bedrag komt daarmee op € 172.938.

Het financiële belang

Het financiële belang van Brummen is eenmalig en wordt conform afspraak in 2016 beëindigd door de terugbetaling van de eerder genoemde € 172.938. Dit bedrag zal, via het rekening resultaat 2016, leiden tot een eenmalige bate die dan toegevoegd zal worden aan de Algemene Vrije Reserve van Brummen. De aard van de verbondenheid brengt met zich mee dat informatie over de hoogte van het Eigen Vermogen van RWE/Essent per eind 2012 niet hier hoeft te worden vermeld.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidsvoornemens.

Ontwikkelingen

Geen. Risico op het (deels) niet uitbetalen van het Brummen toekomstige bedrag wordt als zeer klein beschouwd.

7a. Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Op grond van de bepalingen in de Brandweerwet 1985 is de regio belast met de regionale (verlengd lokale) brandweertaken. Hieraan wordt invulling gegeven door de samenwerking van verschillende diensten en besturen. Er wordt samengewerkt op het gebied van:

- brandweezorg;
- rampenbestrijding en crisisbeheersing;
- geneeskundige hulpverlening bij rampen;
- handhaving van openbare orde en veiligheid.

Het financiële belang

De gemeentelijke bijdrage aan de regio, inclusief de GHOR, is afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. De bijdrage 2014 staat geraamd voor € 161.736 (2013: € 170.389, 2012 € 201.870). Eigen Vermogen: € 4.593.000 afgerond per 31.12.2012.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidsvoornemens. Zie ook navolgend punt 7b.

Ontwikkelingen

De vorming van brandweerclusters moet in principe budgettair neutraal verlopen. Om dit mogelijk te maken zal, indien nodig, ook naar het de bijdragen vanuit de clusters aan de VNOG gekeken worden. Een eventuele verlaagde inkomst voor de VNOG zal dan binnen de VNOG tot lagere kosten moeten leiden. Buiten normale bedrijfsvoering risico's zijn er geen specifieke risico's te benoemen.

7b Brandweercluster IJsselstreek

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Sinds half 2010 is de brandweezorg voor de gemeenten Brummen, Lochem en Zutphen bij de cluster IJsselstreek neergelegd.

Het financiële belang.

In de begroting 2014 van Brummen is rekening gehouden met een bijdrage van € 492.167. Dit is nog exclusief het bedrag dat voor het materieel aan de cluster overgedragen gaat worden. De beoogde overdrachtsdatum hiervoor is 1 januari 2014. De overdracht van het materieel zal gepaard gaan met een eenmalige vergoeding van de boekwaarden per 1 januari 2014. Dit zal in 2014 leiden tot een eenmalige bate voor Brummen van circa € 840.000, die dan gebruikt wordt als dekking van de eenmalige last van afboeking ineens van de restboekwaarden. Voor Eigen vermogen: zie onderdeel 7a.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Na bovengenoemde overdracht van het materieel is de gemeente zelf alleen nog verantwoordelijk voor de huisvesting. Mocht in de toekomst ook overdracht van de huisvesting worden overwogen, dan zal dit met de groots mogelijke zorgvuldigheid moeten gebeuren.

Het beleid is erop gericht om de nieuwe cluster zo optimaal mogelijk voorbereid te hebben op de huidige taken en de onvermijdelijke incidentele situaties. Ook moet de cluster veranderingen die mogelijk vanuit rijksniveau komen moeten kunnen oppakken. Daarbij is kostenbewustzijn van groot belang. Het cluster gaat voor kwaliteitsverbetering tegen maximaal dezelfde kosten ten tijde van de gemeentelijke brandweer.

Ontwikkelingen

Zie beleidsvoornemens.

8.Regio Stedendriehoek

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De Stedendriehoek coördineert, faciliteert en communiceert de samenwerking tussen de gemeenten binnen de Stedendriehoek. Daarnaast biedt ze ambtelijke ondersteuning aan de Regioraad en Dagelijks Bestuur van de regio. Het bureau heeft tevens communicatielijnen op alle niveaus tussen bestuurders, uitvoerders en bevolking. Vanuit deze taken is Bureau Stedendriehoek verantwoordelijk voor diverse publicaties zoals het Jaarverslag Stedendriehoek en de Agenda Stedendriehoek.

De Stedendriehoek heeft een beperkt aantal vaste formatieplaatsen voor communicatie, lobby, Europese subsidies en bestuur ondersteuning. Andere inhoudelijke activiteiten ten behoeve van de Stedendriehoek worden verricht door gedetacheerde medewerkers uit de deelnemende gemeenten.

Het financiële belang

De gemeentelijke bijdrage aan de regio is afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. Voor 2014 is een bijdrage geraamd van € 41.567. Daarnaast is er voor 'Stedendriehoek onderneemt' een budget beschikbaar ad € 18.000 en voor de Strategische Board € 5.000. Het Eigen Vermogen per 31.12.2012 bedroeg € 169.000.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

De Stedendriehoek gaat voor maximale effecten van het benutten van efficiency door samenwerking binnen de regio.

Ontwikkelingen

Met de voorstellen van de nieuwe agenda verandert ook de rol van de Stedendriehoek van "Partij naar Partner", met daarbij meer focus op minder thema's.

9. Gemeenschappelijke Regeling Delta

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De gemeenschappelijke regeling Delta geeft uitvoering aan de Wet Sociale Werkvoorziening in opdracht van de gemeenten Bronckhorst, Brummen, Lochem, Voorst en Zutphen. Er wordt werk geboden aan zo'n 1.000 medewerkers met een arbeidsbeperking van verstandelijke, lichamelijke of psychische aard.

Het financiële belang

Het financieel beleid van Delta is gericht op een zo sluitend mogelijke exploitatie zonder een bijdrage van de deelnemende gemeenten. Bedrijfseconomische risico's moeten worden afgedekt zijn door adequate reserves en voorzieningen.

De bijdrage van de deelnemende gemeenten bestaat voorlopig uit een bijdrage in de bestuurskosten. Het aandeel van Brummen hierin bedraagt € 10.300. Daarnaast sluizen de gemeenten sinds 2008 de ontvangen rijksbijdrage voor de werkvoorziening volledig door naar Delta. In 2014 gaat het naar verwachting om een bedrag van circa € 2.350.000. Zie ook het onderdeel ontwikkelingen. Het Eigen vermogen per 31.12.2012 bedraagt € 4.773.000.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

De koers "zo regulier mogelijk, aangepast waar nodig" uit 2009 en integraal onderdeel van het "herstructureringsplan GR Delta" wordt, gelijk het herstructureringsplan, onverkort voortgezet.

In de voorbereiding op de invoering van de Participatiewet wordt onderzocht welke rol en taak de Delta krijgt voor Brummen in de uitvoering van de dienstverlening aan mensen met een arbeidsbeperking. Binnen het bestuur van Delta stemmen de 5 deelnemende gemeenten hun visie en voornemens af.

Ontwikkelingen

De nieuwe invoeringsdatum van de reeds eerder aangekondigde Participatiewet is 01 januari 2015. De Participatiewet zal het wettelijk kader bevatten waarbinnen gemeenten beleid kunnen maken en uitvoeren gericht op participatie. Uitgangspunt van de Participatiewet is om bestaande regelingen voor mensen met arbeidsvermogen die zijn aangewezen op ondersteuning, op te nemen in één regeling.

Op 11 april 2013 hebben kabinet en sociale partners afspraken gemaakt middels het Sociaal Akkoord over de volle breedte van het arbeidsmarktbeleid. Het kabinet en sociale partners hebben ook afspraken gemaakt over de Participatiewet, over banen voor mensen met een arbeidsbeperking en een quotum voor werkgevers.

Het kabinet, de sociale partners en de gemeenten zullen met elkaar in de komende tijd de afspraken uit het Sociaal Akkoord gaan uitwerken. Duidelijk is dat nieuwe instroom in de Wsw per 01.01.2015 zal stoppen. Huidige sw-medewerkers binnen Delta behouden al hun rechten, inclusief CAO-loon.

Doordat de rechten van de huidige Sw-medewerkers onverkort in stand blijven en het Rijk de bezuinigingen op de sociale werkvoorziening doorzet zal de GR Delta ook in de toekomst een negatief exploitatieresultaat behalen. Door middel van het uitvoeren van het "herstructureringsplan GR Delta" wordt het maximale gedaan om de tekorten te beperken. Het beeld is nu dat tot 2017 negatieve exploitatieresultaten ten laste kunnen worden gebracht van het eigen vermogen en er geen gemeentelijke bijdrage nodig is. Daarna zullen de gemeenten negatieve exploitaties moeten gaan afdekken. Het aandeel hierin van Brummen zou op basis van huidige situaties kunnen oplopen naar circa € 200.000 per jaar.

10. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Noord en Oost Gelderland.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

GGD Noord en Oost Gelderland is per 1.1.2013 de nieuwe naam voor de GGD Gelre-IJssel, die sinds 1 januari 2005 een samenvoeging is van de GGD Achterhoek en de GGD Regio Stedendriehoek. Later zijn de Noord-West Veluwe gemeenten toegetreden. Weer later is Deventer uitgetreden en zijn Heerde en Hattem toegetreden. GGD Noord en Oost Gelderland stelt zich tot doel het bevorderen en beschermen van de gezondheid van de bevolking van de regio, met speciale aandacht voor jeugd en risicogroe-

pen. De GGD voert de Wet Publieke Gezondheid (WPG) uit. Zij wil zich profileren als een herkenbare en laagdrempelige organisatie en als een leverancier van betrouwbare en vakkundige zorg aan haar klanten.

Het financiële belang

De bijdrage van Brummen bedraagt in 2014 € 289.028. Dit betreft de bijdrage voor de kosten die conform afspraak via een bijdrage per inwoner over de deelnemende gemeenten verdeeld worden. Daarnaast heeft de GGD nog producten die op basis van afname met de vragende gemeenten worden afgerekend. Voor Brummen betreft dit laatste vooral de kosten voor toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang en peuterspeelwerk. Het eigen vermogen per 31.12.2012 is afgerond € 3.463.000. Dit is hoger dan het noodzakelijk te achten bedrag aan weerstandcapaciteit ad € 1.474.000.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Buiten blijvende kostenbewustheid geen specifieke. De GGD heeft de bezuinigingstaakstelling voortvarend opgepakt via zogenoemde groene en rode bezuinigingsvoorstellen. De groene zijn allen overgenomen en ook enkele van de rode voorstellen zijn gerealiseerd. De GGD blijft wel uitgaan van een jaarlijkse indexering van de gemeentelijke bijdrage. Op dit punt zal de door Brummen ingeboekte besparing op de kosten GGD op termijn weer weglekken.

Ontwikkelingen

Qua externe beleidsontwikkelingen zullen de beoogde decentralisaties op de terreinen van de AWBZ en van de Jeugdzorg van groot belang zijn voor de GGD. Zo is de discussie op gang gekomen of het onderdeel Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar (nu Verian) en 4-23 jaar (nu GGD) moet worden samengevoegd ten behoeve van de integrale JGZ. Deze discussie loopt nog. Van de GGD wordt een maximaal flexibele houding gevraagd in de komende tijd. Het risico bestaat dat ontwikkelingen druk zetten op de huidige financiële positie van de GGD.

11. Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ).

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Binnen de oprichting van de regionale uitvoeringsdienst (RUD) maakt Brummen deel uit van de omgevingsdienst Veluwe/IJssel (OVIJ). De OVIJ is ingesteld voor de behartiging van de belangen van de deelnemers op het punt van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt ook verstaan, het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

Het financiële belang

In de begroting van 2014 is een netto bedrag ad € 266.717 opgenomen voor bijdrage voor OVIJ. Met de hoogte van de bijdrage is rekening gehouden met de vereveningsbijdrage van de 'gastheer' gemeente Apeldoorn. Gedurende 2 jaar (2013 en 2014) ontvangen de deelnemers deze bijdrage ter dekking van de achterblijvende overhead. Het Eigen Vermogen is pas vanaf eind 2013 precies aan te geven.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

De OVIJ is gericht op de uitvoering van taken op het gebied van milieu. Overige taken welke onder de omgevingsvergunning vallen, worden op dit moment niet bij de omgevingsdienst belegd. Maar dit blijft voor de toekomst wel een optie.

Ontwikkelingen

Er wordt ingezet op een meer hechte vorm van samenwerking tussen OVIJ en Omgevingsdienst Noord-Veluwe. In 2014 wordt gezien, op basis van dan alle beschikbare informatie, of samengaan per 2015 een kansrijke optie is. In ieder geval worden voor dat moment geen onomkeerbare besluiten genomen die een samengaan/samenwerking belemmeren of belasten. Qua risico's beperken die zich bij de OVIJ tot de normale bedrijfsvoering risico's.

12. Regionaal Archief Zutphen.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

Het Regionaal Archief Zutphen levert voor Brummen meters archiefruimte.

Het financiële belang

Sinds de verzelfstandiging tot Regionaal Archief Zutphen heeft de relatie de vorm van een inkooprelatie, waarbij er vanuit inkoopcriteria zich geen alternatief voordoet. In de begroting 2014 is een budget van € 55.000 beschikbaar. De aard van de verbondenheid brengt met zich mee dat informatie over de hoogte van het Eigen Vermogen van Regionaal Archief Zutphen per eind 2012 niet hier hoeft te worden vermeld.

Beleidsvoornemens/ontwikkelingen:

Geen.

13.Regiotaxi Gelderse Vallei.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

De provincie coördineert in samenwerking met de deelnemende gemeenten, waaronder Brummen, het openbaar vervoer van deur tot deur. Het is bedoeld voor mensen die, om welke reden dan ook, geen gebruik kunnen maken van het reguliere openbaar vervoer. Het vervoer is per 1.1.2013 opnieuw aanbesteed t/m 2015. Ook het noodzakelijke callcenter (telefonisch meldpunt) is voor die periode aanbesteed.

Het financiële belang

In het financiële model zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het WMO-vervoer. In de begroting 2014 is voor dit doel € 175.855 aan budget beschikbaar. De aard van de verbondenheid brengt met zich mee dat er hier geen sprake is van een Eigen Vermogen.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidsvoornemens

Ontwikkelingen

Geen. Qua risico's is het grootse risico dat bij elke nieuwe aanbesteding de kosten hoger komen te liggen dan nu geraamd.

14. Stichting Archipel.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Stichting Archipel behartigt vanaf 1 januari 2006 de belangen van het openbaar onderwijs in de gemeenten Brummen, Voorst en Zutphen.

Het financiële belang

De stichting voert de taak van bevoegd gezag uit en ontvangt hiervoor doeluitkeringen van het rijk. Binnen deze doeluitkeringen moeten alle kosten worden opgevangen. Er is geen aanspraak op een (jaarlijkse) bijdrage van Brummen. De gemeente blijft financieel wel eindverantwoordelijk. Het Eigen Vermogen per 31.12.2012 bedroeg € 4.310.000.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Sinds de Kadernota 2012 is Archipel betrokken bij 2 van de 3 te bouwen scholenclusters en bij de uitbreiding binnen de Huiskampschool.

Ontwikkelingen

De afname van het aantal leerlingen zet zich door. Dit heeft bij Archipel al geleid tot het verminderen van het aantal medewerkers en tot minder locaties. Archipel is waakzaam ten aanzien van het sluitend houden van de begroting en doet dit in goed overleg met de gemeenten. Hiermee wordt het risico op alsnog bijdragen in negatieve exploitaties maximaal beperkt.

15. PPS constructie Lombok II Eerbeek.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

De gemeente heeft de uitvoering van het complex Lombok in de bouwgrondexploitatie uitgewerkt via een PPS-constructie, dus samen met een marktpartij. Hierbij gaat het om Rotij Grondontwikkeling Oost BV. Het aandeel van de gemeente in het exploitatieresultaat is 36%.

Het financiële belang

De verwachting is dat de constructie een financiële omvang heeft van 11,7 miljoen. De administratie van de PPS wordt door de gemeente gevoerd. De PPS is onderdeel van de gemeentelijke balans. Van een zelfstandig Eigen Vermogen is daarmee geen sprake.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

De verdere ontwikkeling van Lombok II moet passen binnen de totale afweging binnen de gemeente waar welke woningen gebouwd kunnen worden. Een optie blijft om te kijken of het gemeentelijk aandeel overgedragen kan worden aan Rotij.

Ontwikkelingen

Zie beleidsvoornemens. Het risico voor de gemeente op negatieve afwijking van de PPS is onderdeel van de "voorziening risico's bouwgrond" zoals die op de balans van de gemeente is opgenomen.

16. Recreatiegemeenschap Veluwe.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

Per 1.1.2010 is de oude gemeenschappelijke regeling "Recreatieschap Veluwe" omgezet in RGV Holding B.V. Deze holding behartigt de privaatrechtelijke belangen van de deelnemende gemeenten, waaronder Brummen, voor de recreatieve en toeristische ontwikkelingen binnen het betreffende gebied. De publieke taken zijn vanaf 2010 terug naar de gemeenten.

Het financiële belang

Als aandeelhouder van de holding heeft Brummen een beperkt belang van 4.305 aandelen met een nominale waarde van € 1. De aandelen mogen na 5 jaar verhandeld worden. De aandelen staan voor nul euro op de balans van de gemeente. Het Eigen Vermogen van de holding bedraagt per 31.12.2012 € 43.404.000.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidsvoornemens richting het schap. Bevorderen toerisme is speerpunt van beleid.

Ontwikkelingen

Geen. Risico's zijn hier niet aanwezig.

17. Samenwerkingsovereenkomst(SOK) in kader centrumplan Eerbeek.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

De gemeenteraad heeft bepaald dat de gemeente een maatschappelijk belang heeft bij het aanpakken van het centrum Eerbeek. Dit vertaalt zich financieel in een eenmalige bijdrage van 4,7 miljoen aan de 3 deelnemende partijen, zijnde Rotij, Bouwfonds en Sprengenland. Op 6 juli 2011 is de samenwerkingsovereenkomst (SOK) getekend. De administratie van het bouwcomplex centrumplan Eerbeek wordt door de gemeente verzorgd. Dit betekent ook dat de gronden formeel in eigendom zijn van de gemeente.

Het financiële belang

De 4,7 miljoen bijdrage is in de administratie verwerkt. De provincie wil 50% hiervan afdekken. Daarvoor moet de uitvoering wel voldoen aan de eisen van de provincie. Het is in het financiële belang van de gemeente dat de uitvoerende partijen met deze eisen rekening houden. Verder brengt de gemeente bezit in. De SOK is onderdeel van de gemeentelijke balans. Van een zelfstandig Eigen Vermogen is daarmee geen sprake. Gezien de huidige ontwikkelingen zijn er bij dit project aanzienlijke risico's. Het gemeentelijk risico is onderdeel van de gemeentelijke weerstandreserve.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Onderdeel van het centrumplan zal het realiseren van woonruimten zijn. Naast de eenmalige bijdrage betaalt de gemeente ook de aanpassingen aan de infrastructuur.

Ontwikkelingen

Zie voorgaande teksten. Ook de risico's staan daar beschreven.

Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting

Het grondbeleid van de gemeente is vastgelegd in de nota Grondbeleid. Op 15 december 2012 is deze nota door de gemeenteraad vastgesteld. De hoofdlijnen van deze nota zijn:

- Het grondbeleid is dienend aan het ruimtelijk beleid voor wonen, werken en recreëren;
- Er wordt een regisserend grondbeleid gevoerd;
- Er worden marktconforme prijzen gehanteerd.

Bij de besluitvorming over de Kadernota 2013, op 28 juni 2012 (maatregel nr. 13), is besloten om te stoppen met de rol van 'projectontwikkelaar' en te komen tot een heroverweging van het grondbeleid. Door de invoering van de Wet ruimtelijke ordening zijn de mogelijkheden om ruimtelijke ontwikkelingen te faciliteren, zonder een actief grondbeleid te voeren, vergroot. De mogelijkheden die de Wet ruimtelijke ordening hiervoor biedt, worden dan ook benut.

Aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) biedt gemeenten verschillende mogelijkheden om invloed uit te oefenen op gebiedsontwikkelingen. De Wro kent hiervoor een privaatrechtelijk spoor (de anterieure overeenkomst) en een publiekrechtelijk spoor (het exploitatieplan). In beide sporen kan de gemeente naast de eisen in het bestemmingsplan, ook kwaliteitseisen stellen ten aanzien van de woningcategorieën (sociale huurwoningen, sociale koopwoningen en particulier opdrachtgeverschap) en eisen stellen ten aanzien van de uitvoering. Binnen de gemeente Brummen wordt er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van anterieure overeenkomsten waarin de afspraken met initiatiefnemers worden vastgelegd. Waar dat nodig is, wordt ook het exploitatieplan ingezet om invloed uit te kunnen oefenen op de gebiedsontwikkeling.

Woningbouw

Voor de complexen Elzenbos, Centrumplan Eerbeek en Lombok heeft de gemeenteraad in 2013 de geactualiseerde grondexploitatie vastgesteld. Deze complexen zijn "in exploitatie". Andere grondcomplexen ten behoeve van de ontwikkeling van woningbouw zijn nog niet in exploitatie omdat daarvoor de bestemmingsplannen nog niet zijn gewijzigd en er nog geen vastgestelde grondexploitatie is. Deze gronden worden geadmistreerd onder "Complexen niet in Exploitatie" en zijn bedoeld voor toekomstige woningbouw- en bedrijvencomplexen of kunnen dienen voor natuur- en boscompensatie als dat noodzakelijk is als gevolg van het in exploitatie nemen van complexen.

Bedrijventerrein

In 2013 is door de gemeenteraad de grondexploitatie voor de uitbreiding van het bedrijventerrein Hazenberg vastgesteld. Het complex is "in exploitatie".

Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

Voor het complex Elzenbos wordt een negatief resultaat verwacht. Bij vaststelling van de jaarrekening over het verslagjaar 2012 is een voorziening getroffen voor de nadelige grondexploitaties. In totaal is per eind 2012 een voorziening beschikbaar van € 15.357.880.

Voor het complex Lombok en het complex Hazenberg wordt vooralsnog een licht positief resultaat verwacht.

De uitkomst van de discussie rondom de woningbouwprogrammering heeft ook invloed op de resultaten van de complexen Elzenbos en Lombok. Het resultaat van de complexen is afhankelijk van het aantal woningen, het woningsegment en de fasering. Nadat de uitkomst hiervan bekend is, worden de grondexploitaties geactualiseerd en kunnen de financiële gevolgen inzichtelijk worden gemaakt.

Onderbouwing van de geraamde winstneming

Het beleid is om alleen bij het afsluiten van een complex de eventuele winst te “nemen”. Aan tussentijdse winstneming wordt daarom niet gedaan.

Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken

De boekwaarde van de gronden niet in exploitatie is vooralsnog niet zodanig dat bij het in exploitatie nemen daarvan geen kostendeckendheid wordt verkregen. Daarom is hiervoor geen verliesvoorziening getroffen.

Financiële overzichten

Totaaloverzicht van de lasten en baten per programma in 2014**2014****2017**

Hieronder een overzicht van de uitkomsten per programma. Voor een juist inzicht in de begrotingspositie wordt een onderscheid gemaakt in het resultaat voor bestemming (exclusief de mutaties in reserve) en het resultaat na bestemming (inclusief de mutaties in reserves).

Programma	Voor bestemming			Bestemmingsvoorstellen			Saldo na bestemming
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
1. Bestuur en Veiligheid	€ 5.001	€ 497	€ 4.504	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.504
2. Ruimtelijke Ontwikkeling	€ 3.992	€ 2.062	€ 1.930	€ 0	€ 291	-€ 291	€ 1.639
3. Ruimtelijk Beheer	€ 10.296	€ 6.773	€ 3.523	€ 66	€ 56	€ 10	€ 3.533
4. Werk en Inkomen	€ 7.277	€ 5.829	€ 1.448	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.448
5. Maatschappelijke Ondersteuning	€ 4.710	€ 402	€ 4.308	€ 306	€ 237	€ 69	€ 4.377
6. Samenleving	€ 6.874	€ 904	€ 5.970	€ 0	€ 1.055	-€ 1.055	€ 4.915
Financiering	€ 1.125	€ 22.221	-€ 21.096	€ 684	€ 4	€ 680	-€ 20.416
TOTALEN	€ 39.275	€ 38.688	€ 587	€ 1.056	€ 1.643	-€ 587	€ 0

Saldobepaling en saldobestemming in 2014

2014

2017

Het resultaat van de begroting komt tot stand nadat alle lasten en baten (uitgaven en inkomsten) van de programma's en het overzicht van financierings- en algemene dekkingsmiddelen zijn verwerkt. Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt in een tweetal groepen:

- Lasten en baten die voortkomen uit het normale bestedingspatroon van de gemeente;
- Lasten en baten die te maken hebben met buitengewone ontwikkelingen.

Het saldo na verwerking van de onderdelen a en b wordt het resultaat voor bestemming genoemd.

Vervolgens wordt in onderdeel c een overzicht gegeven van de voorgestelde onttrekkingen en toevoegingen aan reserves. Indien hiermee wordt ingestemd ontstaat na verwerking van deze mutaties het uiteindelijke saldo van de begroting. Dit bedrag wordt dan verrekend met de algemene reserve.

A. Saldo van de begroting 2014, exclusief buitengewone baten en lasten en voor bestemming		-€ 103	V
B. Buitengewone lasten			
Afboeken restantboekwaarden onderwijs	€ 1.040		
Totaal buitengewone lasten		€ 1.040	N
B. Buitengewone baten			
Opbrengst verkoop eigendommen	-€ 350		
Totaal buitengewone baten		-€ 350	V
Begrotingssaldo, inclusief buitengewone baten en lasten en voor bestemming		€ 587	N
C. Voorgestelde onttrekkingen aan reserves tgv. de exploitatie			
Commerciële tarieven bouwgrondexploitatie	-4		
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs	-1.040		
Inzet bestemmingsreserve Ligt op Groen	-150		
Inzet Bestemmingsreserve WMO	-252		
Inzet reserve Duurzaamheidsprojecten	-31		
Bestemmingsreserve Rioolrechten	-25		
Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing.	0		
Inzet reserve Toerisme	-141		
Totaal onttrekkingen aan reserves		-€ 1.643	V
C. Voorgestelde toevoegingen aan reserves tlv. de exploitatie			
Algemene vrije reserve voor begrotingssaldo	€ 516		
Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing	€ 66		
Bestemmingsreserve Wet Maatschappelijke Ondersteuning WMO	€ 306		
Bestemmingsreserve Toerisme	€ 168		
Totaal toevoegingen aan reserves		€ 1.056	N
Saldo exploitatie-begroting na bestemming		€ 0	N

De meerjarige uitkomsten van alle programma's

2014

2017

In onderstaande tabel een totaaloverzicht van de uitkomsten voor en na bestemming in de verschillende jaren, inclusief inzicht in de incidentele baten en lasten.

Totale van alle programma's

<i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Lasten						
Incidenteel	-€ 443	€ 414	€ 1.305	€ 89	€ 544	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 42.600	€ 36.050	€ 37.970	€ 37.747	€ 37.016	€ 36.792
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 42.157	€ 36.464	€ 39.275	€ 37.836	€ 37.560	€ 36.792
Baten						
Incidenteel	€ 128	€ 100	€ 270	€ 394	€ 423	€ 0
Structureel	€ 43.893	€ 36.010	€ 38.418	€ 37.272	€ 36.985	€ 37.427
Totale baten (excl. bestemming)	€ 44.021	€ 36.110	€ 38.688	€ 37.666	€ 37.408	€ 37.427
Saldo excl. bestemmingen	-€ 1.864	€ 354	€ 587	€ 170	€ 152	-€ 635
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 1.766	€ 282	€ 1.056	€ 521	€ 722	€ 1.082
Onttrekking aan reserves	€ 1.208	€ 684	€ 1.643	€ 690	€ 874	€ 446
Bestemmingen per saldo	€ 558	-€ 402	-€ 587	-€ 170	-€ 152	€ 635
Saldo incl. bestemmingen	-€ 1.306	-€ 48	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Toelichting op de geraamde incidentele lasten:

2012: Onderzoekskosten begraafplaatsen € 38; (herstel) lekkage monument van Doorn € 18; eenmalig onderhoud rijwielpaden € 113; eenmalige kosten speelwerkhuizen € 23 en afname voorziening bouwgrondexploitatie als negatieve last € 635.

2013: Afboeken boekwaarde gemeentehuis € 297; Onderwijshuisvesting € 117.

2014: Onderwijshuisvesting € 1.040; project Brummen/Bronkhorst € 140; bijdrage renovatie Verkeersregelinstallatie Brummensebrug € 125.

2015: Project Brummen/Bronkhorst € 89.

2016: Onderwijshuisvesting € 371; Afboeking kapitaal Essent € 173.

Toelichting op de geraamde incidentele baten:

2012: Eenmalige bijdrage in kosten rijwielpaden € 58 en eenmalige bijdrage bouwgrondexploitatie € 70.

2013: Complex Lombok € 100.

2014: Verkoop eigendommen € 200; project Brummen/Bronkhorst € 70.

2015: Project Brummen/Bronkhorst € 44; verkoop eigendommen € 350.

2016: Uitbetaling door Essent € 173; verkoop eigendommen € 250.

Bijlagen

Via het raadsbesluit van 26 januari 2012 heeft de gemeenteraad een geactualiseerde versie van het "Investerings- en afschrijvingsbeleid" vastgesteld.

In deze nota zijn formele kaders vastgelegd waardoor er op een eenduidige manier met gemeentelijke investeringen wordt omgegaan. De kaders hebben te maken met de keuzes op het gebied van o.a. investeringsbevoegdheden, waarderingsgrondslagen, afschrijvingsmethodieken, afschrijvingstermijnen e.d.

Via de vaststelling van de nota is het beleid rond het *vaststellen* en *vrijgeven* van investeringsbudgetten bepaald. In principe worden alle budgetten via de begroting vastgesteld en vrijgegeven, tenzij de gemeenteraad aangeeft dat er nog een aanvullende onderbouwing noodzakelijk is voordat tot vrijgave kan worden overgegaan.

Omschrijving programma en investering	Afs. term.	U/V	Hoofdsom	Rente	Afschrijving	Lasten
<i>Bedragen x € 1.000</i>						
Programma 3 - Ruimtelijk Beheer						
GRP verbetermaatregelen	60 ann.	U	€ 371	€ 7	€ 2	€ 9
GRP milieumaatregelen	40 ann.	U	€ 50	€ 1	€ 1	€ 2
GRP afkoppelmaatregelen	40 ann.	U	€ 310	€ 6	€ 3	€ 9
GRP vervanging gemalen, bouwkundig	40 ann.	V	€ 43	€ 1	€ 0	€ 1
GRP vervanging gemalen, Veldweide	15 ann.	V	€ 48	€ 1	€ 2	€ 3
GRP vervanging mini-gemalen	20 ann.	V	€ 139	€ 3	€ 5	€ 7
Infrastructuur centrumplan Eerbeek	20 ann.	U	€ 875	€ 18	€ 29	€ 47
Kosten maatregelen GVVP	20 ann.	U	€ 50	€ 1	€ 2	€ 3
Grote bebordingswagen (excl. borden)	10 ann.	V	€ 17	€ 0	€ 1	€ 2
Programma 6 - Samenleving						
Bouw 3 scholenclusters	40 ann.	V	€ 7.450	€ 149	€ 0	€ 149
Infrastructuur 3 scholenclusters	40 ann.	V	€ 450	€ 9	€ 0	€ 9
Vervanging beregeningsinstallatie Eerbeek	15 ann.	V	€ 24	€ 0	€ 1	€ 2
JOC Eerbeek	40 ann.	U	€ 200	€ 4	€ 2	€ 6
Programma 7 - Financiering						
Vervanging/upgrade Corsa	5 ann.	V	€ 30	€ 1	€ 6	€ 6
mGBA	5 ann.	V	€ 25	€ 1	€ 5	€ 5
Vervanging ICT infrastructuur	4 ann.	V	€ 125	€ 3	€ 29	€ 32
Vervanging autocad stations	4 ann.	V	€ 15	€ 0	€ 4	€ 4
Vervanging mobiele telefoons	3 ann.	V	€ 50	€ 1	€ 16	€ 17
Doorontwikkelen PIMS	5 ann.	U	€ 25	€ 1	€ 5	€ 5
Aanschaf rapportagetool Key2Fin	5 ann.	U	€ 25	€ 1	€ 5	€ 5
Meldingensysteem BOR en KCC	5 ann.	U	€ 20	€ 0	€ 4	€ 4
U = uitbreiding V = vervanging						
Totaal			€ 10.342	€ 208	€ 122	€ 327

Vanaf het begrotingsjaar 2012 wordt in deze bijlage het subsidieplafond per beleidsterrein als bedoeld in artikel 3, lid 1, van de Algemene Subsidieverordening Gemeente Brummen (vastgesteld op 17 december 2009, RB09.038) beschreven. Conform het bepaalde in artikel 5, lid 1 van diezelfde subsidieverordening worden de subsidieplafonds vastgesteld bij de vaststelling van de programmabegroting van de gemeente Brummen.

In het onderstaande overzicht staat voor het jaar 2014 de verdeling per beleidsveld en een recapitulatie van de totaalbedragen naar de 7 programma's van de begroting. De kolom "code" geeft het productnummer aan waar de kosten administratief op worden verwerkt.

Beleidsterrein	Plafond	Prog.
1. Veiligheidsbeleid		
Stg. Halt Nederland	€ 5.437	1
Plafond Veiligheidsbeleid	€ 5.437	
2. Ruimtelijk economisch beleid		
Niet van toepassing	€ 0	
Plafond Ruimtelijk economisch beleid	€ 0	
3. Technologie		
Niet van toepassing	€ 0	
Plafond Technologie	€ 0	
4. Midden- en kleinbedrijf		
Niet van toepassing	€ 0	
Plafond Midden- en kleinbedrijf	€ 0	
5. Duurzaamheid		
Projecten duurzaamheid (tlv reserve Duurzaamheid)	€ 30.500	3
	€ 0	3
Plafond Duurzaamheid	€ 30.500	
6. Natuur- en landschapsbeleid		
Projecten plattelandontwikkeling (tlv reserve Ligt op Groen)	€ 150.000	2
Plafond Natuur- en landschapsbeleid	€ 150.000	
7. (Openlucht)recreatie en toerisme		
Toerisme Veluwe (tlv reserve Toerisme)	€ 43.073	2
Projecten toerisme (tlv reserve Toerisme)	€ 20.000	2
Project Brummen - Bronkhorst	€ 110.000	2
Gastvrije Gemeente (tlv reserve Toerisme)	€ 7.750	2
Plafond (Openlucht)recreatie en toerisme	€ 180.823	
8. Cultuurhistorie		
Open monumentendag	€ 2.400	3
Plafond Cultuurhistorie	€ 2.400	
9. Werkgelegenheids- en arbeidsmarktbeleid		
	€ 0	4
Plafond Werkgelegenheids- en arbeidsmarktbeleid	€ 0	

Beleidssterrein	Plafond	Prog.
10. Arbeidsverhoudingenbeleid		
Niet van toepassing	€ 0	
Plafond Arbeidsverhoudingenbeleid	€ 0	
11. Maatschappelijk beleid		
Maatschappelijke adviesraad	€ 9.880	5
Plafond Wmo-beleid	€ 9.880	
12. Sociale cohesie		
Buurtbus	€ 760	3
Stg. Vrijwillige Hulpdienst Handsaam	€ 2.504	5
Wijk- en dorpsraden	€ 25.580	5
Projecten sociale veiligheid	€ 1.490	5
Stichting Welzijn Brummen	€ 887.560	5
Stg. J.O.C. Eerbeek	€ 2.727	6
Plafond Sociale cohesie	€ 920.621	
13. Lokaal onderwijsbeleid		
Schoolbegeleiding via schoolbesturen	€ 34.079	6
Stg. Peuterspeelzalen Gemeente Brummen, incl. kwaliteitsimpuls	€ 162.526	6
Plafond Lokaal onderwijsbeleid	€ 196.605	
14. Emancipatiebeleid		
Niet van toepassing	€ 0	
Plafond Emancipatiebeleid	€ 0	
15. Sport- en cultuurbeleid		
Stg. Rhienderoord Zwem & Sportplezier	€ 541.284	6
Schoolsportdagen	€ 1.000	6
Stg. Bibliotheek gemeenten Brummen en Voorst	€ 410.774	6
Stg. RTV Veluwezoom	€ 10.057	6
Stg. Programmaraad Oost- Gelderland	€ 1.321	6
Culturele Stichting gemeente Brummen	€ 27.141	6
Muziekverenigingen	€ 15.787	6
Taakstellende besparing culturele stg/muziekverenigingen	-€ 7.000	6
Plafond Sport- en cultuurbeleid	€ 1.000.364	
16. Gezondheidsbevordering		
Preventie middelengebruik	€ 14.550	6
Stg. Slachtofferhulp Nederland Regio Oost	€ 5.478	6
Plafond Gezondheidsbevordering	€ 20.028	
Grand totaal plafonds	€ 2.516.658	
Grand totaal toegedeeld naar programma's in de begroting		
Programma 1	€ 5.437	
Programma 2	€ 330.823	
Programma 3	€ 33.660	
Programma 4	€ 0	
Programma 5	€ 927.014	
Programma 6	€ 1.219.724	
Programma 7	€ 0	
Grand totaal plafonds per programma	€ 2.516.658	

Algemeen

Het beleid rond reserves en voorzieningen wordt gevoerd en geëvalueerd via de Nota Reserves en Voorzieningen. Op basis van artikel 12.3 van de “verordening uitgangspunten financieel beleid en beheer” (artikel 212 Gemeentewet) wordt deze nota periodiek geactualiseerd. Elke reserve en voorziening wordt dan opnieuw beoordeeld op onderdelen als relevantie, toereikendheid en toekomstige inzetbaarheid. Op basis van de bevindingen worden voorstellen gedaan. De meest recente nota is op 22 september 2011 door de gemeenteraad vastgesteld. Sindsdien heeft via het vaststellen van de kadernota 2012 een tussentijdse doorlichting van het aantal bestemmingsreserves plaatsgevonden, inclusief het nader bepalen van plafonds. Ook heeft er, ten tijde van het vaststellen van de jaarstukken 2011, een heroriëntatie over wanneer een spaarpot een reserve is en wanneer een voorziening plaatsgevonden. Onderstaand treft u het overzicht van de reserves aan, terwijl op de volgende bladzijde het overzicht van de voorzieningen staat vermeld.

Aard van de reserve bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2012	Saldo 31-12-2013	Saldo 31-12-2014	Saldo 31-12-2015	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2017
Algemene reserves						
Weerstandsreserve	€ 3.031	€ 3.078	€ 3.078	€ 3.078	€ 3.078	€ 3.078
Algemene vrije reserve	-€ 4.770	-€ 4.572	-€ 4.006	-€ 3.685	-€ 3.144	-€ 2.504
<i>Totaal algemene reserves</i>	-€ 1.739	-€ 1.494	-€ 928	-€ 607	-€ 66	€ 574
Bestemmingsreserves						
Toerisme en recreatie	€ 73	€ 48	€ 75	€ 128	€ 225	€ 314
Bovenwijkse voorzieningen	€ 14	€ 14	€ 14	€ 14	€ 14	€ 14
Centrum Jeugd en Gezin (CJG)	€ 41	€ 41	€ 41	€ 41	€ 41	€ 41
Jeugdvoorzieningen	€ 23	€ 23	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Duurzaamheidsprojecten	€ 229	€ 118	€ 87	€ 62	€ 36	€ 11
Ligt op Groen (LOG)	€ 291	€ 270	€ 120	€ 20	€ 0	€ 0
Brummen Digitaal	€ 133	€ 133	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Integraal Huisvesting Plan	€ 1.776	€ 1.660	€ 620	€ 620	€ 0	€ 0
Volkshuisvesting	€ 31	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	€ 750	€ 750	€ 750	€ 414	€ 168	€ 198
Kinderopvang frictiekosten	€ 36	€ 36	€ 36	€ 36	€ 36	€ 0
Rioolrechten	€ 271	€ 353	€ 328	€ 219	€ 89	€ 15
Afvalstoffenheffing	€ 273	€ 375	€ 441	€ 467	€ 469	€ 443
Gemeentelijk VVE/GOA	€ 152	€ 152	€ 152	€ 0	€ 0	€ 0
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	€ 4.093	€ 3.973	€ 2.664	€ 2.021	€ 1.078	€ 1.036
<i>Totaal eigen vermogen</i>	€ 2.354	€ 2.479	€ 1.736	€ 1.414	€ 1.012	€ 1.610

Aard van de voorziening bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2012	Saldo 31-12-2013	Saldo 31-12-2014	Saldo 31-12-2015	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2017
Voorzieningen						
Verplichtingen, verliezen, risico's						
Participatiebeleid	€ 142	€ 142	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Compensatie bosgrond (Pillo Pak)	€ 3	€ 3	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Pensioenaanspraken wethouders	€ 1.907	€ 1.845	€ 1.820	€ 1.774	€ 1.713	€ 1.635
Ecowal Kollergang	€ 34	€ 34	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Ringlaan	€ 10	€ 10	€ 10	€ 10	€ 10	€ 10
	€ 2.096	€ 2.034	€ 1.830	€ 1.784	€ 1.723	€ 1.645
Onderhoud egalisatie						
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 849	€ 782	€ 709	€ 597	€ 416	€ 428
Onderhoud onderwijsgebouwen	€ 7	€ 43	€ 64	€ 92	€ 356	€ 398
Wegenonderhoud	€ 1.012	€ 902	€ 777	€ 416	€ 427	€ 244
Straatverlichting	€ 0	€ 12	€ 24	€ 35	€ 47	€ 59
Rioolrenovaties	€ 1.159	€ 728	€ 670	€ 602	€ 418	€ 84
	€ 3.027	€ 2.467	€ 2.244	€ 1.742	€ 1.664	€ 1.212
<i>Totaal vreemd vermogen</i>	€ 5.123	€ 4.501	€ 4.074	€ 3.526	€ 3.386	€ 2.857
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	€ 7.477	€ 6.980	€ 5.810	€ 4.940	€ 4.398	€ 4.467

De inhoud van deze bijlage

Hieronder staan in tabelvorm de financiële uitgangspunten die zijn gehanteerd bij het opstellen van de programmabegroting.

Uitgangspunten	Programmabegroting 2014-2017
Uitgaven	
Prijsstijging 2014 (inflatie)	In het kader van het proces "versobering en fasering" worden de meeste subsidie- en uitbestedingsbudgetten in 2014 niet geïndexeerd.
Gemeenschappelijke regelingen	Op basis van de meest recente gegevens over het verloop van de gemeentelijke bijdrage.
Salarissen	De raming 2014 is gebaseerd op de CAO die geldt voor de periode 1 juli 2011 t/m 31 december 2012. Voor de jaren 2014 t/m 2017 is rekening gehouden met een loon/premie ontwikkeling van 1% per jaar.
Kapitaallasten	Op basis van de staat van activa en het meerjareninvesteringsplan vanuit de meerjarenbegroting 2014-2017 die in het voorjaar is opgesteld.
Rentelasten	Op basis van de leningenportefeuille 2013 en de ontwikkeling financieringsbehoefte. Daarnaast is elk jaar t/m 2017 rekening gehouden met een stelpost van € 130.000 voor rente van nog aan te trekken leningen.
Rente over activa	Aan nieuwe activa wordt op begrotingsbasis 4% rente toegerekend.
Eigen financieringsmiddelen	Hierover wordt geen rente berekend.
Opbrengsten	
Onroerende zaakbelastingen	Jaarlijkse inflatiecorrectie. Daarnaast jaarlijks een opbrengststijging van € 15.000 vanwege verbouwactiviteiten etc. De inflatiecorrectie die voor 2014 van toepassing is (2,7%) is met 0,5% verlaagd, zodat er per saldo sprake is van een verhoging met 2,2%.
Toeristenbelasting	€ 1,35 per overnachting.
Rioolrechten	100% kostendekkend.
Afvalstoffenheffing	100% kostendekkend.
Grafrechten	Inflatiecorrectie met 2,7%.
Marktgeden	Beleidsmatig uitgangspunt is 100% kostendekking. In de praktijk wordt dit percentage niet bereikt.

Uitgangspunten	Programmabegroting 2014-2017
Leges	Beleidsmatig uitgangspunt is 100% kostendekking.
Rente verstrekte leningen	Op basis van de bestaande leningenportefeuille.
Overige uitgangspunten	
Onvoorziene uitgaven	€ 20.000.
Prijspeil meerjarenperspectief	Vanaf 2015 zijn subsidiebudgetten geïndexeerd met de geraamde inflatie van 2,7%. Voor uitbestedingsbudgetten gebeurt dat vanaf 2016.
Algemene uitkering gemeentefonds	Op basis van de circulaire van mei/juni 2013.
Aantal inwoners	Voor de berekening van de algemene uitkering is uitgegaan van een inwoneraantal van 21.250 voor de jaren 2014 t/m 2017.
Aantal woonruimten	Voor de berekening van de algemene uitkering is uitgegaan van de volgende aantallen: 2014 – 9.429 2015 – 9.454 2016 – 9.479 2017 – 9.504